

Piorum poetarum libri duo, quorum catalogus versa pagella explicatur.

<https://hdl.handle.net/1874/456640>

4

PIORVM POË-
MATVM LIBRI

DVO,

Quorum catalogus versa pagella
explicatur.

Auctoris

NICOLAO GRVDIO NICOLAÏO
EQ. PHILIPPI Hispaniarum &c.
Regis Consiliario, Illustrisque Ordini
Velleris Aurei Graphiario.

SCRV-

TAMINI.

ANTVERPIÆ,

Ex officina Gulielmi Silvij, Typographi
Regij. M. D. LXVI.

CVM PRIVILEGIO AD ANNOS VI.

CATALOGVS PIORVM
POEMATVM.

Liber primus habet:

- Ad Orationem Dominicam Meditationes, Heroica
periphrasi diffuse tractatas.
Eiusdem Orationis Dominicae paraphrasim contractio
rem, versibus Iambicis.

Liber secundus habet:

- Ad Psalmos septem illos, qui poenitentiales nominantur,
profodias heroicas totidem.
Exomologesim heroicam vnam.
Exomologesim Iambicam vnam.
Hymnum vnum heroicum, Diuæ virgini Matri dictum
anno 1533. in monte Serrato, qui est in Gotholania
Hispaniæ.
Epigrammata quedam varij generis, ad pietatē faciētia.
Epistolam Heroicam vnam, ad Reuerendum Patrem,
Marcum Hieronymum Vidam Cremonensem, Albę
Episcopum.
Quibus pro corollario subiunximus Epistolam vnam
Marci Hieronymi Vidæ, ad Honoratum Ianium Va-
lentinum; cum epigrammate, cuius in ea fit mentio.
Duas item epistolas Nicolai Grudij ad ipsum Vidam.

I
ILLVSTRISSIMO
PRINCIPI, REVEREN-
DISSIMOQVE PRÆ-
suli Leodiensium, Duci Bullonensi, Mar-
chioni Francimontensi, Comiti Loffen-
si, &c. D. GERARDO AGROISBEKE;
Nicolaus Grudius Nicolaius s. d.

VÆ per secundæ superioris
Quadragesimæ dies, vt minus
inertes mihi atque infructuo-
si laberentur, ad Orationem
Dominicam (non inconsul-
tis orthodoxorum sententijs) meditatus, in
versus contuli; vbi, præter variam diuina-
rum naturaliumque rerum tractationem,
non pauca sunt, quæ ad historiam cum an-
terioris ætatis, tum huius etiã temporis per-
tineant; ea tibi, Princeps Præsulque excel-
lentissime, exhibenda censui: cum vt in
cuius illa ditione nata essent, ei vel otij mei,
vel negotij ratio constaret; tum vt ea tibi
existimanda præiudicandaque subijcerem:
à quo deinde si improbata essent, sempiter-
nis tenebris obruerentur; sin approbata, pro-
dient ad alios, audaciora tãti momenti cal-
culo facta; neque ignara quàm magno sese

Mecœnate à malignorum hominum mōrī-
bustueri possent. Neque verò nesciebam,
quantoperè tu omnibus omnium honestis
studijs, maximè autem pijs exercitationibus
(ipse doctus nimirum, ac pius) semper fueris
delectatus. Simul etiam reputabam, me nō
leuiter fuisse peccaturum, si, quo tempore
nouam & Principatus & Episcopalis mune-
ris dignitatum accessionem, post huius am-
plissimæ Reip. procuracionem diu summa
cum laude summisque laboribus obitam,
non obscuro Dei munere delatarum, omnes
vt tibi certatim congratulantes, omnes
sua tanquam animorum testes offerrent, nō
ipse quoque in cōmuni omnium læticia, spe-
cimine aliquo seu voluntatis siue sedulita-
tis erga te meæ, nihilo remissius gaudere me
quàm ceteros, esse contestatus. Vtinam
verò quidquid hīc est operæ purgatissimis
istis auribus aliquo nomine placuisse senti-
am! Id enim mihi vt non tenui fuerit vel so-
lacio, vel honori; sic ad alia fortassis auden-
da, calcar quasi quoddā minimè obrusum
admonerit: tantum abfuerit vt verendum
esse mihi sim existimaturus, ne tibi mirum
videatur, quòd homo Iurisprudētię studio-
sus (quæ mea est ab adolescentia professio)
Theologicę rem functionis, hoc est sacram
profanus

3

profanus, tentare non formidauerim: præ-
fertim quum hanc ipsam precandi methodū
vt omnibus omnino hominibus præscrip-
sit auctor ipse Christus Iesus, Vniuersorum
Dominus atque vnus magister, sic vim eius
atque energiam latissimè patentem, aut po-
tius infinitam excutere penitus (vt cuique
facultas datur) vsque adeo nullus interdixit
mortalium, vt per vatem eximium suum,
sancto suo Spiritu suggerente, beatum pro-
nunciare non dubitauerit, quicumque in
eius lege per diem noctemque meditaretur,
vt mihi quoque concessum arbitrari libeat:
in huiusmodi quidem rebus, ad vniuersos
indiscriminatim pertinentibus, humiliter
dumtaxat, ac sobriè, neque extra sanctę ma-
tris Ecclesię consensum, (quem vnum nobis
scopum vbique fuisse propositum libenter
profitemur, atque testamur) ac per indubita-
ta veterum vestigia gradienti versari. Illud
porrò non arbitror excusandū apud te qui-
dem esse, quòd argumentum sacrum nume-
ris astringere poetis, quàm oratione soluta
tractare maluerim: quando & prioribus se-
culis idem est à quibusdam non solum im-
punè, sed etiam feliciter tentatum; & id no-
stra etate clarissimi quidam homines, com-
muni totius Christiani theatri applausu fa-

citarunt: atque inter primos Actius Sincerus Sannazarius ex nobili vetere familia, & Reuerendus Albe Ligustice Episcopus, Marcus ille Hieronymus Vida Cremonensis, cuius in Tridentina nuper Synodo magna atque illustris laus & pietatis & eruditionis nomine fuit. Quos ego summos Viros, duos nostri seculi eximia, & antiquis æquiparanda decora, sicuti nunquã nisi honoris causa nominare soleo, sic imitandos esse mihi iudicavi: neque verò id tantum vtriusque per alterius hortatione vel prouocatus, vel certè confirmatus; quum annis abhinc plus minus tredecim, hymnos ad me de rebus diuinis suos, in Belgium nostrum, ab ipsa vsque Alba sua muneri transmitteret. Nam si qui forte sunt vsquam (quod equidem mihi vix persuadeo) tam nullo lepore, tam nulla peritia, nulloque iudicio Momi, vt poemata vniuersim omnia, tanquam vana quæpiam mentium ludibria, neque pietati sat consentanea aspernanda putent; eos equidem, vt iudices huic disceptandæ causæ in idoneos, non iniuria reiecero: quos præsertim sciam eruditioni atque humanitati insigni tuæ tam importunam barbariem suã nunquã esse probaturos: quippe quum in ipsis adeo sacris volumini-

minibus non pauca, velut Psalmos, atque
Hymnos, & Ieremiæ lamentationes, tū etiā
Iobi historiæ multo maximā partē (quod
Diuus annotauit Hieronymus) versibus cō-
stare apud Hebræos nō ignores. Vt interim
non dicam, permultos Prudentij, quosdam
etiam vel Diui Thomæ Aquinatis, vel Diui
Bonauenturæ, siue versus, siue rhytmos, in
ipsis templis, non sine iusta veneratione cā-
tari: tum etiam, ante annos non ita multos,
Zacharię cuiusdam presbyteri carmina ab
summo Pōtifice dignata fuisse peculiari di-
plomate, vt inter sacra cani publicè liceret.
Hæc si qui minus probāt, non satis aptos esse
iudices dico; qui probant, ne nobis quidem
iniqui debēt esse, si, de quibus rebus piē sen-
tire concessit Dei Spiritus, eas res aliqua cū
dignitate eloqui, atque Heroicis numeris
quasi attollere, ad diuini nominis gloriam,
pro nostro modulo studemus: maximè quū
hæc scriptiois ratio eò quoque pertinere
possit, vt literatus lector, certè poëtices a-
mātor, etiam si pietatem quidem ipse spōte
sua non querat, illecebra tamen quadā car-
minis inuitatus, inescatusque, pietate ipsa
tandem neque inutiliter neque leuiter im-
buatur. Cui nostro desiderio, præcipuoque
voto annuat diuina bonitas: quò fructum
A 4 aliquem

aliquem apud homines nostri etiam laboris
 extitisse lætari possimus. Tu verò Prin-
 ceptus, atque Antistes optime, quaecun-
 quetādē est hoc munusculū, quod tibi peculi-
 ariter dedicamus, serena fronte susceptū bo-
 ni cōsulito: neque quid ego præstiterim, sed
 quid conatus fuerim existimato. Adiecimus
 alia quædā auctarij vice; partim olim, partim
 nuper, simili nobis in genere, pioque animo
 conscripta: quorū alia non semel typis ex-
 cusa sunt ac peruulgata; alia nunc primum
 sub hominum oculos prodeunt, quæ iudicio
 tuo exactissimo probari vniuersa vehemēt-
 optarim. Nam quæ nos alia profanis argu-
 mentis iuniores scripsimus, nequaquam tibi
 mittere ausi fuimus, quod auribus religiosis
 non perinde digna iudicauerimus. Deus
 Opt. Max. te Princeps ac Præsul amplissime,
 felicem atque florentem, tum ipsi tibi, cla-
 rissimeque & vetustissime domui tuæ, tum
 populis quibus hodierno die Rector atque
 Episcopus electus es, quàm diutissime con-
 seruet. Leodij, tertio Idus Aprilis. Anno
 Domini M. D. LXIII.

Mat-

7
AD ORATIONEM DOMINI
Matthæi cap. sexto, iuxta communem
translationem.

Sic ergo vos orabitis. Pater noster qui es in cælis, Sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. Panem nostrum super substantialem da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo. Amen.

Luçæ undecimo cap.

Quum oratis, dicite: Pater, Sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. * Fiat voluntas tua. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis peccata nostra: si quidem & nos dimittimus omni debenti nobis. Et ne nos inducas in tentationem.

Adduntur in Græcis exemplaribus apud Matthæum, ante Amen, hæc verba; Quia tuum est regnum, & potentia, & gloria in secula.

A 5 AD

AD ORATIONEM DOMI-
NICAM MEDITATIONES
HEROICA PERIPHRASE
DIFFUSE TRACTATÆ.

ESto procul viles cura, procul ambigua spes,
Nil nisi diuinum, nostro te subijce cordi:
Nilque meis, nisi factū, oculis, nil auribus
Dū subeo pia tēpla Dei: quò cernuus vnū offer.
Toto animo, totaque vnum cum mente volutem;
Vnius auxilium suspirans pectore toto.
Adsitis mecū huc comites, quævis Spiritus almus
Corda mouens intus tacitæ cum murmure vocis
Educit gemitus, animos ciet, & bonus vltro
Sufficit audaces in sancta precamina vires;
Artificis summi laudes memoremus ut hymnis.
En, præeo: Vos certatim accinitote canenti,
Atque alacres animis omnes linguisque fauente;
Immensum & mecum numē celebrate volentes;
Coniunctis & opem communem poscite votis.
Ligata in primis moderator & arbiter ora
Adsis, o, Groisbece, pioque assiste labori.
Tu nostra rege vela ratis; tu dirige cursus:
Tu segnes hortare, fauens sublimibus orsis:
Te sine nil quando sacrum molimur, & aris,
Quas tutare, suos cantu meditamur honores;
Auspicijsque tuis facimus commercia celo.

Pater.

Salve, o, magne parēs, rerūque æterna propago.
Magne

Magne parēs hominū generis; seruator; & altor:
 Exsors principij princeps, & limitis exsors:
 Omnia qui comples aque; sed degere calo
 Diceris, illustre es quoniam & caliginis expers
 Ipse iubar, nil facis habens; ast aethere puro
 Purior; ac celsis longè sublimior astris
 Arce sedes rerum; tutus, liberque malorum:
 Desuper & spectans hominum miserare labores:
 Ac placido inuisus tranquillas omnia vultu;
 Suppositum irradians miris splendoribus orbem.
 Sic tamen à nobis ut non te diuidat aether,
 Non mare, non via, non montes, nō inuia te squala:
 Naque prope es; quaque ipse labātia sidera fulcis
 Aethere amque domū, moderaris terrea dextra.
 Utque regis sursum, cohibes sic cuncta deorsum,
 Omnia circumstans; nec re distenderis vlla.
 Cuncta tenes simul ipse, simul te nil tenet vsquā:
 Sic nā cuncta tenes, superes ut cuncta; supremus
 Sic es, ut idem etiam sis infimus; ac simul intus,
 Extra ut sis etiam; penetras sic singula, ut idem
 Parte super cūctis maneat diffusus in omni: (ullo;
 Quin potius nusquā es, spacio qui haud clauderis
 Nusquā non tamē es, spacio qui excludere nullo.
 Ast tibi praecipue, qua noxam exuta nefandam
 Se tibi fidenter totam dicat, atque resignat,
 Ac tua iussa facit, sedes gratissima mens est:
 Nimirum aethereo mens iam contermina calo,
 Quò spirat tantum, & conatus destinat omnes.

Noster.

Qui es in
cælis.

In-

Sanctifi-
cetur

Nomen

Tuum.

Increbescat honos terra tuus omnibus oris;
 Omnia clarescat magnum per secula nomen;
 Mirandum, o, nomen superis; & amabile terris;
 Nomē honorandū menti, immemorabile linguis;
 Sāctus Amor, Bonitas, Sapiētia, Fama, Potestas,
 Mansuetudo, Vigor, Misericordia, Gloria, Virtus,
 Auxiliū, Doctrina, Favor, Via, Gratia, Robur,
 Presidiumque, Fidesque, & Pax, & Copia rerū,
 Forma, Decor, Motus, Requies, Dulcedo, Vo-
 luptas,
 Iustitia, atque Equum, Lex, Rex, Dominus-
 que, Deusque,
 Vita, Salus, Lux, Fons nullo de fonte perennis,
 Sol oriens semper, nullaque ab origine Origo,
 Plena tui semper, nullo & vacuabilis aeo;
 Principium sine principio; Finis, sine fine;
 A quo principium cunctis, finisque creatis.
 Denique, nos de te quidquid, Pater optime, rectē
 Eloquimur, de te quidquid mens pura recenset,
 Quidquid & afflictis fas est nos pascere rebus,
 Nomē id ōne tuū est: ōne est pro nomine munus.
 Hoc nomen (nulli quod fas tribuisse creato,
 Nēpe tuū) volucer chorus, & gēs omnis Olympi
 Carmine concelebrent festo, & venerāter adorēt:
 Impiaque hoc trepidēt detrusi in tartara manes;
 Et qua perpetuō manes affligit Erinnyis:
 Hoc hominū vox una sonet: sonet hoc simul ōnis
 Tensa fides; plectra hoc, hoc sinistra, hoc cymbala
 abena,

Ran-

Rucifonaque tuba, hoc bifori caua tibia cantu,
Cornuaque ingeminent numeris concordibus: al-
ta hoc

Responſent delubra; & laetis plauſibus ether.

Sed, qua digna tuas ſit vox attollere laudes?

Que mēs cōcipiat tua munera? quas tibi grates,

Summe opifex rerum, donis pro talibus unquam,

Quos titulos, aut quos grati referamus honores?

Tanta ne mortali eſt ulli conſeſſa facultas?

Cun̄ta loqui prohibent, & muta ſilentia ſuadent.

Maiestas dici ipſa negat, conſuecta timeri.

At neque vocis eges nec laudis, Maxime, noſtrae.

Quandoquidē, dū te in temet pleniffimus umbis,

Ipſo te fruēris perfectā laude per aenum:

Nec dolor ullus habet, ſi non laudēre; nec ulli

Accedunt titulis, ſi te laudemus, honores:

Haudent enī quō creſcat habet tua gloria; nec, qui

Maximus aeternūm eſ, ſis ullo tempore maior.

Quid? quod torpor iners lumen rationis inūbrās

Auertit vero, ignaros noſtrique, tuique;

Nilqueat ethereum mens ut velata tueri?

Parte alia, inſande conterrent pectora culpa;

Offenſique vetant ſedes ſpectare Parentis.

Nā, ſimul atque animos ſubijt, qua ſtirpe creati

Quam procul excidimus; dubio ſupet agrame-

tu mens

Expendens pœnas: ſanguis præcordia tentat

Intima; & extremos gelid' tremor occupat arti:

Ipſa

Ipsa riget terrore coma; & vox faucibus hæret.
 Tu tamen hos nostris Pater eximis alme timores
 Pectoribus: quibus & das vsum nominis huius,
 Das animos: afflasque paterni numinis Aura:
 Ut, si verba aberint, te pectore suspiremus.
 At non verba aberunt; quoniam laxare tuorum
 Ora pius, linguasque potes soluisse reuinctas.
 Solue tuas ergo in laudes: ad cætera stringe:
 Quisquis enim te nõ loquitur, mendacia fundit.
 Pectora tu, tu labra moue: tu cæpta secunda:
 Nec, tibi quem iuncti nunc fundimus oris honorẽ
 Auersare bonus; neu, quæ das, carmina temne.
 Sit fas esse pijs; fas compellare parentem
 Qui vocat, & patulis quotquot vocat excipit ul-
 Exceptosq; fouet, nutrit, docet, erudit, ornat;
 Auertitque malis; lapsantes fulcit; & agros
 Persanat; stabilitque gradus, firmosque tucur;
 Usque nouis cumulans donis, & honoribus augens;
 Scilicet, hoc est esse patrem; hoc est esse magistrũ.
 Ah, pudeat quicumque sibi tellure parentem,
 Seu quem vita tenet, seu cassum lumine vite
 Nuncupat; & celi transcribit munerã terris.
 Ah, pudeat, quicumque procax nomen uel parẽtis
 Vendicat, aut artes vanas, titulos uel magistrũ.
 Nos tibi, nos vni tibi nominis huius honorem
 Sacramus: tibi nos, genitor, prosternimur vni,
 Seu lucente die, seu triste nigrantibus umbris;
 Gaudentes solidæ partem decerpere nocti.

Sive etiam serae laxamus membra quieti,
 Seu redeunte graues cum Sole attollimus artus,
 Omnibus usque locis, alacres, matresque, virique,
 Impubesque chorus puerum, innuptaeque puella,
 Ad tua sublimes tendentes sidera vultus,
 Cumque oculis & voce manus, mentesque ferētes
 Te canimus: tibi thura damus; tibi sternimus aras:
 Templaque marmoreis ornamus fulcra colūnis.
 Hic tibi conuentus agimus; cœtusque dicamus:
 Hic tibi clara tui celebramus funera Nati;
 Ferra coronatis libantes mystica mensis,
 Vinaque in effusum cedentia ritè cruorem;
 Antiqui memores facti, parteque salutis;
 Iussa facessentes tantarum in munere laudum.
 At sacra circumdant libamina mille ministri
 Aligeri, quibus est custodia credita nostri:
 Nobiscumque simul tua maxima facta latentes
 Alternant, o, sancte parens. Ut pondera magna
 Libraris terra, ac gemino suspenderis axe.
 Tum, circumfusi fluitantia marmora ponti,
 Horrifonasque iras, & non placabile regnum;
 Atque suo cælum amplexu quod cuncta coercet,
 Seminibus ducta è nullis. Ut, sidera cursu
 Ire nouo, & tremulis radiantibus ignibus orbes
 Iusseris; & rapidi tot torta volumina cæli
 Usque datas iterare vices, varieque rotari:
 Vnde orbi noua sunt tunc Tempora nata recenti;
 Et variant rerum euentus, seriesque futuri.

Utque

Utque diem nocti secreueris. uti sua Soli
 Orbita, & ambigua sua cesserit orbita Luna:
 Ille ut luce diem lustraret per diem aurea;
 Hæc ut noctis honos, mersi pro federe fratris,
 Duceret obtusis humentia lumina flammis,
 Acceptumque iubar non inuida funderet orbi.
 Utque quater sæpe paribus per inane sorores
 Curribus in gyro volutarint Temporis Hora,
 Atque per obliqui duodena voluminis astra
 Raptarint lucem rutilam, furasque tenebras
 Imperioque tuo ut varijs animantia formis,
 Ediderint subito, fœcundaque semina rerum
 Sylvicomans tellus, aer vagus, æquoris unda:
 Scilicet humane (quam post tot millia rerum,
 Ceu dominam, atque tui magnum ipsius instar
 habentem,
 Hinc ductam limo, hinc aura ætheris inspiratâ,
 Postremam extuleras.) solatia dulcia genti,
 Felici nimium genti, nimiumque beate,
 Ni tua (quis teneat lachrymas?) præcepta referas
 Primus uterque parens populi incrementa futuri
 Luctiferos vetita gustasset ab arbore fœtus.
 Ah, miseri, incautas, ah, que dementia mentes
 Incessit, letum vobis generique pacisci
 Vipero afflatu, sineæstæ & tabe venenæ?
 Nulla queat sceleris labem delere vetustas.
 At tu, sancte pater, miserans incommoda nostras
 Vnigenam calo Natum demittis ab alto,

Æque

Equanū, eternū, & tecum per secula manentē;
 Virginis ut puram intemeratae illapsus in alium,
 In solito conceptu afflantis de super Aura,
 Indueret fragiles moribundi corporis artus,
 Insons primigenium luiturus facta parentum;
 Damnaeque necem nece cōdemnandus acerba,
 Qua genus humanum, calo adderet ipse negato,
 Pro terra exsilio, atque amissis suauibus hortis.
 Ille igitur, nostros subiturus sponte labores,
 Labitur ethereis aula fulgentis ab astris:
 Natus & hand vlla genitricis labe sub auras,
 Vagitu querulo, tristisque mapalia fletu
 Impleuit puer, humana primordia vite,
 Horrenti tenerum suffulctus corpus arista.
 Idem etiā, peragrans humili sub imagine terras,
 Mortali sub carne Deus; sub corpore Verbum,
 Verbum ē mente tua (vis vnde, & copia fandi,
 Doctrinaq; fides, pulchrique potentia veri)
 Oblitos celi, & certa rationis inanes,
 (Dum captos animos dictis castigat, amicis,
 Dum mouet exēplo, erūnasq; & demonas arcet,
 Ac functos renocat sublata ad munia vite)
 Edocuit tua scita, Pater; monitosque reuerti
 Eripuit miserans nocti, in lucemque vocauit.
 Donec, post duros vitæque, obitusque labores,
 Vt tristes sine luce domos atque antra reclusit,
 Vualis reducem propria vi lucis ad oras,
 Prostrata Morte, ac spolijs hostilibus auctum

Montis oliuiferi sustolli à vertice summo
 Stelligerique super labentem culmina cali
 Ascensu propero, & iam iam supera alta tenentē
 Undeni vidēre Patres, & fida iuuentus,
 Uadentem longē gratanti voce sequuti,
 Subter litorea recinunt dum carmina rupe.
 Unde reuēcta dies est atra in nocte sepultris;
 Unde relata salus miseris, & reddita vita est,
 Te tribuente, Pater: sic nos in pristina reddis,
 Eductos merito aeterni discrimine leti.
 O, amor, o, pietas, & inenarrabile munus,
 O, patris aeterni aeterna & miranda voluntas,
 Nostra dans Nati finis crudele saluti!
 O, amor, o, pietas, & inenarrabile munus,
 O, Nati aeterni aeterna & miranda voluntas,
 Res hominū miserans, alta qui lapsus ab aethra
 Antiqui patris ipse sua nece facta piavit,
 Concilians genus inferno mortale parenti:
 Nominis ac proprii qui non praconia pulsus
 Hostibus, aut patrii inuidit consortia regni!
 Ergo, nostra tui Nati mors, mortua morte
 Concidit? ergo redux reduces secum ille reduxit
 In vitam? & secum superas subuexit ad arces,
 Ponē ducis tanti vestigia certa prementes;
 Quēis neque sit fraudi iniusta denota libido;
 Nec mentē infideat prorsū immedicabilis error?
 Interea tamen, almae pater, tua maxima dona,
 Exiguo è numero tot magni è partibus orbis,
 Crimine purgatos tu quos vitalibus vndis

Adueniat
 regnum
 tuum.

Nato-

Natorum ascisti in nomen, regnoque dicasti,
 (Si tua sancta modo faciant mandata volentes)
 Quam rari, & puro lustrati lumine cali
 Agnoscunt, memores indulta fortis ab alto!
 Aut quotus, hos inter, noto pro munere grates
 Multiplici tibi quisque refert? quis credita factis
 Astruit? & grato stabilit sua gaudia cultu?
 Quis dominum, cæli, terra, pelagique potentem,
 Quis regem æternum digno veneratur honore?
 Illius aut dias formidat rumpere leges?
 Aut pauet irata rutilantia fulmina dextra?
 Quis non, heu, potius per crimina tetra volutus
 Temnit adoptivum sceptri decus: atque parentis
 (Ipse quidē quacūque potest) deturpat honores?
 An memorem, ut vera pietatis imagine falsa
 Obuelante oculos, nil mentibus utilis agris
 Vana Superstitio tacitis irrepserit ausis?
 Ecce aliquis Solis' ue inbar, Lunam' ue micat em,
 Aut cepas, formam' ue bouis, rubicundā ue texta,
 Semiurū ue canē, volucrem' ue, ferū ue draconē,
 Saxaque poscit opem, veluti sit sensus in illis;
 Accurruusque litat; nequidquam numina fingens
 Ipse sibi; gaudetque deis seruisse creatis.
 Atque alius magicas amens accingitur artes;
 Presidiumque hostile perit, te patre relicto.
 Consulit ast alius tanquam imperitantia nobis
 Sidera; & ignotis audet confidere signis.
 Jamque alius figit' ue notas in virgine cera;

Lucifuge aut volucris cōscriptā sanguine chartā
 Nectit, abortiva debens tutamina pelli.
 Heu, vacuas mētes nequidquā, atque indiga lucis
 Corda hoīm! miseris, eheu, quāta incubat umbra!
 Desertū, hei, quātas genitorē armatis in iras!
 Quid referam, qui partē alia (ni fida tuorum
 Cura ministrorum cœptis audacibus obstet)
 Praclara inducant sacrūm monimēta parentum,
 Sternentes antiquam à culmine Relligionem;
 Relligione noua at nulla virtute superbi?
 Dum sanctas reprobant leges, & sacra retrahunt
 Quæ primi coluere duces, omnisque vetustas
 Bissenūm relegens vestigia nota virorum,
 Quos tuus ex numero Natus sibi legerat omni
 Consortes operum, audiret quos vltimus orbis;
 Indubitare nefas quorum neq; credere dictis?
 Ille iacit diras sacrata ad culmina flammæ;
 Ille piæ rapit effigies, simulachraque diuim
 Indigetum celi, tua qui quod iussa sequenti
 Per terras sedes meruerunt ætheris alti
 Incolere, & famam in populis, nomenque tenere.
 Quādoquidē quia te, Pater, hi coluere, per illos,
 Inque illis te te colimus: te laudibus vnum
 Dignantes, concessum illis memoramus honorem.
 Felices socij, rauca quos legit in acta
 Linq̄ere rex superūm mādās cū retibus hamis;
 Saluete ætherei heroes, memoranda per anuum
 Nomina: Vos Domino assidui, partæque quietis
 Securis

Securi, & nostros sucti adiutare labores,
 (Que vobis cura vsq; manet) quū summa labāti
 Lux aderit mundo, præcelsis sedibus omnes
 Subnixi, vitas hominum, & mortalia facta
 Quærentes, atris fontes damnabitis vmbri.
 Quique olim immeritis vitam eripuerē furentes.
 Demissi vestra trepidabunt ora tyranni
 Aspiceret, & frustra defigent lumina terra.
 Et quisquam nullo vos nunc veneretur honore?
 Virtutemque Dei in vobis miratus adoret?
 Quid dicam, qui sanctificis inuergit vndis,
 Lustrarique tibi paruorum corpora fonte,
 Eluere & prima prohibent contagia culpa?
 Quid? tempfisse pios actus queis ludus? inane
 Fidere queis est vna salus? renuuntque fateri
 Quantū opus est tātā esse fidem? calūg; mereri,
 Du nostros, Pater alme, probās miserare labores,
 Atque bonus qua iussa moues ijs præmia pendis?
 Quis negant functos viua prece posse iuuari?
 Felicesque obito purgari à funere manes?
 Quid? qui egros oleo rident labente perungi?
 A priscis qui ritus auis defluxit, & ad nos,
 Per patres, serie haud interpellante nepotum,
 Prodyt? An refram, qui gaudia festa perosi,
 Immunes operum probris immitibus urgent?
 Quis omnem temerant morē, ritusque piorū?
 Iamque adeò vexant voces, queis, nocte suprema,
 Solatus socios, abituri morte magistri

Mœrentes, animosque & tristia pectora mulcens
 Christus, obumbrantis velatum tegmine cruxi
 Se tribuit vescendum, æterni pignus amoris:
 Mœstrauit que viam fidēter amanti bus ipsum,
 Accitus qua sponte pio cum murmure ad aram,
 Ipse sua tacitè quos carne & sanguine pascit
 Nos vegetans (o, mirus amor!) sibi, se quoq; nobis
 Misceat; ut secum patri nos offerat vnos,
 Victimæ grata idem patri, gratusque sacerdos,
 Si calū est, vbi cunq; pater; neq; clauditur astris
 Ille suis; Natumque patri per mutua nexum,
 Herentem & patria sua per commercia dextra
 Dulcis amoriflua constringit Spiritus aure;
 Tun' Natum te posse putes excludere terris,
 Patre sine? aut te fidereis includere sepiis
 Diuinam carnem? ne (quamuis vna eademque
 Quæ fuit ante manens, ac cali in parte residens)
 Fœcunda species sustentans impleat, esca,
 Quñ libet? ut que liberi? terrarū & quot libet oris?
 Diuinam carnem? nulli quæ subdita sorti est,
 Peruisa sed cunctis, nullis obnoxia rebus,
 Dum sua diuina & virtus & gloria vestit?
 Quis iuror, o, miseri? quæ tanta insania? leges
 Factori dare velle suo? aut sibi querere causas
 Occultas, sancta in nebula & caligine lucis,
 Quo penetrat mēs nulla oculis mortalib' unquā?
 Iudicium est vbi sola fides? modus ipse potest at
 Est vbi sola? nec est finis rationis egeus

Humana? sit velle satis, cui velle potestas.
 Si potuit Verbo liquidum fluxisse profundum,
 Diductoque recens tellus extare profundo;
 Stellantesque poli, & conspersum lumine calum
 Implicitans radijs radios atque ignibus ignes
 Ad nutum emicuisse Dei; ethereaque repente
 Inse disse plagæ, & certos didicisse meatus:
 Si Senis ardentem respectans immemor Vrbes
 Extemplo in saxum potuit riguisse marita:
 Memphitisq; ante ora Ducis si corniger heros
 Flexibilem in colubrū potuit conuerti ere virgam
 Arentem penitus, nulloque humore madetem,
 Mox alios rabido qui morsu absumeret angues;
 Ique in idem rursus potuit durefcere lignum:
 Quo moti latices si in tetrum abiēre cruorem:
 Sicca silex ramo hoc si quondam tacta potente
 Delicuit, limphasque vndantes plurima sudit:
 Ipse etiam pontus rude si percussus eadem
 Prærupte in faciem cautis stetit altus, & vnda
 Indurata viam dedit, ac nisi iussa refluxit:
 Si, quod aque fuerant, vidit mirata nitentes
 Per pateras spumare merum Galileia Canna:
 Non queat ipse suo immotus se educere calo
 Cunctipotens auctor? vescique in imagine libi
 Colligere? & quali placuit nos pascere vultu?
 Ne verò, ne importunas attollite mentes.
 Parcite mortales tenebrofi, parcite porro
 Velle poli arcano infirmos committere sensus.
 Nostra adeò veri ignara grauitate premuntur

Pectora: let aliquae gelu praecordia torpent:
 Hic acies obtusa omnis; penetrabile lumen
 Hic nulli: nostris locus est nec sensibus ullus:
 Nec ratione quidem satis est rationis in ipsa:
 Obsistit tenebris nox plurima circumfusus;
 Pectora ne cernant puram mortalia lucem;
 Neu penetrent superi decus admirabile Regis.
 Discere non haec fas positus tellure; nec extra
 Nosse Deum quaecunque Dei. qua vix satis ipsis
 Crediderim aethereis unquam exploranda ministris.
 Diuinis sat sola fides. contendere noxa est.
 Fixius ac velut inspecto de lumine Solis
 Caligans glauco oculus sic haeret, ut umbra
 Commaculent longum tristi conspecta colore:
 Qualiter & summas Austri crispantibus undas
 Flatibus, haud datur illustris sola ad infima lim-
 Demersos radios oculorum inferre liquentes; (pha
 Ac vada depressi propius cognoscere fundi:
 Sic quicumque Dei retrusa inquirat in acta,
 Cecatam opprimitur mentem fulgoribus atris:
 Deperit & nimis ardenti certamine verum.
 Nec fileam genitor, tantum quoque secula nostra
 Spectauisse nefas, ut quis sibi poscere frenos
 Terrarum, attonitisque nouum ius dicere regnis
 Auderet, spreto imperio quod tute sacra sti.
 Horruiit infano Germania magna tumultu;
 Insuetosque feris agrestes induit armis
 Nuper, inhumano desolans milite campos.

Frugiferi diris luxerunt ignibus agri;
 Agris inque suis casti puitruere coloni:
 Orbaque fugerunt complexæ pignora matres.
 Hinc Albi maduit confinis sanguine tellus:
 Nec satis hos potuit Casar componere motus
 Carolus, ipse tibi charus licet, acer & armis.
 Nunc ardet latè civili Gallia bello,
 Ulrix ipsa sui; propriosque incurrit in enses;
 Antiquos hic dum ritus nouat, ille tuetur;
 Dum genti dubia hic figit legem; ille resigit,
 Illudens teneri in Regis crudeliter annis.
 Quid querar Arctoo rigidos à frigore tractus,
 Aruaque perpetuò Riphæis cana pruinis,
 Lanigeri & dices pecoris flavosque Britannos,
 Quaque Caledonias sylvas gens picta fatigat,
 Euarisse pios non vno dogmate cultus?
 Ipsa quoque in primis audax Hispania bellis,
 Virtutisque tenax, & religionis auita,
 Nunc (si vera ferunt) nec sat secura pericli,
 Nec sat tuta mali est, omni iam parte laborat.
 Orbis, & heu, propius sua sentit damna fathiscēs.
 Peruēiū ad summū est rerum. Pater alme, tuorū
 Parua ratis videntur ut tot tempestatibus acta
 Concuitur; raucis (sine te) cessura procellis?
 En, qui te in terris sublimi reddit honore,
 En, pater Ausonius, parent cui Tybridis arces,
 Nomine reque Pius, iam clauo quā potis herēs,
 Obstupet; & misera confusus imagine rerum,

Percussusque noua dubiam formidine mentem,
 Excutitur (sine te) incertis voluendus ab undis.
 Nil opis in socijs naualibus. horridus intro
 Sanguis it; attonitos artus & membra relinquēt:
 Genua labant. fracti iactantur gurgite remi.
 Horriſer hinc frendet Boreas; hinc ſibilat Eurū;
 Inde procelloſi agglomerant dira equora Cori
 Turbine terrifico: raptantur vela per auras:
 Sol nuſquā: tenebra pelago incubuere fremēt:
 Sidera nulla micant calo: Cynosura reſeſſit:
 Nec modò ventorum Natus tuus increpat iras.
 Cerne, ut tonſa comas olim, ac veneranda tiera.
 Et late inſignis ſacra velamine palla,
 Nunc crine horrente, & lacero deformis amictu
 Religio incedat, toto lachrymabilis ore;
 Atque iterans ſingultanti ſuſpiria voce,
 Implet dum mæſtis loca deſolanda querelis,
 Sic te nutantes nobiſcum affatur ad aras.
 Siccine me, Pater, hoſtiles concedis in iras?
 An cade obſequia, & ſacri penſantur honores?
 Quid trahis? atq; moras reb' quid ſegnior addis?
 Pollicitis? num te, genitor, ſententia vertit,
 Aduerſus haud poſſe tuos violariet? unum
 Orbe gregem toto, te ſub paſtore futurum?
 Aduentare diem, tellus quum te omnibus oris
 Affore, ut excipiant lachrymoſum gaudia luctu:
 Stillantesque pijs tua dextera tergat, ocellos?

Religi-
 onis
 proſopo
 poia.

Hec

Hec (memini) in terras demissus ab aethere "
 quondam "
 Fata tuus magno pepigit mihi foedere Natus; "
 Totque tuo cecinere afflati numine vates. "
 Fac rata fata, pater, tua; nec spes eripe nostras: "
 Neu trahere nos; tantis' ue moras innocte periculis. "
 Delirent terra reges mercede suorum "
 Crudeles; fidasque animas, deuotaque corda, "
 Infantesque mori cogant petulanter amicos, "
 Sive parant, fuso retinent seu sanguine regna: "
 Tu regnum tueare tuum; tuaque asserere sceptrra "
 Clementer; si non opus est hic sanguine nostro. "
 Christicolamque genus deductaque aethere gentē, "
 Jam viles, tantoque agitato turbine rerum "
 Commiserare: tuosque pius ne desere alumnos. "
 Fer citus auxilium; teque his mecū eripe flammis. "
 Nem reliquos, varijs magna telluris in oris, "
 Quā Sol manē venit, quā vel se condit in aquor, "
 Tot populos nox una tegit, densaque tenebra: "
 Seu tua non illis ullo praecepta docente "
 Scire datum miseris; seu cognita protenus olim "
 Excussere animis violentum sceptrra tyrannū: "
 Illius ante alios, miseranda cade tuorum "
 Qui Byzantinas nunc (hei, dolor) insidet arces, "
 Quis prius Imperiū steterat, legesque sacrorū. "
 Heu, quò insana tuam auexit Discordia gētem! "
 Aspice, ut ille ferox, delata & sorte superbus, "
 Felices olim atque tuos impunè fatiget "

- „ Arcadas, Aetolosque; suis quos irrigat unda
 „ Thessalico ducens Achelous flumina Pindo;
 „ Quisque colūt virides Amphrysi gramine ripas,
 „ Et flauas quibus eruētat Pactolus arenas;
 „ Et quos populea reficit Sperchius in umbra:
 „ Pæonas; Albanos; Locros; & Thessala Tempe,
 „ Emathia & qui rura domāt; quique Aonis oras,
 „ Mygdoniasque tenent; & quas coluere Pelagis;
 „ Quaque olim docta longum vixistis Athenas;
 „ Hincque alios, atque inde alios quos Orbelus alto
 „ Vertice, quos Scardus, syluosus & inspicit Ha-
 „ mus,
 „ Occiduaque à parte suo quatit Adria fluctu,
 „ Eoa feriunt Egæi littoris æstus.
 „ An verò ambigui dicā quoque limitis Isthmū?
 „ Argon? Epidaurū? Lernam? magnasque My-
 „ cenas?
 „ Patras'ue? Spartam'ue? Tylon'ue? aut Elidi
 „ urbes?
 „ Messenamque? Methonemque? & Malcā
 „ usque sonantem?
 „ Gythiona? Træzen? Tegeā: exiguasque Cleonas?
 „ Mantineam? Sicyona? Elenō: bimaremque Co-
 „ rinthum?
 „ Littoris extremi & dubia sub sorte Corouim?
 „ Atque aliam, atque aliam, haud vno sub sidere
 „ gentem?
 „ Quid numerē sparsas passim tot in aquore terras,
 „ Quas

Quas fragor assiduus querulis circūstrepit undis, ,,
 Ingemit & vincta miserans discrimina gentis? ,,
 Quae nunc immani imperio premit omnia victor ,,
 Efferus; atque tuis auertit legibus ultro; ,,
 Exercens rabidas iras, & Barbara iussa: ,,
 Reliquisque tui pestem meditatatur ouilis ,,
 Exsultans, alitasque acuit victoria vires. ,,
 Nec nostri (heu pietas) reges tua iura reposcunt, ,,
 Et tituli egregij immemores, & muneris almi; ,,
 Oblitque tui, obliti sortisque tuorum; ,,
 Inter se studijs dum confluctantur amaris: ,,
 Christiadasque tuos placidos factosque quieti ,,
 Cruda adigūt in fata; & in impia proelia trahūt; ,,
 Communique (nefas) statuunt elementa ruinae. ,,
 Fuscus quin etiam Libya peruasit ad Afros, ,,
 Parte alia Istriacos populatus Barbarus agros, ,,
 Nunc etiam Hesperijs nil mitior imminet oris. ,,
 Quò tibi dumea populum? quò conscia rura ,,
 Virginei plorem partus? calcataque Nato ,,
 Arua tuo? collesque sacros telluris amata? ,,
 Felices olim, quum fas audisse loquentem, ,,
 Sanctaque siderei patris praescripta docentem, ,,
 Bis senos interlectos ad iussa ministros: ,,
 Felices olim, quum fas rubuisse cruore ,,
 Illius; ac nostrae pretium excepisse salutis: ,,
 Nunc infelicem populum; infelicia rura; ,,
 Atque infelices conuerso tempore, colles. ,,
 Illa quidem tellus subitis tunc territa monstris ,,

Signa

- „ Signa dedit trepidans; & latipotentia terga
 „ Concutiens, motis disiecit rupibus urbes;
 „ Dissilueve graui sonitu indignantia saxa:
 „ Excuiitque dolor patesactis funera bustis.
 „ Et calum procul increpuit vasto omne fragore;
 „ Tunc venti infremuere truces; & inhorruit aliè
 „ Inque graues lachrymas densatus transijt aër;
 „ Fulminibus trisidis summas ferientibus arces.
 „ Atque Palestina infestis freta motibus urgent
 „ Turbida tempestas fundo vertebat ab imo:
 „ Imoque informes latuerunt gurgite Phoca,
 „ Tunc etiam miserans nimium spectacula dira,
 „ Obnupsitque oculos, ignemque, comaque nitentem
 „ Sol multa obtusos radios ferrugine tottus;
 „ Noctiuaga & voluit vultu pallere sororis.
 „ Illa autem quamuis fraternis turgida flammis,
 „ Attamen obscura totam se nocte recondit;
 „ Indignum auersans casum factoris adempti:
 „ Terraque perpetuas timuit, quam lata, tenebras.
 „ Nunc tu, Sancte, tuo hac celo specularis? & istos
 „ Deseris? heu, nec magna tibi est tua gloria cordis
 „ Quò tibi, quò celi, terraque marisque potestas?
 „ Quò ne tibi armata rutilantia fulmina dextrat
 „ Si neque cura tuos contratuturier hostem?
 „ Nec dolor amissi, genitor, te tangit honoris?
 „ Quid loquor, ab demès! sed me dolor abripit. eheu
 „ Eheu, parce pius, neque eni, pater optime, honorè
 „ Amisisse potes, te amittere ni potes ipsum:

Totus honos, totus laus es: caloque, soloque
 Quae sunt, tibi cuncta struunt per secula laudem.
 Crimina quin etiam (bene si perpendimus) ipsa
 Das hominū in laudē tibi cedere; siue ea vindex
 Lenius anquiris; nec summo iure perurgens
 Castigas fontes; malaque obliuisceris vltro:
 Sen magē virtutem in veram traducere nostras
 Siat noxas. sic, quos longē grauiora manebant,
 Dum meliora doces Grayos orare premendo,
 Ac libertatis reditura gaudia differs)
 Mitius affligis clemens; neque deseris unquam.
 Ac neque Iudaam (incertis dum spargitur oris)
 Te gentem, aut illos penitus liquisse fatendum,
 Quando nil operum odisti, pater, ipse tuorum,
 Quae verbo tuus aërijs Amor intulit auris)
 Sacta animis quorum tua nec dū cognita Lex est,
 Aequalis tibi quam cunctisque coeui ab annis
 Filius imposuit terris, & sanguine sanxit,
 Credulitatis opus, vestraque afflabilis Aura.
 Certē tempus erit quondam voluentibus annis,
 Promissi nec enim tædet, neque dicta retractas
 Sancte parens) quum te reges, populique per orbē,
 Quā via in occasus, & quā via ducit in ortus,
 Littora quāque lauāt ambitasque equora terras,
 Unum concelebrēt cuncti; Dominūque sequantur;
 Concor di ingentem tollentes carmine Regem;
 Et tibi odoriferi sua thurea vota Sabai,
 Et sua felices tibi frondea vellera Seres,

Et

„ Et tibi lucentes gemmas consecret Hydaspes;
 „ Et tibi fulgidulas Paedolus & Hermus arenas;
 „ Atque suas ebenos ebano non discolor Indus.
 „ Exemplis iam docta nouis; moniisque meorum,
 „ Quos tuus Hesperys emisit Carolus aruis,
 „ Effera gens prius, & sacris addicta nefandis,
 „ Nox quibus atque dies aquas discriminat horas,
 „ Quaque patet regio tepidos porrecta sub austris,
 „ Nunc pia, nunc mitis, tua (respice) sacra recepit:
 „ Templaque thuricremasque Patri tibi condidit
 aras:

„ Ac patrio grata argento decorauit, & auro;
 „ Prona vnus in triplici nunc nomine nume adorans.
 „ Accedant aditum alio de climate terra.
 „ Imperium sine fine tuum est; sine fine colatur:
 „ Nullus & immenso statuatur limites honori.
 „ Ergo, tot indignè pressas (miserabile) gentes
 „ Jam miserare, Pater: sceptris & reddo vetustis;
 „ Luce noua retegens tot caligantia regna.
 „ Jam pœna satis est. moueant miserranda tuorum
 „ Funera, & infandis exhausta cladibus vrbes.
 „ Redde tuis sacros Solyms; & nuncia busta
 „ Extincti Regis, vite & remeantis ad auras:
 „ Redde sacros colles, electa & iugera terra.
 „ Libera in antiquas respiret Gracia leges.
 „ Iam pacata feras damnet Germania lites.
 „ Plaudat & ipsa tibi depulso Gallia bello.
 „ Iam renocet Boreas veteresque Britania cultus,
 ENCL-

Euerſasque aras, & priſtina ſacra reponant „
 Delubris: penitusque irasque minasque remittāt. „
 Quosq; nouē bis iam tenet annos clauſa Tridētū „
 Alpibus æcrijs patres, è ſedibus orbis „
 Acciuos varijs tantos componere motus, „
 Pacifer internè radijs felicibus vr at „
 Spiritus, alme, tuus; ſtudijs communibus acti „
 Ut cæcas vetitent, procedere longius iras; „
 Communē ut pacem tandem, & communia ſcita „
 Gentibus edicant; manſuraque ſœdera mundo: „
 Noſtraque iam priſci repedent ad ſecula mores. „
 Barione placido volitans ſuper aquore linter „
 Cella ferens leuibus ſinuantia lintea ſlabris „
 Securos teneat lato ſub remige portus. „
 Pectora iam poſito reges certamine iungant „
 Omnes vnanimi; fraternaque bella reſidant: „
 Noſtrosque inter amor populos & ſœdera ſunto; „
 Ut ſocios iuuet euerſo ſuccurrere ſeclo. „
 Iamque tuos hoſtes animi ſint tendere contra, „
 Pro vero, atque tui regni creſcentis amore. „
 Fernandi in primis pia reſpice Caſaris arma, „
 Quemque orbis gaudet patris ſubiſſe labori „
 Conatus & tela bonus rege Maxmlyiani: „
 Quiq; per Heſperiã dominatur utraq; Philippi, „
 Auriferumque pſys compeſcit legibus orbem; „
 Atque regit patrios fidiffima pectora Belgas. „
 Haud aberūt vires animis cōcordibus unquam. „
 Iamque adeò cura comitem ſociumque paternæ „

„ Addat se, segnis nusquam sed in omnia primus
 „ Carolus, & teneris ut mens grandaeior annis,
 „ Ingentesque animi, & fama generosa cupido,
 „ Nomine pro tanto sic nunc inuadere certet
 „ Magnū aliquid; casusque patri cōiuret in omnes.
 „ Quique suo nunc gestit auus minor ire nepote
 „ Excitet in laudes, sancti & molimina belli.
 „ Hisque Itala gentes exercita corpora bellis,
 „ Truxque genus Pannō, rigidig³ Borysthenis ora,
 „ Heluetiusque ferox, Gallusq³, & Teutona virtus
 „ Agglomerent acies, trāsmissisque Albion undis.
 „ Idē omnes simul ardor habe: in primisq³ rapacis
 „ Contemprix futi gens indocilisque vereri,
 „ Erumnaeque ferens omnis, patiensque laborum,
 „ Sectetur vigil Hispanus tentoria miles.
 „ Sic, populis tot iam domitis terris que subactis
 „ Barbarus ante ferox, vlticibus obrutus armis
 „ Pratendet ramos pacalis victus oliua:
 „ Et tua se fesso refret Pax aurea mundo.
 „ At calum inter ea cunctos praesumere mente
 „ Fac, Pater, in terris; regnoque assuesce superno;
 „ Que feros eadem teneat, pia cura nepotes;
 „ Luceat in cunctis tanti ut genitoris imago.
 „ Unus sic pastor, sic vna mapalia terris
 „ Omnib⁹, vnaq³, erit Lex; & Rex omnibus vnus,
 „ Et luctus iam finis. At, hac si cassa moratur
 „ Conditio; nec tu peritura gaudia terra
 „ Firma paras, nec mortali, quod degimus, euo;
 „ Inter-

Interrupta breuem capiat ne gloria finem: „
 Sed ciues tua scepra petunt, non sorte caduca, „
 Non iam mortales; nec iam mortalibus aruis, „
 Ast illis qua tute noxans sine tempore condes, „
 Verisantes; nunc nunc properet volitantibus horis „
 Ultimus ille dies, uno qui funere cuncta „
 Inuoluat; terramque, atque istos finiat axes; „
 Exempto, medius regni qui sederat, orbe. „
 Ceu chari genitor medians connubia nati, „
 Dilecti ante alios nati, iubet ire ministros, „
 Perque vias late, per compita cuncta, vocatum „
 Undique, quos latans dulces admittat amicos; „
 Ut secum omnifera capiant, solatia mense: „
 Tum, si spectandis paries quis honoribus obstet, „
 Diruit; & tractus longè facit esse patentes; „
 Splendeat ut festis augustior aula triumphis. „
 Hec, supreme Pater, tua qua te sancta precatur „
 Filia Relligio votis communibus, audi:
 Nec tanti nobis gemitus voluantur inanes:
 Daque gradu celeri restantia currere lustra;
 Precipiti ut fugit aura pede, atque volucris alis;
 Ocyus & iaculo, & rapido properantius æstro.
 Haud metas tamè ut tibi quis vel tēpora ponat: Fiat volumē
 Absu velle, tuus quod non decreuerit ordo, tas tua.
 Quādoquidē nostra est omnis malè tuta volūtas;
 Vnius at bene velle tuum: qui præsciis vnus
 Que statuis confecta dabis nos inscīa turba,
 Nos præscire nefas; & rebus inutile nostris:

Sed fas exspectare diem, quo sidera caeli,
 Quo freta, quo terra in cinerem conflata residet;
 Inque nouam rursus vitam concire sepulta
 Corpora, dispersasque in idē reprendre formas
 Quum dabitur, supremarum clangore tubarum.
 Sit satis interea nobis, spe regna tenere,
 Quae tibi mox fulua Natus quum nube sedebit
 Unigenus, vindex, inimica gente subacta,
 Scruet ar suro quum iam lux ultima mundo,
 Restituet; figens aeterna ex hoste trophaea:
 Sublatosque tuae secum nos inferet aula;
 Exhausti pretium breuis immortale laboris.
 Hanc, genitor, concede tuis sperare salutem
 Equiter, interea consuescat, rebus acerbis,
 Tranquillusque pati quod fors ingrata pararit,
 Qui te cunque Patrem veneratur; qui pia Nati
 Subsequitur pressa tentans vestigia planta;
 Internasque tui voces qui Flaminis audit;
 Munere quisque suo letans, & sorte beatus:
 Tedeat ullorum ne nos, pigeat ne laborum
 Solatos, ac cuncta pati & subisse paratos
 Quae tuus immittat nobis amor; ut mala mulctet
 Crimina; cogendo ne moras castiget inertes.
 Temnat, cuncta malis concedere nescia virtus,
 Nilque timens: iam nos fraudisque dolique potentia
 Excutiant patrijs nequidquam sedibus ire,
 Auia per syluosa, & acutis inuia dumis
 Palantes; quae pressa rotis iacet orbita nullis; Quae

Quâ freta stricta rigent, patulis ignota carinis,
 Nudat os neque nos duri inclementia cali,
 Frigus ubi, & septem supposita Trionibus arua
 Terreat; horrificis auras quum flatibus Euris;
 Equoraque exagitant à gurgite suscitât, imo
 Quo minus, almè parens, alacres tua iussa sequa-
 Denique nec letum pro religione pacisci (mur,
 Sit metus (aut leto si quæ grauiora) nefandum;
 Te genitor, mandante, & sic in regna vocante.
 Omnia ferre inuet; vicisse & dura ferendo:
 Ac seuos superasse immota mente tyrannos.
 In primis, non vlla animis male suada voluptas
 Irrepat. quæ pestis acerbo est durior omni;
 Ipsa breuis, longo sed concomitata dolore:
 Et quanam tandem licet longæ voluptas?
 Quæ sincera satis corruptæ gaudia vitæ?
 Gaudia nos potiora manent, melioribus aruis,
 Undique completa, & cunctarû opulentia rerum
 Diuis; quam veniēs haud vllum carpserit auum.
 Quin labor hic breuis omnis; ut omnibus ipsa
 breuis lux:
 Nec quidquam in terris cõstas mortalib⁹ usquã.
 Sola æterna manent, qua nobis ipse parasti
 Sponte bonus; nostri magno labefactus amore.
 Et dubitemus adhuc æterna fugacibus umbris
 Commoda præposuisse? ac cœnũ informe caducũq;
 Æthereis mutasse bonis, & calite regno?
 En, paret tibi tot gemmis lucentibus æther:

Sicut in
cælo.

Sacratæque acies volucris super aethere gentis:
 Quique errant certis variantes nixibus ignes.
 Ipsa adeo pelagi ductrix argentea Luna,
 Ipse adeo Lunam collustrans auricomus Sol
 Instaurant, iussosque urgent in secla labores:
 Hic vultum assidue proprio plenissimus auro,
 Usque idem, usque recens, & luce coruscus eadem
 Usque nouum reparat repetitis gressibus annum:
 Ast olli noua nunc nascenti cornua pallent;
 Nunc tumet aduersa resplendens lucis ab orbe;
 Inde meat radios paulatim exuta minores;
 Orba latet tandem lucis, quæ candida nuper
 Fulxerat, igniuomum Phœbo fixata decorem:
 Ac iam parte poli dextra, iam parte sinistra
 Nubila transmittit: nunc, quæ via celsa, vagatur:
 Nunc non fert itiner, rennuunt fastigia cliui
 Subniti plaustra, fractique labore iugales.
 Hesperio quoties tincturus flammea ponto
 Tempora precipitat celo Sol, ilicet atris ^{(quis;}
 Cincta caput tenebris sequitur Nox passibus &
 Et Noctis tacita comitantia sidera currus:
 Quæ referant somnumque viris, requieque labori.
 Si iubeas, varijs induta coloribus Iris
 Equoreas epores aquas, salsugine amara
 Queis expurgatis sitientes roscida terras
 Irriget, & teneras fœcundet ab imbribus herbas.
 Si iubeas, toto densentur in aëre nimbi:
 Concurrant, venti, tumeatque sub aethera pontus:
Oliæ

Olim ut deciduis tellus stagnauit ab undis;
 Quum fuit una palus terrae amplissimus orbis,
 Litoribus nullis nullisque coercita ripis.
 Si iubeas, iussi fugiant toto aëre nimbi:
 Exigat & latis Aquilo vaga nubila terris:
 Imperioque tuo subsidant ventus & undae:
 Incassumque fremat procumbens fluctus arenis.
 Montibus erumpent subiti fumantibus ignes, Et in terra,
 Te tangente: tuas hausit quum maxima voccs,
 Quassa tremit tellus: quum spectas blandior ore,
 Soluitur in flores: pueros innoxia flamma,
 Letantes, gratumque tibi paena canentes
 In medijs lambit fornacibus: arida saxa
 Dant riuos: Sol stat: vertuntur tempora retro:
 Et stupefacta suos tibi sistunt flumina cursus,
 Atque viam sternunt liquidas impunè per undas.
 Scilicet, obseruent praefixos omnia fines;
 Omnia sectentur regalia scita parentis,
 Qua Verbo omnifico terraque poloque creasti?
 Et tibi solus homo (quem penè volucris ipse
 Caluagis statuisti equalem munere mentis,
 Quem mox, promerito subductum funere, Natus
 Funere pacauit proprio tibi) muneris vltro
 Oblitus tanti, tantique ingratus honoris,
 (Proh, facinus) parere Patri, regique recuset?
 Nò ita, nò ita, summe parès: Quin spòte feramur
 In tua iussa; tuos auidi exaudisse vocatus:
 Hoc miseris opus est presso telluris alumnis:

Hoc humiles æquum est, & grato pectore natos.
 Tu modò, tu da velle pium: tu perfice & idem
 Nos quidquid voluisse voles: tuæque orsa secunda;
 Maior ut exsurgat iussus audacia cœptis;
 In cunctisque patris fiat, non nostra, voluntas.

Panē no-
 strū quo-
 tidianū.

Et tamen, o, genitor, donec tellure vagamur,
 Per varios dubia iactati sorte labores,
 Ne quando, intentos patrijs hortatibus, altoque
 Herentes calo, nos anxia cura fatiget;
 Addictasque tibi abripiant mortalia mentes:
 Da nocuam fugisse famem; generisque caduci
 Arumnas superare, pieque incommoda vite,
 Commiserans: neque nos angustiis defice rebus.
 Nostra quoq;, ac nostrū sit publica cura regētū;
 Dextra larga patris partiri mūnera egenis:
 Rimari paruosque lares, humilesque recessus;
 Pannosos tegere; ac solari compe de vinctos;
 Ignarosque via securo sistere calle;
 Obruere iniecta defunctūm corpora terra;
 Hospitiumque vagis, lassisque parare quietem;
 Lenimenque mali, tristis que leuamina luctus;
 Et iuuat attritis hominum succurrere rebus;
 Quæque licet, miseros libeat, prauertere questus;
 Ac paupertatis timida occurfare pudori.
 At non ut lentus sedetur inertia quisquam
 Ociosa; & ignauo malit torpere veterno:
 Contra quin potius subigat torpentia corda
 Quæ resides animos acuit non segnis egestas;
 Commo-

Commoda quò curent habiles cõmunia; & artes
 Tentent ducenda tot sustentamina vita:
 Sollicitasque inuet solers industria mentes.
 Nil ex spes dapis est patriæ: sed nec sua quidquã
 Tot rerum quascunque tuis quâcunque parasti,
 Spes unquam, patris dextra frustrante, sefellit.
 Omnia nam quamuis tibi sint nihil, omnia curas
 Tutamen; vsque manu seruans producta potente.
 Aurea quando quidem, per te, fouet igneus ardor
 Sidera; tot que tuo celo tua lumina pascis;
 Dum tuus intus alit diuini Spiritus oris.
 Ipse etiam in liquido foecundat marmore partus,
 Unde tot euariant squamosa examina, pisces.
 Nec leuius terre studium tibi: nam tuus alit
 Flammeus irradiat molem vigor, itque, reditque
 Viscera per toties in se remeabilis humor;
 Nunc salsus, dũ se magno maris excoquit aluco;
 Nunc dulcis, quoties terræ penatibus errans
 Exiit ingratas labes, & limpidus exiit;
 Sugitur aut quoties radijs trans nubila Solis.
 Illa sinu rapiens cupido pluuium æra condit,
 Et rorem tenerũ, zephyrorũque humida flabra;
 Siccaque califluo contemperat arua liquore:
 Vnde satur succis atque vberè diuite gleba
 Conceptos latè foetus, tua munera, fundit
 Prodiga; depositosque libens dispensat honores,
 Tẽpore quosque suos grata & nouitate recludẽs
 Humano victum generi; & tot commoda rerum;

Alitibusque, frisque cibos, validasque medelas.
 Sed tu, Sancte, veti sterile scere cantibus arua;
 Fulgure' ue, horrifero' ue ruētibus agmine nimbis.
 Præcipe flauentes vident ut messibus agri;
 Purpuret ut pendens in apricis collibus vna:
 Utque suas obseruet hyems, obseruet & æstus
 Alma vices, alterna obeunt es munia terris:
 Nec, qua Natura sanxisti, fœdera solue:
 Ne pastus seges agra neget; ne' ue irrita vota
 Deplorent vacui agricola: ne letifer annus
 Sit genti, pecori ue, aut læguida mēbra trahamus;
 Infestentque feri squa:ntia corpora morbi:
 Diraque perrepens tristem contagio gentem
 Infectas miserando incestet funere terras.
 At potius sedeat tetras auertere pestes;
 Ac populis animas aurarum afflare salubres:
 Ne cui quis grauis, aut rectis sit inutilis actis.
 Quin etiam humentes celeri percurrere ponti
 Puppe vias alicui veniat pius ardor, & ausus,
 Ut succos nata Jdaeis in montibus herba,
 Rureque Cretæo dictamni nobile gramen,
 Vertice deuulsas & Peliaco panaceas,
 Decerpta & medicis Epidauria germina dextris,
 Totque salutiferas merces, virusque benignum,
 Orbe alio veniens nostris procul inuehat oris.
 Nos etenim, ethereas cæli quibus annuis arces,
 Cuncta sit omniparæ fas carpere munera terræ
 Usus in faciles: liceatque omni esse beatis

Quod

Quod dederis dare nãq; tuũ est. nõ viuere rapio Da nobis.

Su placidis cura: aut mordaci fœnore gazas

Aggerere: argentique atque auri pondera cust

Votorum immodicis; domus ut testudine fulua

Luceat; aurat è ue trabes, laqueata ue tecta,

Aut Polyetæi pretiosa torcumata celi

Perstringant oculos, igni irritante corusco,

Atque laceffentis tremulo sub fulgure tecta:

Atria ue ut niteant oëtro, Phrygijsque tapetis;

Exsudet ue halans longinqua in vertice myrrha;

Vt ue chlamys flauo radiet circumdata limbo.

Non patera longas obeunti ducere noctes,

Dum vino titubantem animũ mentẽque sepultã

Inscia notarum inuadant obliuia rerum.

Nec maior stomacho placeat fames: absit edendi

ingluues; luxusque gula; atque alterna palati

Que lassis requiesse coquis fastidia donent.

Quæ lassis requiesse coquis fastidia donent.

Quæ lassis requiesse coquis fastidia donent.

Quæ lassis requiesse coquis fastidia donent.

Quæ lassis requiesse coquis fastidia donent.

Quæ lassis requiesse coquis fastidia donent.

Quæ lassis requiesse coquis fastidia donent.

Quæ lassis requiesse coquis fastidia donent.

Quæ lassis requiesse coquis fastidia donent.

Quæ lassis requiesse coquis fastidia donent.

Quæ lassis requiesse coquis fastidia donent.

Quum

Quum testudinei seruebant brachia Cancris,
 Vel ferus aëtiuos duplicabit Syrius ignes,
 Si non porticibus dabitur recubare superbis,
 Aut tilia, aut bicolor pratendat populus umbrâ,
 Serpentes'ue hedera; densum'ue in valle salictim
 Aut tendant rapti à syluis velamina rami,
 Aut obliquata texant umbracula vites;
 Et frondente inuuet scena prohibere calorem:
 Speluncis'ue cauis frigus captemus opacum.
 Sint salientis aque somnum inuitare susurro
 Delicia: viridique comas innectere lauro:
 Hortensesque tuis templis inspergere odores:
 Atque umbrare sacras festis de frondibus aras:
 Et tibi solennes per compita ducere pompas.
 Nec verò hic catus nobis, neque carmina desint,
 Que pia Mæonidè & vincat Oeagriò Orpheus,
 Jessoïdes cecinit quondam qua maximus heros,
 Ac nobis post se alterius modulanda reliquit,
 Clarus Idumeis sceptris; & fortibus armis;
 Clarus & arte toga: plectro sed clarior aureo,
 Quo canit ipse virum, quem fas sit iure beatum
 Divere; qui te mente colat; te cogitet unum;
 Noctes atque dies te querat; & impia facta
 Detestans, sanctas aueat perdiscere leges,
 Sola animis que vita, pie que pabula menti.
 Hic adèò, quæcunque paret, quòcunque feratur,
 Securusque animi, fortunatusque laborum,
 Multa simul capiet felicis commoda sortis;

Multa

Multa simul dabit; usq; nouo cumulādus honore:
 Qualiter Hesperidum citrij spectatur in hortis,
 Quā liquida riguis decurrunt fontibus unda,
 Perpetuum folijsque nouis & flore comantes;
 Perpetuum & fuluis sparsa de fœtibus umbra:
 Unde odor Idalias inspirat suauiter auras,
 Prascius ille etiam, caloque edoctus amico,
 Post ubi pœnituit scelerum, & tuus ethere claro
 Spiritus effulxit felici lumine menti,
 (Discutiens nebulas, inamœna & tegmina noctis)
 Sape indigna tui Nati ceu vulnera cernat,
 Precinuit; & ventura ex ordine fata retexit,
 Tam tum pollicito referens pro munere grates.
 Ille canit; resonat applaudit caua regia cantu,
 Linqunt i terras, & calum voce petenti.
 Ingentem inde tui lachrymis sibi nutrit amorem,
 Per noctem dum strata rigat, dum pectora fletu;
 Ac memor offensa integrat miserabile carmen.
 Victa que vix sero permutit lumina somno:
 Usque adeò ante oculos stat facti semper imago.
 Tum, quæ tot vates alij veneranda caterua,
 Sidereo castas per fusi flamine mentes,
 Fatidicæque nurus obscura voce Sibylle
 Plurima liquerunt seclis repetenda futuris.
 Delecti in primis proceres, quos Filius olim
 Secretos Syrio residens in monte docebat
 Multa monens; eadem iussitque docere minores.
 Felicem, o, montem, cui tantum ferre magistrum
 Con-

Contigit, & sanctæ præbere sedilia turbae.
 O, fortunatos nimium, qui finibus illum
 Excepere suis, caelo mandata ferentem.
 O, fortunatos, ac terque, quaterque beatos,
 Quæis humana Dei propius fuit ora tueri,
 At hercasque solo voces haurire potestas!
 Illa etiam cur non nos secla beata tulerunt?
 Illis non licuit cur nobis nascier oris?
 Nemo equidem comites nos illi auclleret unquam,
 Illius haud res ulla queat se iungere rebus.
 Illius unius, quæ gressum cunque tulisset,
 Immemores dapis, & placidi sub nocte soporis,
 Errabunda Ducis vestigia pressa legentes
 Ponere subissemus; liquefactaque pectora amore,
 Voce sacra, & pia pauissemus lumina vultus;
 Nubila quo cæli tempestatesque serenat.
 Ille quies nobis; illius & aurea dicta
 Pocula supplessent; & tosta munera frugis.
 At, quoniam rerum id series immota negavit,
 O, nunc, o, (quod fas petere est; quodq;, ipse recepit)
 Ad sua sideribus descendat sancta vocatus
 Dona tuus Natus: quò iam cælestibus cæcis,
 Interna penitus toto se viscere mentis
 Insinuans, immortalis nos munere pascat;
 Carneque sanctificet carnem, vegetetque caducæ
 Transmutans, sensu quamuis nihil obuius agro,
 Dû mensesque sacras, iussusque nouamus honores.
 Acrio Isacidas vacuis in montibus olim

Ipse quater denos nutriti rore per annos,
 Nocte madente pluens ingratae prandia genti,
 Mittendi specimen, voluendo tempore, Nati.
 Ille quidem, nube è gelida, mortalia panis
 Corpora complebat, vario oblectante sapore;
 Haud tamen impendens potuit depellere letum:
 Hic veniens patrio, quod purius aethere; celo,
 Est panis patris ipse aeterni aeterna propago:
 Et pia non solitis praecordia gustibus explens,
 Caestri ambrosia, caestri & nectare pascit:
 Aeternamque suis tribuit, sine finere, vitam.
 Qua spe nixa fides sanctas ita anhelat ad aras,
 Frigidula ad subitum quondam spiramen ut aura
 Puluerulentus hiat sub iniquo Sole viator.
 Has epulas vitae, aeternoque scatentia fonte
 Pocula, fac sat agant ex te prabere, Creator
 Alme, gregi, ductare quibus foecunda per arua
 Edixit pecudes Natus, caulasque tueri.
 Huc (agite) huc versas mentes, huc tedit vires,
 Pastores, ubicunque vagum quotcunque per orbem
 Divisos tractus & pascua rura tenetis:
 Suscepti & pecoris vigiles ne cedite cura.
 Tuque adeo, bifida cingendus tempora mitra,
 Armandusque pedo dextram, diuine sacerdos,
 Huc ades, idem hominum custos, celi que sacerdos,
 Grousbeca egregium gentis decus: ac tua late
 Regna per (undanti properat qua vortice Mosa
 Deuenerans, geminum & domino praesagit honorem)
 Aetherea

Ætherea iam sorte tuas (age) respice mandras.
 Iustitiamque foro, desuetaque reddere iura
 Ne dubita; atque tuos mores prescribere terris,
 Quas Ebuero, & nomen latè olim nobile Tongi
 Exercent, pingues vertentes vomere colles.
 Invidet ipse quidem tumido sua gaudia Mosa
 Tybris; & ipsa suo cū Tybride maxima Roma,
 Quae tibi tergemina meditat ur amica Tiarā:
 Tu tamē, o, decorū tāt orū haud imemor unquā,
 Te tua queis vltro tellus, nil tale petentem,
 Ac constante fide, at nota probitate merentem
 Ornabit, quum grata sui mox tradet habenas,
 Cerucesque pio demittet mollis alumno;
 Quidquid eris, semper natalia dilige culta;
 Dilige vitiferis hanc septem montibus urbem;
 Dilige quos tua commendat tibi Ligia ciues,
 Ligia tot populis & tot clarissima templis,
 Dives agris, & dives aquis, & præsida felix:
 Hicque diu libeat Latijs proludere sceptris.
 In primis (seges est quae rebus certa futuris)
 Virtutem vna cum tenerè crescentibus annis
 Accipiant pueri; patrisque parentur honori;
 Dum captu faciles animi, dum auctilis aetas:
 Illius & iustæ discant assuescere laudi
 Indignos terris qui dignos efficit astris.
 Has paruis, has ipse tuis da ciuibus escas.
 Tu princeps, tu ductor eris: te mille sequuti
 Vadentem pulchro stipabunt ordine mystæ:
 Atque

Atque tuas recinent celi responsa per vrbes;
 Quae victos adigant animos sua cernere damna,
 Seque ipsos odisse, & spes posuisse caducas:

Eluere & lacrymis scelerata atque impia facta.

Tunc irata diu pollutis crimine terris
 Multiplici, ac, nisi submissa prece, nescia flecti,
 Mutescent vestris, Antistes, numina votis;

Templa per, & sacras dum pacē exquiritis aras,
 Fundentes gemitus, & fletibus ora rigantes
 Nobiscum tristes. etenim si vestra putare

Vestras que fassi de more profanamur ad aures
 Vos decet, (vi praecepta iubent aequissima clari
 Beniamidae, ruitura dedit quem Gischalis orbi,

Aliuterum queis ferre monet per mutua fascies
 Munia) communi iuuat indulgere dolori.

Audiet vnanimum super a placatus ab arce
 Natorum miserans genitor tot consona vota:

namque animi fractos, & celo digna parantes
 Inde sequi, atque nouam praescripto degere vitam

Ipsius, excipiet dispersis obuivis vlnis.
 Quippe aliter quis erit, factor sanctissime rerum,

lustrarum modus irarum, finis ue tuarum,
 Ni veniam oratus dones sua facta perosis?

En pudet, atque piget, sed quis vel nomina dicat,
 Vel numerum scelerum: vel formas explicet omnes,

Lutorea nisi qui numerum comprehendat arena?
 Quid ue iuuat celasse: quis aut tua lumina fallat,

Omnia scrutaris tacito qui condita corde?

Dimitte
 nobis debi-
 ta nostra,

Aut fugiat propriam, facti quæ conscia, mentē?
 Impercepta licet quadam atque incognita ledāt?
 En, pudet, ac piget actorum sine fine malorum:
 Pœnitet, heu, scelerū, superat nūc luct⁹, & horror:
 Agraque corda stupent tanta sibi conscia culpa.
 Ipsa etiam exagitant nocturna insomnia mentes,
 Nec placidam miseris indulget cura quietem.
 Illa etenim horrida sonas facibusque armata trisulcis,
 Qua properata iacis tela, & petis eminus hostē
 Dexterâ, dum toties animis commissa recur sant,
 Conterret, tonitru dignos, ac vindice flamma.
 Ipsa grauis vita est; cali & spirabile lumen:
 Tantum odium nostræ tanta est infamia fordis.
 Quid querar? heu, rapuit mētē furor omnibus idē,
 Visceraque inuadens grassatur in intima virum.
 Causa mali prima est, labes quæ stirpe parentum
 Demanans, natos sequitur, paruosque nepotes.
 Hinc adeo monitis aurem cælestibus omnes
 Obstruimus durum genus: hinc caligine tristi
 Gens, heu, mortalis premitur sub nocte profunda;
 Cernere ne valeat puram per nubila lucem,
 Immemor ætherei patrisque, domusque paterna.
 Altera causa mali nostræ est, insana voluntas;
 Cui peccare iocus, propriaque illudere menti est;
 Usque noua & dulci præbere alimenta furori.
 Ire iter inceptum sic porrò assuescimus, ut iam
 Non pia religio, non obstat fama pudori;
 Contemnatque decus vetiti studiosa cupido:

Ac potiora videns si fortè emergere putri
 Mens agitez cæno, torpor grauis alliget artus;
 Depressetque animū; & pugnet rationis habenis:
 Spes ut nulla super iam libertatis habenda,
 Nō nos, sancte malis genitor tua dextera tantis
 Eruat, omnipotens, amisso & reddat honori,
 Terris ereptos nebulis horrentis *Auerni*.
 Tu Sol, tu clarum tenebris sis lumen ademptis.
 Magna nimis petimus, nec nos, pater alme, me-
 remur;

A te qui toties profugi, nec iussa verentes,
 Obstipas toties reuocanti auertimus aures.
 Tu tamē & gemitus audi; & lachrymas guttātes
 Cerne pius; stirpisque tuæ miseresce iacentis:
 Queque oculos hebetat mortales disijce nubem.
 Aspice tendentes cum mente ad sidera palmas,
 Cum mæsto singultu, & luctu sono ululatu,
 Perfusa & fletu sola corpore consternentes;
 Aspice contractis tundentes pectora pugnis,
 Pectoribusque educentes suspiria ab imis,
 Spiritus ipse tua nobis quæ suggerit *Aura*.
 Ac tali quæcunque diu non digna parente,
 Seu nos, siue data perfuncti munere vita,
 Gessimus indecores, pietas tua magna remittat,
 Arque, ignara velut, meritas non imputet iras.
 Nobiscum tamen admissi dolor vsque moretur:
 Nam quanto indulgisse, pater te maxime noxis
 Fidere fas magis est; tanto magis improba facta
 Versantes lachrymis decet immaduuisse profusis.

Sis etenim quamuis tu criminis immemor acti
 Quod semel elueris largiti sanguine Nati;
 Nos meminisse tamen patrem offendisse benignū
 Par fuerit: gemitusque in seram extendere viā:
 Criminis & nostri nos nobis pendere pœnas:
 Placato ut simul in patre exsultemus ouantes;
 Ac simul in nobis lapsū indoleamus acerbo:
 Surgētesque animos mens ut memor ipsa retēret.
 Hæc si non nostri, at Nati concede fauori;
 Cunctorum pro commissis qui victima factus
 Te supplex rogat; & liuentia vulnera pandit.
 Aeneus hic ille est Anguis, quem Legifer olim
 Quò tendant acies admorsī membra colubris,
 Suspendit malo populis. hic masculus, ille
 Balabat tenerum priscis qui altaribus Agnus
 Anniculus, maculis candentia vellerā nullis
 Fuscatus, cuius rorantes sanguine postes
 Liminaque abstineāt vibratum vindicis ensē.
 Huc oculos tollenti, huiusque cruore rubenti
 Parcere te sancta admoneant tua fœdera plebi:

Sicut & Si tua progenies odijs desuemus inquis,
 nos dimit- Mortales & amore omnes amplectimur uno;
 timus. Exemplis, pater alme, tuis; qui ab origine natos
 Communī cunctos communibus excipis auris;
 Tellure & nutris una; atque uno undique celo,
 Vno sole foues omnes; atque æquus eodem
 Imbre rigas: nulloque beas discrimine cunctos.
 Quid pace, o, melius placida? tutaque quiete?
 Miti-

Mitibus, o, quorsum inflata mortalibus ira?
 Dicite, queis certare odijs, queis vltio cordi,
 Dicite num quis ita est amentis pectoris, ut si
 Articulis tumeat, mox amputet? ille dolore
 Pertentet licet inuasum cruciabile corpus?
 Nec foveat magis, atque magis? securaq; poscat
 Auxilia, & succos longinquos arte paratos
 Peonia, mixtosque timens superungat odores?
 Tum circum affecto gossampina mollia membro
 Obliget; irritet ne vis impronida tactu?
 Neu circumstantis rigor vrat frigidus aura?
 At qui parua sumus magno de corpore Christi
 Membra omnes: omnes nervis cōpingimur isdē:
 Vna caro, socijsque herent socia ossibus ossa:
 Mystica nos eadem iungunt sacra: sanguinis uno
 Constamus pretio, simul vna à morte reducti.
 Num locus hīc odijs vllis? num litibus vllis,
 Unum ubi sunt omnes? partem hanc (age) cur
 magis illa
 Aut dolor, aut toti quacunque iniuria massa
 Urgeat oblata: aut, quisquam communia damna
 Communi capiti vetet expendenda relinqui,
 Disceptatorem quem dat pater optimus orbi?
 Ille graues ignominias, crudeliaque vltro
 Pertulit opprobria: & mitis, toleransque malorū,
 Auctores propria pacavit morte parenti.
 Huius suasit amor cunctas ignoscere culpas
 Omnibus, offensique remittere pectoris iras:

Conuersosque hostes bene deuinxisse merendo.
 Hunc sequimur, pater almae, (atque hunc fac
 que sequamur)

Ne nōs in
 ducas in tē-
 nationem.

Huius sollicitē vestigia fida sequuntis,
 Cursu indefesso, quā stricto it semita calle,
 Appropere tuis tibi da. Ne deuius error
 Transuersos vsquā felici à tramite ducat;
 Nec res vlla tui nobis auertat amorem:
 Non leti terror; non dulcis gaudia vita;
 Non caro, blāda licet medijs penetrabilibus hostis;
 Prospera fortune non blandimenta superba;
 Non vlla illecebra; non vlla proterua voluptas:
 Nō etiā quidquid triste est; nō quidquid acerbū;
 Non ingens quidquid spacio completitur orbis,
 Per maris, & terra tractus, per & aetheris alti:
 Nō quod erit, fuit, aut existat quodcūque creatū:
 Nec quacunque nigra valeat moderator Abyssū
 Suggestere, hortator scelerum, fraudis que suāson;
 Ora licet centum, centum induat ille figuras;
 Cunctaque transformet sese in miracula rerum:
 Irritus at coepti, nequidquā fraude petitos
 Deserat; abscedatque minor, certamine victus:
 Tu modo, Sancte, tuis animos & suffice vires.
 Ille refert facie lucis per sepe ministros;
 Et referat: modò sublimi des aethere spectans
 Auxilium; neque nos incautos, inque paratos,
 Ambiguos ue vnguā tātā in discrimina mistas.
 Mens quippe assiduē seuis agitata procellis,
 Sape etiam ignitis penitus transacta sagittis

Iure pauet trepidans, inimica conscia fraudis.
 Nam veluti nemorum terror, per Cassia lustra,
 Marmaricis ue ingis, aut in Libycis desertis,
 Quum longinqua fames cognatas asperat iras,
 Horrentemque iubis rabies vesana fatigat,
 Omnia peruadens latè leo peruigil errat:
 Ac fortè alipedem descendere vertice ceruum
 Obscuri nemoris si per diuortia nota
 Prospexit procul, & iam pascua leta petentem;
 Subsidet in ventrem, frondosis abditus umbris;
 Exsultatque intus tacitus; seque armat in unguis,
 Estimulans animos arrecta verbere cauda,
 Donec se oblato exsiliens superiniicit altè:
 Compransumque tenens, incassum vana gemētē,
 Seraque luctantem, & capitis frustra arma mo-
 uentem.
 Improbis ingluuiem horrendis laniatibus explet:
 Undique sic omnes tentans casusque, viasque,
 Infernis in nos hostis submissus ab antris
 (Conceptos rabido sub pectore dum coquit æstus
 Perfidus, atque odijs non exsaturabilis vllis)
 Appetit insidijs improvida corda pericli:
 Inque necem haud dubiam securos pellicit æstu.
 Has fraudes (nostri tibi quæ, pater optime, Libera nos
 cura est) à malo.
 Hos sine nos exire dolos. Da fallere technas
 Innocuos Errorigenum (quæ plurima turba)
 Monstrorum; in nostrum noctuque dieque ruētū
 Exitium. scis namque (nec est tibi dicere nostrum;

Nos sed par nostra est censere pericula lucta)
 Nocte olim ut genitrice, umbrosi ex praeside regni
 Prodierit vacuis illudens mentibus Error.
 Obuia cui nigra caca Ignoratio sylvia
 Tres compressa dedit natos: primūque Timorē,
 Stare loco dubium; toto cui plurimus ore
 Pallor, & infirmo titubat cum poplite corpus.
 Quem sequitur Torpor, protenta in glorius alio;
 Cui somno nictant oculi: tarda ocia cordi.
 Nullaque languenti dependet dextra lacerto.
 Tertia post soboles, ridente utroque parente
 Nata, immane Scelus; tetrīs & tetrius ipsis
 Fratribus; & si non partes informe per omnes:
 Nam varia pesti facies, numeroque carentes,
 Innumera ora sonant: totidē bis brachia; bis tot
 Audacesque manus, pluma & pernice volucres
 Sunt plantae: nullā caput aurē infame, nec ullum
 Lumen habet dextra, sed tantum parte sinistra.
 At monstrū usque adeo infaustrū, numericq; pudē-
 Omnibus, vna puellarū non spreuit amicum (dū
 Stultitia matris prima & stultissima proles,
 Et nullis oculis genitricis ab ubere, & vltro
 Soliuaga in nebulis depransa Philautia vanis;
 Ora tot, atque manus, & vasto in corpore mēbra
 Dum secū explorans, sibi tot iam cōmoda, tot iam
 Delicias animo demens & fingit honores.
 Illa dedit plus mille vno sub tempore natas,
 Ut genio varias sic vno nomine Curas;

Quis

Quæis volupe est studijs cōsumere inanibus ānos.
 Mox etiam natos simul est enixa gemellos:
 Nec sat certa fuit mater, prior esset, & auo
 Grandior, an Furor, an Contemptus; (nominaque
 post

Euentus, non ipsa, dedit) surdaster uterque;
 Ast oculis etiam cassus Furor est: videt alter
 Ipse quidem, attollit nunquam sed lumina calo:
 Cætera sunt mēbrisque pares, & imagine vultus.

Ultima processit generis deterrima fædi
 Progenes, exosa polo, & terrestribus oris;
 Ipsa sibi inuidiosa, & Desperatio matri.

Lumina stāt immota solo: mentē horrida spectra,
 Sæuaque dirarum exagitant simulachra ferarū:
 Nulla quies animo est: urgent facta impia semper
 In præceptis: nullam potis est optare salutem.

Usque fugit, monitis nunquam reuocabilis ullis:
 Et laqueos, & tela parans, leti anxia, querit
 Inuisam, quācunque potest, abrumpere vitam.

Omnibus augēda his sobolis cura, atque potestas:
 Vnde noua veniunt per tempora singula pestes,
 Fra, Dolus, Vers, Insidiæque, Iniuria, Fraudes,
 Impietasque, Superstioque, & fæda Libido,

Cæcus Amor rerum, Rîsusque, Jocique salaces,
 Illecebræ, Obloquia, Ebrietas, Gula prodiga,
 Sordes,
 Prælia, atque Inimicitia, atq; Superbia demēs,
 Inuidia, atque Odiæ, & Nuga vana usq; serētes,

Dedecus, Ocia, Languor iners, Obliviar ecti,
 Luxus, Avaritiesque, & Honorū infana cupido,
 Quaeis terra haud satis est; ignotū curritur equor
 Navibus, & pugnare auris inuat, atq; procellis;
 Fratoque cauis pelago insultare carinis: ^{(nis}
 Quaeq; hominū mētes minus haud infestat, ina-
 Questio; quā circa Cōtentio, Lemma, Sophisma,
 Multaq; quae, trāsversa tuens, gerit Heresis ora;
 Quaeque sedet rigido granis Obduratio collo:
 Tum Labor, & Luctus, atque arūnosa Senectū,
 Tū Morbique, Metusq; inopes, Horrorq; futura
 Post varios Casus, post mille Pericula Mortis:
 Totque alia ex alijs monstris orientia monstra,
 Quot folia arborib⁹ viridāt; quot gramina cāpis;
 Quot vaga sustētat nutritrix animantia tellus;
 Quotque natāt equor caudis, quotq; aëra pennis;
 Principiū generis quibus omnibus inscius Error.
 Omnibus immortale aenū est, dum sidat in ignea
 Mundus; & extincti requiescāt Temporis orbes.
 Omnibus vnus amor, nec defectura voluntas
 (Qua datur) oppressisse tuam per secula gentem.
 Tu, Pater, haec tot monstra tuis auerte benignus;
 Nosque auerte malis miserās quaecūq; meremur.
 Quia tuū (Nāque prait cūctis tua summa potētia rebus,
 est regnū, Quū libet, atq; tuā vim nulla vetare potes;
 & potētia, Hos animis tantos nostris tu pelle timores;
 & gloria Tot circumfusa & miseris defende pericla:
 in secula, Tu prohibe infundas acies, ne quā, agmine facta,
 Mil-

Multifido impellāt labefactos ariete postes,
 Pulchra voluntates ubi Mens Ratione gubernās
 Celsa sedet folio: & te praside, signa tuetur.
 Tu Mentē, Pater, ipse moue: galeamque coruscā
 Certa Salus ponat. capiti. tua sancta rigentem
 Circundet loricae humeris, auroque trilicem
 Iustitia. haud ullis vsquam penetrabile telis
 Quāmlibet igniferis clypeum det firma sinistrae
 Ferre Fides. alma Aura tui spirabilis oris
 Fulmineū dextra ancipitēque accōmodet ensem;
 Obstantes quo nil pauitans diuerberet umbras,
 Uperet securā odij, securā veneni.
 Ut, post militiae completa munia fide,
 Suppetijsque tuis pugnata tot ordine bella,
 Exercet quos Vita pios, Mors sancta coronet:
 Ac tandem placida eternū sit Pace fruisce. Amen.
 Sic erit: haud dubitare licet: sic, sic erit; has nos
 Quando tui motos dulci spirantis Amoris
 Flamme, vis, dictante preces tibi fundere Nato,
 Qui Sermo est, Pater, Osque tuum, Verbumque
 perenne;
 Unum quod tecum nullis abolefcer ab auis.

O R A-

ORATIONIS DOMINI-
 CÆ PARAPHRASIS, COM-
 PENDIO PER STRICTA.

*Q*uæ cardines supra poli celsissimos
 Sedes amictus lumine,
 Da nomen, o, tuum, Pater, sanctissimum
 Efferre gratis laudibus.
 Te noscat orbis uniuersus unicum,
 Sectetur & regem sibi.
 Unius & tui voluntatem libens
 Faceffat; auersans suam;
 Ceu paret omnis turba calitum tibi
 Summo beata in æthere.
 Nostros at. artus tu cibando sustine;
 Mentisque nutri calitus;
 His donec aruis ambulantes tristibus
 Paternum anhelamus solum.
 Tum, (qua genus nostrum foues clementia)
 Remitte cuncta crimina;
 Nostris ut ipsi, iam fauentes, hostibus
 Donamus ultro noxias.
 Gressusque fluxos, ne labentur, fulcias
 Tentationum in lubrico.
 Quin, omnibus nos eruas periculis,
 Potente clemens dextera.
 Rata, o, parens, hæc que precamur effice.
 Agnosce Nati formulam.

59

AD EUNDEM ILLUSTRIS-
SIMUM REVERENDISSI-
MVMQVE PRÆSVLEM.

 *Æc etiam, venerande Heros, qua car-
mina magni
Iessiada ad citharam me cecinisse iuvat
Post decies senos varianti sorte Decembres,
Dum recolo vita noxia facta mea,
Accipe: sique probas nostri monumenta doloris,
Auspice te longum postera turba legat.*

Lectori.

NE me, (quæso) Lector, anxium interpretis munus
hic mihi sumplisse arbitraris: cui inidoneum me vel
ideo fateor, quod sermonē Hæbraū, ex quo vno maxi-
mè petenda fuerat Psalmorum exactior interpretatio, di-
ficille mihi non contigit. Vnum autem hoc mihi studi-
um fuit, vt nostris hominibus Dauidica Latinè canenti-
bus, ipse meis quibusdam modulis placidū aliquid quasi
accineret. Quam quidem ad rem satis fore mihi putavi,
si neque Vati ipsi obstrepuisse planè dissonâter mea mu-
sica iudicaretur; neque quidquàm vel absortum penitus,
vel sacratissimæ Religioni parùm congruens tuis auri-
bus ingessissem. Hoc te præmonitum volumus, ne quid
Tū vero nostram operam fac candidè suscipias; ac no-
tissimam his ipsis profodijs, qualescunque sunt, æquani-
miter sruare.

AD PSALMORVM SEP-
 TEM, POENITENTIALES QVI
 VOCANTVR, PRIMVM; ORDI-
 ne verò Psalterij sextum: Cuius initium,
 Domine ne in furore tuo &c. neque in
 ira tua &c.

Quid iuuat, immites ira exercere furores?
 Cur libet in miserū scuire, o Sūme, iaccēti.
 Seu mihi tu mauius Dominus ue Pater' ue vocari.
 Fas equidem Domino loris sudibusque superba
 Mancipia, & duros compescere cōpede verbas.
 Submissam at sobolem leni admonuisse flagello
 Fra sat, patrie est, miserando, & dulcē premēdo.
 Ne Dominus mihi sis, genus at miserare caducū
 Ipse pater; natiq̄ue hauri pius ore querelas,
 Et suspiria, & abruptos gemitu singultus.
 Panarum exhaustum sātis est. Ignosce fatenti:
 Da veniam sua sunt, pridem, cui crimina pœna.
 En, etiā vix mēbra traho, iam, morte propinqua
 Dirigit trepida attonitus formidine sanguis:
 Frigidaque ignauus precordia contrahit horror:
 Inque imas rigor inuasit trans ossa medullas.
 Languet nec minus ipse animus. Vix halitus ori,
 Vix tenuis super aura: & iam fugitiuus aberrat
 Spiritus; ut fauces hæc agrē in verba resoluam.
 Tu medicam (cessas, o, quid Pater?) exere dextrā
 Rumpe moras: nec differ opem; neu desere victū.
 Ne ue

Neue malis ultra tantis tua lumina conde:
 Quin duros tandem inspiciens auerte labores.
 Nec mea tot toties commissa piacula retardent:
 Te tua sed moueat pietas, & cura parentis:
 Et iam defectum vrgenti me subtrahere leto.
 Nam tibi qua tristi damnatum dedere morti
 Laus erit? an ne ego te pallentibus abdit⁹ umbris
 Concelebrem? lato ne feram tibi carmine laudes,
 Per manes tua facta vehens ingentia vates?
 Ego, me innocui macularim sanguine amici,
 Nomen & ipse meum: sim fulcra aliena sequutus
 Contemerans: at nunc lachrymarū undātia riuis
 Flumina dog, dabog, thoros quibus atq; cruorem
 Eluat assiduus dolor; ac mens conscia damnet
 Execrans infame scelus: mæstosque per omne
 Protēdat gemitus æuum me nulla querentem,
 Nullaque me flentem, singultus nulla cientem,
 Et tua pulsantem dependet sidera questu
 Non rediuiua dies, non nox obscura tenebris:
 Depulsa quoniam tandem, Deus optime, nube,
 Que caligantes oculos mihi densa premebat.
 Inuoluens, scelerata tuo nunc munere cerno
 Criminaque, informesque notas, aciesque malorū
 Undiq; me errantū circum; & violenta ferētum
 Sæpe diuque nimis miseranda vulnera menti.
 At forti tu pelle manu: tu disijce castra.
 Euge, pie valuere preces. Deus optimus, euge,
 Euge, Deus qui cuncta suo sub numine torquet,
Audijs

Audijt excelsa a folio mea vota precantis.
 Ergo procul, procul hostiles fugitore phalanges.
 Vicinus, en, tutam mihi rettulit ille salutem,
 Sponte sua, veterem indulfit placatus honorem,
 Dirorum oblitus scelerum, fordisque nefande.
 En, solidus membris redyt vigor, en, redyt mens.
 Hauserunt iterum assuetas praecordia vires.
 Et sanguis calet, & tepuere per ossa medulle,
 Jamque redux animus sua ridet damna dolendo.
 At, quicumque meis male faustis casibus olim
 Plausistis, fractoque mihi insultastis acerbi,
 Seu fraudum artifices, seu leti rebus iniqui,
 Frustrati posthac spe contabescite inani.
 Tu quoque de sletu mea qui feliciter ora
 Inmaduisse doles, liuore vrare perenni.
 Hincque tua procul inuidia comitante faceffe.
 Aut, si qua potior vestris sententia rebus,
 Induite actutum, mutata mente pudorem.
 Quin etiam admissio sceleri iam vos quoque pacem
 Poscite, sic lucem vobis pater ipse serenam
 Annuat, amplexus & conciliatus amicos.

Ad Psalmum poenitentialem secundum,
 qui est ordine xxxi. Cuius initium,
 Beati quorum &c.

O, Fortunatos nimium, nimiumque beatos,
 Caelitum pater atq; hoim quos crimine soluit,
 Damnatos proprio iudicio, & sua facta perosos.
 Quando

Quandoquidē sibi detectos Pater optimus actus
 Celat; & oblitus sletum scelus obtegit ultro.
 Nescius ac veluti rerum, mala nomina nostra
 Inducens, meritas clemens haud imputat iras;
 Fessus ni quis se falsa voce fefellit;
 Atque dolos, tacitūque nefas sub pectore condēs.
 Perditus adiecit veteri noua semina culpa;
 Ac duplices meruit tecto pro crimine pœnas.
 Ipse ego (nā memini, & sēper meminisse iuuabit)
 Impia facta meo quaedam sub corde premebam
 Dissimulās longūm, nequidquā insanus & amēs;
 Indulgens ausis dum mens conuiuet iniquis:
 Cetera plorabam tristis, veniamque precabar;
 Detestans exosa: atque arces voce fatigans
 Assidue aethereas, lachrymas noctesque diesque,
 Eductosque imo trepidos è pectore questus
 Fundebā; requiemque oculis animoque negabā.
 Et mihi fessa graui tabebant, membra labore;
 Ossibus & medijs desectus inaruit humor.
 Maturas veluti quū vis coquit ignea messes,
 Et teretes calami & flauæ torrentur arista.
 Tu tamen interea, Deus o iustissime, multo
 Verbere, & vsque nouis excordia pectora pœnis
 Desuper urgebas onerans, nec facta verentis
 Sat mea, nec lapsi pendentis temporis horas,
 Dedecoris nec sat, propriū mala damna putantis:
 Donec, que tacui, subigis commissa profari;
 Cuncta retexentēque & adhuc neglecta notātem.

Hac ego nam mecū. Domino quin pectora pādo?
 Cur simulē? quid' ue excusē? vel blandiar ausis
 Unde meis: me quin totum, meaq³ omnia temēs
 Auerfor? vindexque & voce & mente laceſſo?
 Sic ego vix, orſis aduerſa prioribus orſa
 Iam meditans, effatus eram; tu protinus audis:
 Audis; & pariter placatus crimina donas:
 Immemor actorum, merita ſimul immemor ira.
 Atque (agedū) quis ſic fulcitum robore ſancto
 Pectus habet? quēquam ſtabilit ſic cōſcia virtus?
 Ut non ſumme Deus, ſua tecum geſta recensens,
 Lancibus expendat iuſtis quaecunq^{ue} patrārit;
 Ac ſaſſus veniam erratis pacemque requirat?
 Diſce meo exemplo, quicumq^{ue} es, diſce periculo,
 Factori nil velle tuo texiſſe tuorum,
 Omnia ſcrutāti, atque ima abdita mente vidēti.
 Nec tibi ſit pœnas unquā geminare negando:
 Suſpectis nec opem pudeat, depoſcere rebus.
 Hac ſecura pijs requies; ignota profanis.
 Quāſſatis ſtatio eſt hęc vnica fida carinis.
 Hic placida ſternuntur aqua, nō horrida Auſter,
 Trux' ue Eurus ciet emoto ſcena equora ſando.
 At tibi quas grates referam? quas dicere laudet,
 Sancte, iubēs? qui me tumidis irata procellis
 Tot maria exſuperaffe, atq³ hos ſubiſſe receptus,
 Iſtaque tenere tuos das, te duce & auſpice, portus.
 Quippe etiā (ut mihi certa fides, tibi plena pote-
 ſtas)

Hoc quacūque caput quouis discrimina cunq; ab
 Hoste manent, pius eripies: sententia cedit
 Nec tua, Sancte, retro; mihi quū secura iubebas
 Sperare auxilia; & rectis confidere cœptis:
 Ipse ego te clara radiatum lampade (dixi)
 Per duros casus, per saeva pericula ducam:
 Lustraboque meis oculis vestigia gressus
 Cuncta tui, fidus solersque ad singula custos.
 Vos tamen, ô, ductore viam queis, carpere tanto
 Posse datur, pressisse inuēt vestigia ponē
 Illius, atque pedem nusquam fixisse morantem:
 Ne pugnasse duci, nen de seruisse vocatus:
 Qualiter acer equus cāpisque proteruus apertis,
 Conspexit circa si quando armenta vagari
 (Seu difforme genus contendens mula lupatis)
 Elegit iter gyris, neque lentas audit habenas.
 At fessor nunc frēna quatit, mox, percitus ira,
 Aut pugno celeri, aut baculo per tēpora adacto,
 Colla ferit, ferit errantes non irritus aures;
 Ac creber ingeminans calcaria dura, relictam
 Cogit inire viam: ille, moræ dispendia pensans,
 Inuitos glomerat, iusso sub tramite cursus.
 Scilicet omnipotens genitor scuticāque coruscet;
 Ipsus & nulla eludit mens auia dextram.
 Ast quicumque libens illum sectatur, & eius
 Se dicat arbitrio, atque vni confisus inheret;
 Ille sibi per cuncta bonum, per cuncta benignum
 Sentiet, & diti spe non frustrabitur usquam.

Quare (agite) este piy: Patri vos credite, vestras
 Aethereo; magna testantes gaudia voce.
 Illius & latè populis iactate fauores:
 Illius atque alacres præscripta capeſſite iuſſa.

Ad tertium Psalmũ pœnitentialem, ordine
 xxxvii. Cuius initium, Domine ne in fu-
 rore &c. quoniam sagittæ &c.

S Atque superque datũ irato, Deus alme, furor,
 Si satis vlla meo plectendo in crimine pœna est.
 Nam merui (& meruisse dolet) nec ferre recusam
 Quo tua cunque manus me perfudisse malorum
 Dura que at; iustusque in culpas incitus ardor;
 Non si perpetuò cruciãdum immergat. Aucrno:
 Sit tantis modò nostra malis vis aqua ferendis.
 Sed leuior meritis, grauior sed viribus ira est
 Ista meis. iaceo innumeris, ter maxime vindex,
 Saucius, intorsit tua quæ mihi dextera telis:
 Vndiq; & imparib; miser, ah, miser obruor armis.
 Nec super vlla salus mēbris, spes nulla superſtes,
 Te feriente, meis, quin imis insidet horror
 Ossibus: & mihi genua labāt: penitusq; medullat
 Infestat, timor intus agens, opprobria mecum
 Turpia transacta infando sub crimine vite
 Dũ repeto memorãs; mēs ipsa & quassa laborat.
 Nostra nec species alia est, aut sortis imago,
 De male directa quàm qui rate desiliit altos
 Naufragus in fluctus; proprio & se pōdere merſat
 Obrui

Obrutus: exsuperat caput unda premensque ve-
 lutansque;
 Ille sui rotat ambiguus: letalis amaror
 Ora opplens spirare vetat; dum redditus aure
 Vix tandem, infesto protendit brachia ponto;
 Littoraque aspiciens celsum ferit æthera votis.
 Sic etenim mea me errantem commissa fatigant:
 Sic mersere malis: premitur mi sic caput undis
 Infidis, at, Sancte, velis sic reddier auris:
 Ingratumque salu vomere; & liquida astra tueri
 Reclusos oculos: remeet sic spiritus ori,
 Qui tibi seruata voueat, pia munera vite.
 Quid memore, ut, tua quã sederunt spicula carni
 Fixa mea, nusquam concreuerit vlla cicatrix?
 Dum securus ago, cura & mihi nulla mederi est?
 Vulnera & ipse mea, impatiens pruriginis acris,
 Dum refrico scalpente manu vesanus: an, vlcus
 Vi modo sit, quod vuln⁹ erat? post quã õnis ab imo
 Computruit iam plaga: meisque erroribus aucta
 Sæua mali rabies pascatur ut omnia late?
 Fætor & infectans vicinas imbuat auras?
 Cuncta tibi perspecta, Pater, sed me mea fari
 Heu, culpis duplicata meis compellit egestas,
 Bis miserum, bis languentem; bis dura timentem
 Verberag, crudeque iterandos cuspidis ictus:
 Si tamen (in toto sunt vnum ubi vulnera vulnus
 Corpore) successisse queat, noua plaga vetustæ,
 Que me curuat humo: qua tristi cõpita planctu

Compleve, & vacuas cogit miserabilis aura.
 Nil humeri, nil ferre valent elumbia terga:
 Et solita effœta declinant pondera vires:
 Deseruitque omnes penitus decor & vigor artus.
 Reptantem me cerne solo; gemitusque sonoros
 Quos indignanti nunc atque extrema frementi
 Expressat de corde dolor, placabilis audi.
 Nota, Pater, tibi vota anima languentis; ut ore
 Nil sit opus: verbique vicē hac suspiria supplet:
 Fundere quin mihi verba graue est. iam pectore
 anbelo

Deficio: refugit toto de corpore virtus.
 Jamque adeo exsuccos caligine velor ocellos:
 Obtundunt tenebra iucundi luminis orbes.
 Nam quid amicitiaque fidem, violataque sancti
 Jura sodalitiij querar? ut charissima turba
 Spreuerit illusum: feraque in me verterit arma?
 Ut conuratae ruerint in bella cohortes
 Impia? nequidquam ut mendacia saepe loquuti
 Struxerit insidias gens perfida? milleque technas
 Tendat ut in nostram mille & discrimina vitas?
 Infantem infamique neci deuouerit amens?
 Quum tamen interea rabida ad cōiicia sardus
 Elinguisque minas nullas, nulla aspera contra
 Iurgia, nulla procax immitia dicta referrem,
 Certus opis patriæ, non me tua, summe creator,
 Destituet (dixi) pietas feret ista vocanti
 Desuper auxilium celerans: nec me mea fallet
 Mag

Magna fides, nostri nullus dominabitur unquam
 Hostis ouans: mea nec fugientis terga viabit;
 Terga licet ferulis scindi & dignissima flagris,
 Si mea, qua aeterno mihi sunt commissa dolori,
 Anquiras ultor; toties nec fleta remittas.

Sic ego. tu caelo innocuum tutatus ab alto es.

Nunc quoque, magne parens, hostis quando ag-
 mina densat.

Me contra ferus, atque odys accendit amaris,

Totque meum unius petitur caput undique telis;

Ne bene pro factis capiam mala premia, crimen

Ne mihi sit pietas, hostique ignosse benignè,

Me tege: fidentemque tuis ne desere dictis.

Sii prope: & adiutor mecum ipsa in praelia tēde.

Te pugnante salus, te defendente salutis

Pulchra comes niueis aderit victoria pennis:

Atque triumphali mea cinget tempora lauru.

Ad quartū psalmū pœnitentialem, ordine I.

Cuius initium, Miserere mei Deus, se-
 cundum &c.

NOn ea vis animi est misero, nō tāta facultas,

Magne De^o, mille vt species, vt nomina mille

Mōstrorū, qua mœstā agitant crudelia mentē,

Nec vel summa quidem libans vēstigia rerum

Explicitem: nec tot mihi dira admissa pianti

Sufficiant lamenta. patent tibi at omnia latē,

Omnia scis qui, & cūta vides. Tu suggerere facta:

Tu lachrymas mihi, Sæcte, moue miseratus amara;

Placari tibi queis libeat, mea maxima longe
 Sunt scelera: est tua sed maior clementia; maior
 Est pietas; maiorque meis miseratio noxis,
 Vna potis cunctos cunctorum abolere reatus.
 Hac mihi tota opus est, totam, Deus optime, posco
 Suppliciter mæstus, tu ne auersare precatu
 Afflictique, humilisque, & telluræ ore premētis;
 Depositoque tibi fastu, atque insignibus aureis,
 Jam pectus lachrymis incultaque menta rigantis.
 Tu fontes reclude tuos: tu flumina sacra
 Inuergens, multa impurum caput ablue lymphis,
 Atque ora, atque manus, oculosque, infectaque
 toto

Corpore mēbra; nec atratam minus elue mentē.
 Nam meate quid damna iuuet celasse, pauenti
 Sirequiem auctori noctuque dieque morantur?
 Si trepido ante oculos semper presentia constant?
 Mussitet infelix regum facta effera vulgus,
 Quos, nisi tu, nemo iudex impune notarit.
 At tibi quæ peccat, tibi cur tegat improb' error?
 Quis taceat, quæ te propius spectante peregit?
 Nec veniam potius deprensis postulet ausis,
 Promissi memor, Alme, tui? te nam fore dixi
 Immemorem culpa sua qui tibi crimina damnet,
 Secteturque nouos renouato pectore mores.
 Hæc sine me quodque ferre tua solatia vocis:

Hunc

Hunc tibi nec quisquam eripiat pietatis honorē,
 Deiciens vana dubias formidine mentes,
 Ac sperare vetans, te te sperare iubente.
 Atque equidem, qui me purum, qui labis inanem
 Ipse feram: immundo mihi si de semine constant
 Principia: atq; humana omnis vitiosa, ppago est,
 Primamūm incauta de proditione parentum?
 Hocque mea imbutū genuit me crimine mater?
 Cur tibi vera negem: cui me fas vera fateri;
 Qui verax me certa doces, penitusque repostos
 Thesauros sophia arcana mihi sponte recludis:
 Vaniloquūmque sōphūm das ignorata tenere
 Mentibus, indicia inspirans: venturaque certo
 Ordine concedis longe prænoscere fata.
 Que mihi signa tui quum sint manifesta fauoris,
 Pollicitis cur indubitet mens leua supernis?
 Aut ego cur animi verear tibi prodero labes,
 Sancte, mei propera vini tu gurgitis undam;
 Meque humilis ramo hyssopi consperge sacerdos;
 Ritibus & lustrans sacris contagia tolle:
 Squalentesque lauans artus, atque aspera crustis
 Restitue antiquo placatus membra nitore.
 Sic meus annofo non cedat, candor olori:
 Prouocet at nitidos argentea lilia flores.
 Intactas superetque nives, canasque pruinas.
 O, qui felices à te mihi nuncius aures
 Impellat veniens, gemitu te, maxime rector,
 Indulisse meo placide, quantum ille beata

Letitia? quam non peritura, o, gaudia portet?
 Ille mihi fugientem animam retraxerit: ille
 Conquassata feris solidârit ab ictibus ossa.
 Quod si nostra tuis pigeat te, Sancte, tueri
 Fœda oculis delicta, illis auertere vultus
 Sit satis. interca tamen aspexisse benigno
 Lumine me libeat; lucemque affluisse nitentem,
 Auratis nebulas radijs quæ pellat opacas;
 Intima sidereis lustrans præcordia flammis:
 Perque anima latebras, ima & penetralia mētis
 Peruadens, sorde excoctum depuret ab omni:
 Compositusque nouas halet mihi spiritus auras.
 Si pius exaudis te supplice voce rogantes;
 Ad te si nullum redeuntem amplexibus arces
 Quin nostras quoq; Sancte, preces admittite: nec as-
 Accessu prohibe reducē: nec vota refutans (per
 Me tibi ferre veta, dictat quæ numinis Aura
 Sancta tui. veniat vox nuncia lata salutis;
 Tergere qua iubeat lachrymas: qua surgere fœda
 Mandet humo: referensque animos quæ prin-
 cipe dignos,
 Iam reddat mihi me: proiectaq; sceptrâ reponat:
 Ac me regali stabilitum sistat honori.
 Sic specimen populis, vastū quâcunque per orbē,
 Me statues; cuius mansura exempla sequenti
 Hortantis, monitisque pijs factisque mouentis,
 Jam versis animis, iam noxia facta dolentes,
 Ire iter instituant tua sub sacraria, lati

Unde

Unde suis veniam noxiis requiemque reportent.
 O, tantum maculas fusi deterge cruoris
 Infantis, Deus, almae Deus, spectacula mentem,
 Exterrent quae dira; dieque & nocte fatigant,
 Usque noua; placidam non concessura quietem;
 Pallida dum casti assidue obuersatur imago,
 Signa ferens praese immanis dotalia stupri.
 Has mihi si, mea magna Salus, deponere curas
 Posse dabis, ne ego veridica praeconia vocis,
 Iustitiaeque pie memorabo carmine laudes,
 Carmine quod ventura omnis mirabitur aetis;
 Gensque omnis, sexusque omnis; quaeque aduena
 surget
 Religio alternis repetens canet aurea templis.
 Tu modo, tu mihi labra ciens, tu fila canore
 Contendens citharae, sublimibus annue ceptis:
 Atque alijs post nos eadem recinentibus adsis.
 Haec ego sacra feram, feret haec tibi turba nepotum.
 Haec erit aeternum cunctis tibi victima terris.
 Quandoquidem non te respersa cadibus ara,
 Non delubra iuuant pinguisq; squalentia tabo:
 Sed mens fracta metu, terribis mens territa culpis;
 Mens exosa nefas, & amans sua damna fateri;
 Iamque piare parans gemitu, ac meliora sequendo.
 Hanc tu flammanti si spectas aequus ab aethra,
 Atque foues pius, aspirans felicibus auris;
 Non minus, Almae, tua memor aspice ab arce
 Sionem,

*Instaurans Solymas dilecti in vertice montis:
 Mœniæque, & celsæ te surgant auspice turra.
 Illic te innumera properantes undique gentes,
 Sacrificiûmque manus celebrēt; tua facta ferēt
 Carminibus grati patrijs: tibi mystica figant
 Donatholis: holocausta focis & lecta cremabūt
 Barbati que gregis; balanium & mille bidentū:
 Cornuaque intextus varijs aurata corollis
 Imbuet assiduus sacrata altaria taurus.*

Ad Psalmum quintum pœnitentialem, or-
 dine primum & centesimum, cuius initiū
 est, Domine exaudi orationem meam, &
 clamor & c.

*Q*ua longis fluxere haud exaudita querelis,
 Ne mea vota nega placidas demittere in
 aures,

O, qui res hominum aeterno moderaris ab auro,
 Magne parens: & qua toties cœuexa pererrat
 Celsa poli, penetret patrias vox improba sedes:
 Uterius nec verte meo tua lumina vultu.
 Mitior at lachrymas, quas annuis, aspice: & vdo
 Cum fletu eductos gemitus tractabilis audi.
 Et quocunque loco, quocunque in tēpore posthac
 Ad celum cum fronte manus & pectora tendēs,
 Ipse graues querula testabor voce dolores;
 Desuper inclinans rebus succurrere lapsis

Appro-

Appropera, atque adeò labenti morte propinqua
 Lenis ades; leti nodos & vincula rumpens.
 Nam veluti, quum se è torri fert fumus in altum,
 Si flauère Noti, nubem collectus in atram
 Cedit; cedendoque minor, rarusque sub auras
 Vanescit: non forma, colos, nomen ue supersunt:
 Sic tenuis mihi vita fluens diffunditur; ossaque
 Arescunt haustis sensim, ceu tosta, medullis.
 Sicut & in pratis secuit quum gramina messor,
 Aut carpsit duro quem pastor pollice florem,
 Sive rosæ Idalia, seu punicei narcisci,
 Procumbitque solo; & vapido flaccescit ab aestu;
 Cor mihi sic languet moriens. non vlla ciborum
 Cura subit stomacho; vitrei non vlla liquoris.
 Exsucca a gemitu mihi & assiduis lamentis
 Stant fauces: harena riget aspera lingua palato.
 Vix tegit ossa caro. absumpta cū sanguine vires.
 Qualis & obscura volitans per denia sylua
 Noctis auis, celfo aut deserta in culmine turris
 Exercet vacuis carmen ferale cauernis
 Per tenebras; impletque infauis questibus um-
 bras:
 Exiguus ue timens nidis implumibus, abdit
 Passer inaccessis vigilans sua pignora tectis:
 Talis ego, humana fugiens consortia gentis;
 Seu sol Eois subrepens montibus exit;
 Seu cliuuum superat cali; siue acer anhelos
 Vrget equos pronus; tacitas siue humida terras

Nox rigat, auratis & iam surgentibus astris
 Concomitata suas effert Luna ignea flammās;
 Curas corde premo: nec molli lumina somno
 Perfudisse datur; nec amicam hausisse quietem:
 Undique dum clamosa sonant conuicia circum
 Hostilis turma, frendentque indigna ceteris:
 Quique prius cecinere mea praconia laudis,
 Nunc execrantes odio insectantur iniquo;
 Exagitātque probris miserū sannisque proterui.
 Cernis, ut immundo mœstus dum pulcre canos
 Ac cinere inspergo infuscantem pectora barbam,
 Velatus saccis padore horrentia membra,
 Abiectusque ad humū supplex, multa ore fauilla
 Insidet; ac socijs errans sese ingerit escis?
 Et mea decidui limphant ut pocula fletus?
 Ira tui mihi quos citat immoderata furoris,
 Assidue dum cedes, & in noua verbera pendes;
 Nuper & euectum, summaque in sede locatum
 Subruis; aliudisque solo; pressasque cadentem:
 Non ut vita mihi, sed vita labilis umbra
 Sit reliqua. ecce labo exanimis: prorsusq; caducis
 Aridior folijs; coëta & fornacibus herba:
 At tu, summe Deus, nullo unquam deficiis auro,
 Omnia comprehendens aeterna secula mente.
 Eia age, si nostri penitus tibi cura recessit:
 Dauidis & non stat quidquam concedere amor:
 O, saltem, quia tempus adest, miseresce Sionis:
 Et collis memorare tui. da posse caduca

Resti-

Restituisse tuis; & claustra reponere fessis:
 Fas hoc sit duros solamine vincere casus;
 Dum cuius cupit; & spacium non abnegat hostis.
 Quas, o, quas subito cernes consurgere moles!
 Quot tua longinqua trepidabunt nomina gentes!
 Quam formidantes tua punget fama tyrannos!
 Quando tua fabricata manus, subductaque calo
 Arx stabit, nullos porro veritura minantium
 Assaultus; nullas iterum passur aruinas!
 Tunc, o, tunc omnes populique ducesque per orbē,
 Quos dominus (dicent) muros, qua mania gēti,
 Quam bene tuta sua posuit: quam sudit opimas
 Diues opes? miseros quam leta sorte refecit?
 Illius hic cupētis superabit gloria seclis.
 Ille pio tandem miseratus lumine egenos
 Respexitque, humilēque precē nō spreuit amicus.
 Felices, ter felices, quibus ista videre,
 Munitisque tuis continget viuere septis.
 Vos hæc vos leti æternis intexite fastis,
 Et natis, serisque legenda nepotibus olim:
 Quæis moniti dominū terraque polique potentē,
 Aeterno æternas solucentes carmine grates,
 Concelebrent. Tu, Sancte, alius longè altior astris, „
 Cernere depressas dignatus lumine terras, „
 Victorum audisti gemitus: atque orba parentū „
 Pignora casorū miserās in pristina reādis: (bē „
 Mōte sacro ut memores, spar samq, in vallib⁹ vr- „
 Per Solymā, regū ingēti populūque coactō „
 Concilio,

Concilio, omnipotens tollant ad sidera nomen:
 Illius aeternum iussis parere parati.
 Hac olli, Pater, ut versas crexeris arces,
 Post mea latanter recinent tibi funera grati:
 Nam me vita fugit. Sed cur tua senior ira
 Inuideat misero exigui mihi temporis annos?
 Cur properet media abreptum diuellere vita?
 Nec spectare tuos patiaris, Magne, triumphos?
 Si tua non ullo declinat, vita sub auro?
 Si nullis unquam tua gloria creuit ab orsis?
 Ante etenim terras, calūque quod undiq; terris
 Incubuit, tu semper eras; felixque, tuique
 Plenus: opusque tua sunt omnia condita dextra.
 Per te precipiti rapitur vertigine caelum.
 Ima tuo iussu petijt terra: undique nutans
 Nec cadit; aēt ipso dubitanti pondere fixa est.
 Interitura tamen, varijsque rotanda figuris,
 Sub caelo prudens opifex quacunq; creasti,
 Singula saepe nouant; ac saepe nouata senescunt:
 Ceu tenuis longos attrita lacerna per vsus.
 At tu idem aeternum es: non te labentia carpunt
 Secula: non ulli vertunt decora incluta casus.
 Ipsi etiam quotcunq; tuum venerabile nomen
 Rite colent, quaque ipse iubet obisse studebunt;
 Ac patrum pia sectantes vestigia nati,
 Sanctaque posteritas olim ventura nepotes
 Degent securis agitantēs sedibus euum.
 Et tecum aeternis nunquam morientur ab annis.

Ad Psalmum pœnitentiã sextum, qui est
ordine cxxix. Cuius initium, De pro-
fundis clamaui &c.

Ancipitum in sanis curarum fluctibus actus,
Depressusq; mari in tumido; Scyllaq; profunda
Obrutus infelicem animã; iam victus, & amens,
Humanæque manus, tangendi & littoris exspes,
Hos planctus, hæc intensa luctamina mitto
Vocis; & altisono testor clamore labores
Rex tibi summe meos; tua fletibus astra lacefcēs.
Auxiliare malis tantis. ne respue durus
Que firma subnixâ fide, depromptaque ab imo
Pectore vota fero: atq; aurẽ mihi pande benignã.
Quippe hominũ tu cunctorum commissa seuerus
Quæsitur si cuncta notes, pœnasque notatis
Exequare pares rigidus per singula vindex;
Substititit nemo: tantas neque perferet iras:
Sustineat quis enim immortalis verbera dextra
Mortalis? hosti ne queat contendere calo?
O, potius, superis veneranda & cognita terris
Et pietas, & lenis amor (quorum omnia latè
Telluris que marisque polique patentibus oris
Constant lege) meis moneant te parcere noxis.
Profit confidisse Deo: sit verba sequenti
Illius, optatam fas exspectare salutem.
Te, simul humentes siccans Aurora pruinas
Exeret os latum Oceani melioris ab vndis,

Sublatam referens lucem mortalibus agris,
 Suspirem auxilio facilem; & placare laborem;
 Dum ceca tacitas velet caligine terras
 Que mihi iam seros nox imperet atra sopores.
 Fidite Jacobi sacrum genus, addita calo
 Progenies: Dominum vobis sperate fauentem:
 Auxilium venit ille sua (nec enim mora) genti;
 Diuitijs, armisque potens; ignosse paratus
 Subiectis: res ille tuas miseratus acerbis
 Restituet: sceptris & te iam reddet auitis:
 Palmiferos reuehens, cum libertate, triumphos.

Ad Psalmum pœnitentialem septimum, qui
 c. xliij. est ordine, Cuius initium est, Do-
 mine exaudi orationem meam: auribus
 percipe &c.

HÆc etiam orantem, Superum ter maxime
 rector,

Exaudi: clemensque preci concede rogantis.
 Pollicitis stet certa fides. nec vana loquentum
 Nec confidentes quisquam luisse querelas
 Arguerit: veri sed te iustique tenacem
 Omnia latipatens nôrit per secula tellus.
 Agnosco scelera, en, ultro mea; & agnita dâno;
 Insectorque odijs. proprium ad subsellia seruum
 Me ne trahes: quia ne est iterum iam fassa fatendum?
 Ne precor, o, contende foro; trutinâ ne bilancis
 Dignas

Dignas flagitijs pœnas examine pende
 Equiparans: neq; enim rigido te iudice quisquã,
 Propitio sed Patre, nocens absoluitur unquam.
 Huc, Pater, huc aduerte oculos; huc despice celo.
 Aspice commiserans, parte ut premat hostis
 ab omni

Impius: ut prope calcet humo: ut petiisse latebras
 Compulerit; usque impēdens, usq; impiger urgēs:
 Crudelisque mea affectet spolia ultima vite.

Nuper Hachilæ sub opaco tegmine sylva
 Errabam vagus: exesi nunc Maonis antris,
 Qualiter obscuris depōsta cadauera bustis,
 Conditus, en, lateo, tenui discrimine leti,
 Quō nunquam rutili penetrarunt lumina Solis.

Nuncque adeo, armorū cinctus radiante corona
 Vestigorque neci, presentemque omnia mortem
 Inuentant misero: unde mihi cor fluctuat agrum:
 Mensque cadit, tantis circumuallata periclis.

Et tamen, o, mihi magne opifer, certumq; mearum
 Presidium rerum, tot mecum inopina salutis
 Gaudia quum recolo, toties queis meque, meosq;
 Ante Patres (tot iam vidēre ut secla) beasti,
 Ereptos veluti mortis de faucibus atra:

Tunc ego telluri similis, que cocta per aestus,
 Subter ubi ardentis vehitur Sol terga Leonis,
 Suspirans pluuios imbres, hiet arida late,
 Atque sinus aperit pendenti in nube liquoris,
 Ad te confugiens tua rumina mitia posco.

Sustollens patulas audax ad sidera palmas:
 Nec vereor rauca te voce citare morantem.
 Tu mihi nube tua felices implue rores
 Precipitās, Pater alme: ac te mora nulla retēret.
 Nā pereō: praefocor (ades celer) haud secus, ac qui
 Thesauros frugis veteres, aut pinguis oliui
 Discludens campi medio, scopulis ue cauatis,
 Spiranti virus se lacco impronidus infert.
 Ergo ades, o, citus huc, ades o, nec sperne vocantē;
 Fidentēque tibi, specubus, se que tibi prorsus
 Credidit, hanc animā, tenebrisque his erue terris.
 Insidiatorum fugiat quā tela, dolosque
 Edoceas: ducasque manu: te lata sequetur
 Ducentē; & quacunque placēt tibi recta docentē.
 Tu mihi nāque Deus solus, Dominusque, pater-
 que es.

Spiritus ille tuus bonus irradiabit amena
 Me luce, alme parens; recta & regione viarum,
 Te propter, nomenque tuum, promissaque leta,
 Culmina ad alta tue gradientem diriget aule.
 His subnixus ego mox te adiutante videbo
 Prostratasque acies, infractaque tela per agros:
 Captorumque premam, duce te, seruilia colla
 Jam victor. Domino at tibi mēs mea seruiet uni:
 Et raptis tua sancta augebo templa trophais.

Gloria, laus, honor, imperiū, vigor, atque potestas
 Sit Patri, & Nato, sancta q₃ perenniter Aure.
 AD

De lacco
 vide Caeliū
 Rhodog.
 lib. 28. cap.
 26.

AD EVNDEM ILLVSTRIS-
SIMVM AC REVERENDIS-
SIMVM PRÆSVLEM.

DAuidis exemplo quondā queis crimina fessi
Luximus, atherei mouit ut aura poli,
Magne Pater, quo nostra soles, hæc aspice vultu;
Hic etiam placeat quod tibi forsitan erit.
Non tamē aut Magna, Serrati in culmine mōtis
Ante ego qua Matri bis tria lustra dedi,
Vidisse aut pigeat sacrarū epigrammata rerum;
Quæ ue meo Vida mittere suasit amor.
Tu numeros, venerande, meos si fortè probabis,
(Iudicio stabunt, namque cadent ue tuo)
Nominibus tua quòd nostris præposta videbit
Hæc pia posteritas carmina sepe canet:
Nec metuent nostra fugientia secula charta;
Fata ego nec totus post mea puluis ero.

QVate, o, sume Decor, rerūq³, eterna potestas,
(Ante piam tua plebs humiles dum ster-
nimur aram,

Cœlestesque dapes iterat, de more sacerdos)
Ipse manus, mentē & trepidā ad tua sidera tollēs

Voce sonem, non ut vox protinus ipsa labores?
Qua te mente agitem, nō ut mens viēta fatiscat?

Quo'ue in vota vocans te nomine compellabor?
Quādoquidem te siue Deū, Dominūve saluto,

Seu Regem, seu te Pastorem, siue Parentem,
Cōmunēque audax Patrem, altoremque vocabo;

Et si vera loquar, tua me laus arguet ultro
Laudantem; & tituli retigent admissa loquēti.

Tu, Deus ille etenim, rerūq³, hominūq³, repertor
Unus, trina tenens sed nomina numine in uno,

Infima cui mundi supremæque regia debet
Ex nihilo in lucem Verbo producta potente,

Ipse quod, æterna in temet virtute reflectens,
Teque obiens, foeta gignis sine tempore mente:

Per quod principium cunctis, cui desinit omne.
Fons rerum sine fonte scatens, & originis exfors;

Unde cui tractusque & originis omnis origo.
Cuius ab excelsō descendunt omnia natu, (rūt,

Quæ nihil, aut vanū (ut perhibēt) Chaos ante fuit
Nulla luce Chaos, penitusque informis imago,

Confu-

Confusa & series, vis caca, & semen inane,
 Et rerum sine te non conciliabilis ordo.
 Ast ego qui tandē? quo me tibi nomine iactem?
 Nempe operis pars illa tui, cui cuncta parasti
 Cetera quæ Sol cunque videt circumuagus orbi.
 Parua sequor. Sol ipse suo mihi lumine seruit,
 Claraque perpetuo famulantur sidera cursu:
 Cælicolumque acies volucrum natæ aethere gentes
 Pars iusse assiduæ aptant, vertigine cælum,
 Astrag³ celsa trahuunt, mūd³q³ volumina torquēt;
 Singula quo veniunt, quo perstant singula motus
 Partī homini (quis tāt³ amor?) das esse ministras,
 Custodesque adhibes, adiutricesque laborum.
 Ipse Deum sed quo ore vocem? qua fronte supernā
 Lumina sustollam mea tanti auctoris ad arcem;
 Fugmentum esse tuum toties oblitus? & vsque
 Immemor, ingratusque data spirabilis aura.
 Quo te ego nam ritu, quate veneratus acerra?
 Qua prece? queis votis? quo relligionis honore?
 Te quibus atque tuas cumulavi laudibus aras?
 Quid gratū, dignum' ue tuis, Deus optime, donis,
 Diuite que manant momenta per omnia cælo,
 Exhibui: gessi ue? tuli ue? aut sum ore loquutus?
 Idē etiā es rerum Dominus, qui cuncta coercēs
 Possessor latē qua tellus, pontus, & aēr
 Te mandante tulit, quodque integit omnia cælū:
 Qui sic cuncta tenes, teneat, te ut nil tamen vs-
 quam.

Ast ego quo Dominū obsequio ue fide' ue benigno
 Demerui: quo non potius te crimine laesi
 Emanator toties? toties fugitiuus? & erro?
 Implacidusque? feroxque? tuū dū suauē procerua
 Excutio ceruice iugum, parēre recusans?
 Nec quidquā est reliquū serui, nisi stigmata heri-
 Quondam pressa manu, quae fors nunquam vlla
 reucllat.

An' ne ego te Regem dicā? Rex maximus, vnus
 Ipse tuis opibus plenus, nihil indignus extra es.
 Optimus ipse idem Rex, & fortissimus idem,
 Omnia fatipotente manu librasque, regisque,
 Robur & ipse labanti, & terror grandibus ausis,
 Regibus imperiū qui dasque, adimisque vicissim,
 Sceptraque dispensas vnus mortalibus oris.
 Cui mare, cui tellus, cui militat arduus aether,
 Atq; inferna tremunt pressi sub Tartara manes,
 Et cōtra nequeunt Erebi constare phalanges.
 Imperijs sed enim cur mitibus ipse reluctans
 (Me miserum) ad sauos descendi perfidus hostes,
 Castra ducis linquens, inimicaq; signa sequutus?
 Iuraque sustinui desertor ferre Tyranni?

Pastorem' ne igitur potius te dixero: verūm
 Haud ouis ipse quidē, qualis, quū matre cadenti,
 Et tremulos querulo balatus ore cicientem,
 Auxius exciperes; merseque in fonte perenni
 Natiuam elucres labem, & contagia dira:
 Absterfamque salutifera medicamine aquai,
 Candem-

Cadentemque, niui que parem, communibus ipse
 Inferres caulis bonus, in gremioque foueres.
 Tunc, tunc agnus eram; sed ouili sponte relicto
 Enasi postquam demens, iuuatque vagari
 Rure tuo procul, & per non tibi cognita tesqua,
 Nec tua me toties reuocantis verba morantur,
 In præceptis abij; tergique nitentis honorem
 Turpauit cœnum, puerosque infecit amidus:
 Et lanugo recens duris in vepribus hæsit.
 Mox etiam incertis me dira venefica syluis
 Palantem, atque mala, heu, tondentem gramina
 Circe

(Horresco referens, est & meminisse pudori)
 Non unam in faciem, non una inuertit in ora.
 Quam voluit, lanis pro mollibus, hispida surgunt
 Terga mihi, rigidis & inhorrent velleræ setis,
 Flaccescunt aures lenta, atque obtunditur ore
 Rictus, sola pedis bifidi vestigia restant,
 Et sus stercus amo, cœnoque impura volutor.
 Ut libuit rursum, plantas mutare bisulcas
 Est leue: multiplicat digitos, crudelibus armat
 Unguibus, indomitas acuitq; sub unguibus iras,
 Conuestitque iubis flauentia pectora tortis,
 Ac iam prædator nemorum secreta pererro.
 Sæpe eadē quoque, seu vi carminis usæ potenti est,
 Seu fortam obiecit succis immitibus herbam,
 Versicolor niteo squamis, & sibila mitto.
 Quin etiã (heu, tōgè quàm nūc ouis illa recessit!)

Sape lupus sylvas ululatu & pascua complens
 Concutio horrida deserta mapalia voce.
 Inde aliam atque aliam subigor sumpsisse figurā.
 Usque adeò nullos fines metata cupido

Et mentem exagitat mortalibus auius error:
 Qua prior humana iniecit ludibria geni
 Quicumque ille fuit genus à quo principe nostrū,
 Sponte sua exceptus male suadi fraude cheydrū.
 Ille etiam leti causas dedit: omnis ab illo
 Corpore, & ex illa promanat origine clades,
 Qua genus omne suū veniens dānavit in animum,
 Sontibus addictum Furijs, noctique reposta.

Ergo, magne opifex, quo nam te nomine dicā?
 Aut potius, quo te, miser, heu, miser, alloquar ore?
 Suspiro, ah, vereorque loqui; tot monstra fatigāt.
 Et quis polluta dicat tibi carmina voce,
 Irritans ultro incassum?

An silē: an timidè verba intermissa retentè?
 At quem te memorem tandem, sator optime rerū?
 An mundi genitor dici vis? an genitrix Mens?
 An magis ipse vetas vllum tibi ponere nomen
 Mortales? quum sis tantum tibi cognitus vni?
 Sensibus & nostris nimium diuina recedant?
 Nec valeant tenebra illustrē cōprandere lucem?
 Omne quidē, atq; unū es, reb' quoq; ōnibus vnus,
 Omniaq; in te sunt, quæ sunt, ac te nihil extra est.
 Vnde licet nomen nullum tibi, nomina mille
 Fas posuisse tamen, dum lati utcunque tuorum.

Mille

Mille vices operum signamus mille figuris.

Inde Deus, Dominusq; & Rex, Pastorq;, Paterq;
Diceris: atque unum pariter tot nomina numera
Ingens, incompræsum, & inenarrabile verbis

Quâ licet vsque tenus formis sermonis adûbrât.
Haud vllum tamen est inter tot millia nomen

Vsque tuis magè conueniens, Sanctissime, factis,
Aut quod mille tue immensæ pietatis honores,

Mille modos, mille & formas sic efferat unum,
Pertentetque animos, ut amantis dulce Parentis.

Hoc placet ergo tibi; gaudes hoc sæpe vocari:

Hoc Natus nos ille tuus delapsus ab æthra,
Aequæus patri Natus, certusque magister,

Quum deus humana lustravit imagine terras
Limen ut obstructi nobis reseraret Olympi,

Edocuit; sancto & confidere nomine iussit.

Et quis nam pater est nisi tu? qui cuncta creati
Indefessus alis, tutare, tegisque, fouesque

Progeniem: quo sese in secula cuncta propagent
Semine quaque suo? mundi dum magna labascant

Machina, & in tenuem considât astra fauillâ?
Atque abrupta suos requiescant tempora cursus?

Quid? quod sæpe Deû velut obliuisceris ultro?
Et Dominû, Regèque, verendaque nomina longè

Dissimulasse iuuat: nam maiestate suprema
Ceu posita, mentem cupide demittis ad ima

Sideream, quum tu (o pietas) iumenta per agros,
Per nemora alta foues, ac vilia corpora curas

Ali-

Alituum, pecudumque, natatiliūque, ferarūque,
 Et contempta libet producere gramma terra.
 Tunc quoque mancipijs facilis quū iura relaxās
 Mittis saepe manu, eternis damnāda catenis.
 Esse iubens caros in libertate clientes.
 Seruos sed quid enim memorēs si, quū libet, hostes,
 Eternam mentem eterno flammatus amore,
 Natorum adscriptos numero, hære desque notatos
 Sponte vocas regni in partem, nil tale putantes,
 Aetherei regni, quod nullum finiet auum.
 Talis enim quondam Iudaea missus ab vrbe
 Explorare tuos, crudeli & sternere morti,
 Ceruleum ad Cydnum e ductus tellure Cilissa
 Saulus erat, spirans iras immanè feroces.
 At deiectus equo media ut porrectus arena est,
 Et tenebra aëte oculos steterūt, squamaq; suborta,
 Excepit vocem reuocantis ab aethere Christi
 Desuper; & numen præcordia in ima recepit,
 Mutatus veterem mutato nomine mentem.
 Talis & ille tuum trabe qui sublimis ab alta
 Cum socio Natum dictis haud mollibus vrsit,
 Asper, acerba sonans, donec miserata furorem
 Est tua, summe deūm, pietas; vltroque nocentem
 Aspexti que oculis Nati, mentemque subisti;
 Immemor immanis facti, vitæque nefandæ.
 At Patris blandū nullo vnquā tēpore nomē
 Exuis: atque adeo quum Rex, Dominusque,
 Deusque es,

Seu bene pro meritis caperis, seu tangeris ira,
 Tunc etiam, tonitru quum conscia pectora terres,
 Atque corusca manu iacularis tela rubente,
 Ipse idem tamen usque manes, posuisse Parentem
 Nescius, antiqui non unquam oblitus amoris.
 Perdiere que satis hominum tot millibus vllum,
 Ipse doles: at sponte ipsi nos perdimus, vltro
 Spernentes patrias, infando crimine, leges.
 Usque mones, atque usque doces, reuocasque, tra-
 hisque,
 Et vitare iubes quæ dira pericula monstras,
 Subductosque malis amplexu stringis amico.
 Qualis cortis auis quondam si forte notauit
 Desuper accipitrem fallaces ducere gyros,
 Iam fera palantes signantem in prandia foetus,
 Continuo, huc illuc, oculis sublimibus, amens
 Errat, & incautos pendentis commonet hostis:
 Nec prius absistit ruptis singultibus ora
 Concutere, & trepidis auras implere querelis,
 Omnem quam turbam inuolidam complexare
 condat,
 Quæ potis ipsa, sinu, & foueat trepidantibus alis.
 Ille volat circum, atque acie late omnia lustrat:
 Ac si quæ paruum deserta matre volucrem
 Despicit errantem, ruit, & pede subripit unco.
 At tenerum gemit illa: volat sparsa aere pluma.
 Quod si quis sensus misera, liceatque reuerti,
 Quam nusquam incantem materna abscedat ab um-
 bra!

Nos tua progenies, quibus alta palatia cœli
 Struxisti, sed (fas opprobria nostra fateri
 Auribus, o, Pater alme, tuis: si posse negare
 Nō datur, & manifesta vides quæcūq; patram?)
 Millibus (ah, dolor) è cunctis quis culmine tãto?
 Nomine quis tãto? tanto quis dignus honore?
 Millibus è cunctis tua quos non dona refutat?
 Quis non, sancte Parēs, te surda auertitur aure,
 Defixus terra, cœlestia cuncta perosus?
 Heu, leuas hominum mentes: heu, pectora caca:
 Quàm densis miseri in nebulis, atrisque tenebris
 Raptamur! quàm nostra ònis nil lucis habet lux?
 Ipse equidē tãto è numero magis ònibus vnus,
 Pro cœli patrij contempta diuite gaza,
 Cultis pro thalamis, piētisque taperibus auro,
 Ac piētis variè persuso vestibus ostro,
 Exsul, egens, ignotus, inops, lacer, arua peragrāt,
 (Dū fugio altricēque domū, vultusque paternos,
 Et sacros, puerum qui conspexere, penates)
 Hei, quoties sōlo, hybernis sub noctibus, agro,
 Montibus, & syluis, inter spelæa ferarum
 Depransus, sterili in iunco, canna ue palustri,
 Aut falsuginea cubui vesanus in alga,
 Incusans longas miser in mea damna tenebras!
 Nūcque adeo (o, miserū) sub iniquo pōdere pressat
 Curuor humo; in nebulis, & nocte volutus opaca.
 Nec valco athereis attollere lumina regnis,
 Ut lucem aspiciam, ac tenebris defungar amariis.

Sic procul auersum mea me commissa tulerunt,
 Que Caro, qua Mūdus, qua menti suggerit agræ
 Hortator scelerum, infernis emersus ab antris,
 Percitus inuidia nostræ, luce excidit olim
 Quod supera, tenebras iure exturbatus in imas;
 Factorem dum se demens attollere supra
 Ingressitur, cœlique affectat sceptrâ superbus.
 Quamquã, o, qui scelerũ tibi pandere nominat pos-
 Aut vel summa sequi labis vestigia tãta? (Sim?
 Non mihi si linguæ centum, non si mihi centum
 Ora sonent, unquam noxarum monstra mearum
 Explicuisse queam. sed mente nec assequor ipsa
 Que, quoties, aut quæis contraxi crimina formis
 Improbus, atque fouens vitiorum alimẽta meorũ:
 Tantis amor scelerũ, & prauis immoderata libido
 Multa adeo fugiũt, & (qua socordia nostra) (est.
 Auctorem ipsa suum non intellecta fatigant;
 Atque animo requiẽ pacẽque occulta morantur.
 Expediam citius, quot sidera nocte serena
 Scintillent cœlo, tumeat quot fluctibus æquor
 Iratum, quot ne arboribus nimbosus Orion
 Decuiat frondes, quanta niue candidet Alpis,
 Aut pater Autumnus quàm multa sordeat vna,
 Quot ne calens Aestas matura fruge maniplos
 Conuectet gnauo agricola, quot purpureum Ver
 Imbre nouo, & prima Zephyri genitabilis aura,
 Graminaque, floresque, & florum fundat odores,
 Quamque eadem varias producat terra figuras,
 Quot

Quot volucres aër, quot pisces nutriat unda,
 Quot tu hominum curas rutilis miseratus ab
 astris

Insidum genus usque novis, quot honoribus ornes.

At tibi nil tectū est, at te nil praeferit unquam,
 Cūcta videsque, audisque simul: quacūque peregi
 Cūcta manent ad aperta tibi, & praesentia constat.

Non hominum te delusum vlla silentia fallunt;

Quippe oculis imo penetras abscondita corde:
 Cūcta que tam cernis quā nulli cerneris ipse.

Aspice, quā prorsus sit opis, Pater alme, re-
 lictum

In me nil mihi; nil habeam; nil denique possim
 Te sine: quā nil ipse in me, nisi pulvis, & um-
 bra.

Quò miser! unde abij? quò me de culmine sum-
 mo

Deieci, ah, demens, ut te, Pater optime, liqui?

Te nam deserimus, non tu nos, sancte, repellis:

Nil quidquā ut propria liceat praeexere fraudi.

Non generis maculam, ac veteris contagia noxae,

Non fati legem, aut cœli decreta seueri:

Haud nos fata premunt, haud nos fera sidera co-
 gunt,

Haud vis vlla poli: nos nostra admissa fatigant:

Nos factis mala fata sumus nos sidera nostris.

Displiceo ergo mihi penitus me me ipse refello.

Meque mei piget, exardet dolor ossibus intus:

De-

Detestor que nefas. ipsum, Pater optime, pœna
 Peccauisse mihi est. facta impia conscius horreo.
 Hei, quam nõ facile est nõ prodere crimina vultu!
 Vox fugit, en, fugiente simul cum voce colore
 Obtorpens: plenis tumuerunt guttura venis.
 Labra rigent: pauida trepidat formidine pectus;
 Dum menti de fessæ ingrata recurrit imago
 Actorum mihi tot toties sine honore laborum:
 Atque animus, refugit sumpti meminisse pericli,
 Increpitans sese; indecoresque auertitur ausus:
 Aegre equidẽ vt fauces hac ipsa in verba resoluã:
 Nec tamen id sine te, qui mutis vincula laxas
 Linguarum, infantesque loqui facis ore disertio.
 Nam fœx telluris putridæ qua digna sonarim
 Verba Deo: plene ue meas referentiã sordes?
 Aut ad te, sine te, qui possim assurgere mente,
 Quo sine non cuiquam fas adspirare salutis est?
 Quin tu animi victum, & comissa piacula fatentẽ
 Nunc tibi, cœlituumque choris, gentique beatæ,
 Suscipe, comeritisque, Parens, auerte periculis.
 Nec iustas confer ventura in tempora pœnas;
 Seu qua perpetuo Stygia debentur Erinny,
 Deuotæque rogis, & amanti crimina turbæ;
 Seu qua purgandis, lapsuro tempore, noxis;
 Quum scelus infectum lustrali exuritur igni.
 Te potius capiant, adoperta obliuia culpa.
 Si gemitus audis miserorum, ac supplice placentis
 Flecteris, assumptas deponens lenior iras;

Si veniam ipse inbes sperare admissa gemendo,
 Et vatum, & Nati toties sacro ore loquutus;
 Hi gemitus, lacryma ha moueāt mœsta orarigates.
 Eripe me his tenebris, cæca & caligine rerum,
 Erepti ut redeat facies innubila cœli,
 Auree Sol, o, lux obscuri lucida mundi,
 Discutiens noctem; atque illo me respice vultu,
 Quo pelagus ventis & tempestate serenas.
 Ac natum, Pater alme, tuum (nā nominis huius
 Indigno immeritoque licet concedis honorem
 Neglexi toties qui vocem recta monentis,
 Contemptor recti, rebus letatus iniquis,
 Heu, stultus temere, nimirumque ingratus, & amens)
 Post longa exsilia, & duros in nocte labores,
 Ad tua fidenti repedantem limina gressu
 Excipe iam placidus; magni & miseresce doloris.
 Da veniā, & profugū patrio rursum infere cœlo,
 Lustratum, atque tui per fœdum flaminis Auræ,
 Promissi memor: haud tua te sententia vertat.
 Profit adoptivi generis, quem tute dedisti,
 Certus honos; humana licet stirps ipsa repugnet:
 Nec fors mortalis donum immortale moretur.
 Unigena quod te per hiantia vulnera Nati,
 Suppliciter tristis, contusus pectora palmis,
 Noxiaque offenso protendens brachia cœlo,
 Singultansque, tuā posco proiectus ad aram.
 Ille polo auxilium missus mortalibus agris,
 Indutusque hominem, mortali & corpore sepius,
 Suppli-

Supplicij infandi leto damnatus iniquo,
 Sponte tibi humanam placavit sanguine gentem
 Ipse suo, tenebrofi ereptam faucibus Orci;
 Antiquūque, simul & nostrū scelus omne piavit;
 Si facti memores tanti potiora sequamur.
 Quæ merui, tulit ille, meæ tibi victima fraudis.
 Quin etiam, nostra sortis memor, aspice, præsens
 Corpore ut usque tibi, medius nostrique tuique,
 Vulneraq, illa gerens quæ propter plurima muros
 Accepit Solymes malo suffixus in alto,
 Pacem oret supplex, & crimina nostra refellat?
 Ipse præt; subit ætherei domus omnis Olympi.
 En genitrix virgo, pulchrum cœli incrementum,
 Nulli mixta viro, nullis attacta hymenæis,
 Sola puellarum quæ sancta de super Aura,
 Quam vis cunctipotens stellanti afflauit ab arce,
 Concepit genitore Deo; saluoque pudore,
 Nobile depositum cœli, cœlique magistrum,
 Vi sine mortales indutum reddidit artus;
 Virginibus comitata suis, ac calibe turba,
 Prætendit quæ sinus sacro lacte fluentes,
 Nix a genu, folioque humilis prouoluitur alto,
 Suffragans Nato vnanimis. quæ ponere sequuntur
 Siderea castæ irradiatæ luce Sibyllæ;
 Et quibus est prænosse datum, & vêtura monere
 Fatidici vates, prædoctaque pectora cœlo.
 Ipse quidem ante omnes, vetula genitricis ab aluo
 Transcriptus superis, regni præcursor herilis,

Villosò quondam velatus tergo pectus,
 Brachia sed nudus, media & plus parte lacertos,
 Quum loca senta situ, syluosaque rura pererrans,
 Iordanis bifido quâ flumine currit ad equor,
 Voce pia populos studia ad meliora vocaret,
 Nuda super lustrans infusis corpora lymphis.
 Hinc armis, cantuque bonus, citharæque sonora,
 Rector Idumæus, princeps vatûque, ducumque,
 Deploratorum non immemor ante malorum,
 Tum quos æthereæ Rex olim missus ab aula
 Consortes operum numero selegit ab omni,
 Quis populi acceptam tot gaudent ferre salutem,
 Et monitis, & prodigijs cœlestibus acti,
 Quâcunque Oceani terras circumstrepit equor.
 Puniceusque globus, frontes euinctus oliua
 Felici, palmaque manus armatus ouanti,
 Quis animus vitæ contemptor, sanguine fuso,
 Pro recto, atque tuæ pro Relligionis amore,
 Promeruit cali, quam mens præceperat, arcem,
 Et breuia æterna pensauit funera vitæ.
 Atque alij, atque alij proceres; quos æquus amasti
 Ipse prior, sponte, o, miro succensus amore,
 Ante etiam magni iaceres quam semina mundi,
 Teque trahente ardens euexit ad æthera virtus.
 Omnibus, en, studium mortalia damna leuare;
 Omnibus una sonat, vox toto peruia cœlo,
 » Alme Deus, ter magne Deus, ter summa potestas;
 » Sæcte Pater, Pater vne hominû, pater vne deorû,
 Immor-

Immortale iubar, lucis fons, omnis ab uno ,,
 Gratia quo fluit, ac solo de lumine lumen ,,
 Emicat, irradians felicibus omnia flammis, ,,
 Omnia collustrans, sanctoque ardore serenans, ,,
 Unice Rex regum, cui soli elementa ministrant, ,,
 Cui viuunt, per te veniunt quæ lucis in auras; ,,
 Quid genus infelix in te committere tantum, ,,
 Post casum, & primi scelus exitiale parentis, ,,
 Quid miseri potuere hoïes, tua, summe, propago? ,,
 Causa mali quibus est cæcus furor, atraque mentis ,,
 Nubilag, & tenebræ, atque inamœna noctis opacũ ,,
 Abstrusique tui longè ignoratio veri? ,,
 Quid miseri potuere in te committere tantum, ,,
 Quod non abluerit sancti gutta una cruoris ,,
 Unigena, equæui, equalisque per omnia Nati; ,,
 Lapsus in humanas patria qui cæcite terras ,,
 Induit hos propter mortalia membra, necique ,,
 Obiecit caput, expirans anima que litauit? ,,
 Infernasque domos quatiens spolia ampla reuexit? ,,
 Unũ hic si tecũ est, mens una, atque una voluntas; ,,
 Imperiumque vni cæloque soloque dedisti; ,,
 Qui damnes ultor fontes? qui crimina queras? ,,
 Hoc tutante reos? hoc ignoscante reatus? ,,
 Parce bonus; miseresce, Pater; te parcere semper ,,
 Ac miserari equũ est sua sponte admissa fatetes, ,,
 Supplicio qui se merito addixere, tuique ,,
 Iudicij horrendum sic prauertere furorem. ,,
 Hac verax, hac iustus es, hac pietate Paterna ,,

23 Iustitia expletur. laudum hac suprema tuarū est
 23 Hæret Iustitia quòd Pax per mutua nexa.
 23 Parce pius; miserescce, Pater; miserescce, precamur.
 23 Nos quoq; suadet amor generis; tibi cognita cura
 23 Munere si qua tuo nobis stat gratia nostri,
 23 Si meruere aliquid, te te miserante, labores,
 23 Ac per te toties tot pro te exhausta pericla;
 23 Submissi veniam miseris, pacemque rogamus:
 23 Parce bon^o miseris; miserum miserescce, precamur.
 Hæc tibi, summe Pater, Nati, indigeiūque tuorū
 Fas sit vota offerre; meisque adiungere votis.
 Nec minus, ingentem qua latè effusa per orbem
 Genstua Christiade, Nati de nomine dicta,
 Nomina cui, tincti diuino rore, dedere,
 In commune ferunt, ac verba precantia fundunt,
 Iisdem iuncti animis, & auita religione.
 Parce, precor: solare inopem; succurre labanti:
 Fulmina pone pius, que libras vindice dextra:
 Si veniam nocuis concedo, irasque remitto,
 Tu venia immeritum Nati dignare favore,
 Quem tecum colo, cui terra demittor, & imo
 Salsis cum lachrymis suspiria pectore duco.
 Tunc, o, letus ego, sacraque salute reffectus,
 Tecum habitās, in te maneā; tibi fixus, & hæret
 Nusquā te, pater, amittā, at me me ipse relinqū.
 Tuque in me maneas, penitus sub viscera lapsus.
 Te venerer, te rite colam: te nitar in unum.
 Tu mihi cura, quies curarum & sola mearum.

Tu mihi certa fides, tu spes secura salutis.
 Tu secura salus, animi tu spiritus agri.
 Tete agitate, tui occultam per flaminis Auram,
 Ipse nouam, aeterni sectans vestigia Nati,
 Ire viam instituam. Via sit mihi, ductor & ille.
 Sicque solo ingrediar pedibus, sublimia mente ut
 Astra petam, patria memor, ethereiq; Parentis.
 Ille mihi doctus, vitæ præcepta perennis
 Solus habens, abs hoc monitus, tua iussa facessens
 Ille olim in terras cælo quæ detulit alto
 Conscius interpres cæli, indubitata Patris Mens,
 Omnipotens Sermo, vitæ largitor & auctor,
 Consilia in melius referam mea pristina vitæ.
 Hostis tu modo Tartarei defende venenum;
 Frange dolum; æriasque fer irrita tela per auras.
 Te fretus tetram excutiam de pectore pestem.
 Quod vis ipse velim: neq; enim mea tuta volūtas,
 Iamque alius, versusque animi, iustūque piūq;
 Hinc colere incipiam; nec me vis ulla retentet.
 Mortales que pius, nullo discrimine, amare
 Discam omnes; atque auxilijs, opibusque iuuare;
 Dirum etiam studijs hostem complexus amicis;
 Ceu tu omnes adamas pariter, pariterque tueris,
 Quos semel ærias eduxti factor in auras.
 Sætentur mores animum, qualisque videri
 Ipse velim populis, talis simul esse laborem.
 In me nulla mora est: veniam quocūque vocaris:
 Voce tua sed opus, quæ mentis verberet aures.

Neu tenebra antiqua dubitatē, & vana moratē,
 Spectantē ne retro, sonitus ne, umbras ne pauentē
 Implicent; Pater alme, tuum per nubila lumen,
 Lumen quod tenebras radians illustret inertes,
 Me regat: erudiat Sapiencia: Spiritus egrum
 Cor foueatque, nouetque afflatum lenibus auris;
 Pectoris ut glacies flammis liquatur amoris.
 Sordeat, inconcessus amor, fugitiua voluptas:
 Vniusque tui mihi cor flamme sciat, in horas
 Usque magis, magis usque, indeficiente calore;
 Ut pra te quemnis valeam tempssisse calorem.
 Te sine nil sit dulce meis, nil suauē medullis:
 Nil oculis pulchrum; nil delectabile menti.
 Tu mihi solus amor: solus tu fructus amoris;
 Ipse tui tu delicia, & solamen amoris.
 Extra te nullam male sano pectore laudem
 Concupiam; fame ne agitet me vana cupido,
 Qualibet arte lenis vulgi quae captet honores:
 Cui nam etenim nostro debetur gloria factio?
 Tu mihi laus; tu fama mihi; tu gloria solus.
 Tu robur; tu vis; tu firma potentia solus;
 Diuitiaeque, & opes mihi tu: & semel omnia solus.
 In te cuncta mihi inueniens in te omnia possim,
 Diues, honoratus, fortis: te fretus & vno
 Spernere opes discam, vanos & temnere honores;
 Pauperie patiens, neque rebus tristis egenis.
 Nec mihi sit durus labor ullus. nulla mihi fors
 Non lata obueniat, te consolante: sed omnem
 Expug-

Expugnet virtus ærumnis maior acerbis,
 Obnixâ oppositis nusquam concedere fatis.
 Sive solo in patrio me vis considerare; seu me
 Lōginqua exsilia, atque externas querere terras;
 Desertaque domo, charisque, opibusque relictis,
 Incertas tellure vias vndaque vagantem
 Ire iubes, nullaque extorrem degere sede:
 Tu modò sis mecum, mea tu vestigia firmes.
 Pro te dulce mihi sit tristia cuncta pacisci:
 (Tristia nã merui, fateor; neq; deprecer unquã)
 Nil recum mihi triste fuit: nil ferre recussem,
 Per te securusque animi, intrepidusque pericli:
 Mens inuicta metu superet quodcunque malorũ;
 Et quacunque hominum terrent nutantia corda.
 Vna quin etiam abiectò mortalis amore,
 Unum quemque diem statuens luxisse supremũ,
 Nil timeam exhorrens properantis tempora leti:
 Usque sed exspectans latanter funeris horam.
 Ante mei, illius suspirium gaudia lucis,
 Pax ubi plena viget, nullis interlita curis.
 At prius attenuent ieiunia corporis artus;
 Dialique tuo commissa piacula prodam,
 Index ipse mei, vita vindexque prioris.
 Ante oculos scelerum assidue mihi constet imago;
 Quidquid agã, quocũq; ferar, mecũ usq; moretur
 Admissi dolor; & se mens male conscia damnet:
 Noxarum & liceat mihi de me sumere pœnas,
 Atque piare pijs contraria facta; priusquam

Fessa soporifera declinem lumina morti
 Inde, tuo iussu, lucemque hominesque relinquit
 Fata subire tibi quaecumque ubicumque paratus
 Seu me vis lento defectum cedere morbo,
 Siue repente vocans vitalibus eximis auris,
 Seu iuuat immiti ruiturum sternere ferro,
 Truncaque purpureo perfundere membra cruore,
 Seu super illapsa oppressum sepelire ruina,
 Seu me perdere aquis, monstro saque pascere cete,
 Siue magis flammis crepitantibus urier artus:
 Vita tenet amor: neq; mors extinguat amor.
 Sit mihi mors lucro: mihi sit mors ianua vita,
 Quam vox nulla sonet, non sensu concipiat mens:
 Quam non vlla terat, seclis cessantibus, atas.
 Tunc, o, letifera molis compage solutus,
 Unitusque tibi, nexu que tenace iugatus,
 Praemia, te donante, feram, non que mea virtus
 Iure petat: (neq; eni quidquam virtutis in vlla est,
 Te sine) sed que larga tua indulgentia dextra,
 Que nunc ipsa mouet, studijs tunc annuet ultra.
 Interea modicosque lares & rura colenti,
 Urbe procul petulante, operosaque ambitione,
 Da facilem victu; atque pijs bonus annue captus,
 Vt noua laudatum ducant exordia finem.
 Ac mel si tua sic, Genitor, fert sancta voluntas
 Frondea sylua inuet, solisque in motibus umbra:
 Unde procul valles, & letos desuper agros
 Arduus inspectem, ripisque errare recuruis
Ad-

Aduersis Phœbi radijs atque igne micantes
 Pontifluos latices, quos Genetra paruulus urna
 Fundit ab exigua, patulo decurrere campo;
 Quâ cum Christipararetines communia tēpla
 Virgine, & in sacris fundatas collibus aras,
 Tuque simul, Natusq; simul, simul ipse Parētis
 Ac Nati cōsors Amor atque afflabilis Ardor
 Eterno socians Genitorem fœdere Nato,
 Treis unū, atq; tribus pariter Deus unus in unis;
 Nuper ubi vigilem vobis sacrauimus ignem,
 Non defecturo lucentem semper oliuo,
 Qua parte ex cultis sanctæ in penetralibus adis
 Filius, o, nullis opus enarrabile verbis,
 Omnibus, o, terris donum & memorabile seclis)
 Exigui subter velatus imagine libi
 Mortales refugit, presenti corpore, visus.
 Hic ego te, argutis concordās carmina neruis,
 Arboreas inter volucres, nemorisque susurros,
 Sacra ti nemoris, quod habet de Virgine nomen,
 Grata voce canam; extenti per roscida ruris
 Gramina, mæne nouo sine obuia turba volucrum
 Vocali reducem excipient Hyperiona plausu,
 Quum libefacta premunt habetatas sidera flā-
 mas;
 Seu medio Titan stabit flagrantior arcu;
 Sive idem Herculeas prono petet axe columnas,
 Hispano rutilos tincturus in aquore crines;
 Sive suum rebus nox suffurata colorem.

*Tristibus incumbet terris. resonabilis Echo,
Genaridesque vdis Nymphæ, tua turba salictis,
Murmure responsent claro: nosque audiat æther
Consonus; & percussa poli conuexa resulent.*

EXOMOLOGESIS
ALIA.

Rerum sator, vigorque, & altor vnice,
 Rector superne cœlitum,
 Cui pontus iras ponit, & Tellus tremit,
 Ætherque, & Aura militant.
 Suavis, o, benigne, clemens, ac pie,
 Iuste, & simul verax tuis
 Constansque in omnibus tibi sermonibus;
 Nusquam retractans & tua;
 Honos tibi, virtus, decor, laus, gloria
 Sit, gratiarum & actio,
 Terra, poloque, iugiter labentibus
 Æui rotantis seculis:
 Perire quod nullum volens mortalium,
 Nocentium haud quaris neces;
 Sed erutos periculis atrocibus
 Seruari desiderans,
 Nos, è tenebris horridis, ad lumina,
 Hoc est, ad ipsum te, vocas:

Te nempe ut agnito semel (quantum hic pote)

Intelligamus quàm nihil

Infit bona nobis opis; quantum at male:

Nostra & salutis anxij,

Nos execremur. mox nouati moribus,

Tetra & fatentes crimina,

Pacem per aras expetamus supplices,

Tua & paremur gratiæ.

Nam, neminem prorsum refutans dulcibus

Aspellis à complexibus.

Ast, ore cunctos exciens blandissimo,

Huc, huc, ais, huc undique,

Qui, fasce pressi sub graui, ingemiscitis

Peccaminum laboribus;

Ad me venite. Quid pigri cunctamini?

Venite. Quem veremini?

Venite. iam nunc, en, volens vos alieno;

Offensionum nil memor.

O, me beatum; o, ter beatum centies;

O, ter beatum millies:

Ter centiesque millies; & amplius;

Tam leniter, tam dulciter,

Tam tu piè quem sustines, diutino

Proteruientem tempore;

Prioris expectans meæ placabilis

Vita peractæ perperam

Conuersionem; retrahens è semita

Vetusta, ut ambulem nouam!

Ergo,

Ergo, vocatus audiens tuos, Pater,

En, Spiritu adductus tuo,
Intrinfecus calere quo suauiter

Mi pectus imum sentio,
(Hunc siquidem Ardorem, tua pignus velus

Amabilis, semper paratus ingeris
Ad te reflexis mentibus)

Adsum, nouanda certus indulgentie,
Reuersus incito gradu,

Audens vocare te Parentis nomine,

Qui me bearis filij.

En, sternor abiectus thronum ante glorie.

En, memet ipsum, en, omnia
Auerfor indignans & iratus mea;

Ipsi mihi factus grauis.

Nam cur tegam scelus frequens, Pater, tibi.

Cui mentium recondita

Atque intimi patent voluntatum sinus,

Orbem prius quam conderes?
Aut cur referre sit timor me certus

Tuo palam, quæ in abditiis
Ausus locis piacula est cæcus furor?

Error ue fecit negligens?
Adeste, adeste, qui remissis noxijs,

Curæque inanis liberi,

Domos nitentes obtinetis ætheris;

Coram fruentes & Dei,

Nostram miseri cernitis caliginem ;
 Argentia & praeordia.
 Adeste & , o , adeste , quotquot vinculis
 Nondum solutos corporis
 Terrena moles aggrauans adhuc sua
 Humi repentes deprimit :
 Quantum meorum criminum vos conscios
 Fas esse sit . (nam , pœnitet
 Ex corde si quem , nequiter quae gesserit
 Pigebit haud profarier .)
 Ego ille detestabilis , parentibus
 Prognatus è fœdis fragis ,
 Puro pusillum fonte postquam laueras
 Aetatis in crepundys ,
 Opprobriosis memet ultro sordibus
 Contaminaui protinus .
 Nec vlla deinceps mi volucris aut dies
 Negocioso , aut nox igit
 Sapore presso : at nec quidem volubilis
 Effluxit hora temporis ,
 Ignara lesi ter verendi numinis :
 Me apte qui culpa sacram
 In me me imaginem illius pulcherrimam ,
 Exemplar ad cuius fabre
 Exculpta quondam , gemma qualis , splenduit ,
 Adobruens turpi luto
 (Eheu , nefas) haud inquinare destiti ;
 Factoris immemor mei ;

Salutis & spernens, nimis stultus, mea.
 Ac qui prius Deo sacra
 Decore miro ornata fulxeram domus,
 Mox inde turpitudinum
 Cloaca, Erinnydum & palus olens fui,
 Horrens Auernali Chao.
 At, o, Deus ter Maxime, ac ter Optime,
 At, o, Pater mitissime,
 Communis omnium Pater mortalium,
 Simulque nec mortalium,
 Illa illa si in tuos pia manantia
 Benignitatis aequora
 Referta semper stant; nec aduentantibus
 Exhaustiunda seculis;
 Benigniter tu supplicem inuergens lana:
 Undamque funde plurimam:
 Quin, merge me me funditus totum mari,
 Aque perennis prodigus:
 Elutus inde ut remicem clarissime,
 Recente purior niue:
 Quò Spiritus rursus tui sacerrimi
 Fieri receptaculum queam;
 Haud temporale, quale nuper sordui;
 Sed usque & usque candicans:
 Dignatus ille quod sui immortalibus
 Flammis Amoris feruidi
 Collustret, vrens pectoris prauas mei
 Affectiones intime;

Dano suam sibi domum septemplici
 Insigniens excultius.
 Hic Spiritus meum regens contemperet
 In posterum ad nutus suos.
 Idem meas omnes opes disperiat,
 Profusior peitentibus.
 Tantum ut vicissim egeno opes suas mihi
 Larga repertiat manu;
 Curas & idem in me suas sanctissimas,
 Quas excitavit, prouehat;
 Collo iugum suaue ut traham, coepti tenax
 Extremum adusque spiritum.
 Sic ultimus terris dies quum luxerit,
 Horrendus impijs dies,
 Quando halitu satus tuo ante tempora,
 De matre natus virgine,
 Cui, propter obsequentiam, liberrimum
 Uni dedisti arbitrium,
 Vivos, & excitos humo simul putri
 Dydicabit mortuos;
 Atque antefactis iusta cuique premia
 Rependet, aequus omnibus;
 Nil terrear; nil contremens exhorream
 Vultum seueri Vindicis:
 Latans sed obuiam ferar per aëra,
 Mixtus beatorum choris:
 Nexumque tunc is me sibi tenaciter,
 Ad te sua ducat via;

*Arces in aureas, mundi polos supra,
 Parata charis atria:
 Demissus unde ad nos sinu prius tuo,
 Sponte obtulit neci caput,
 Gentis sua vicem, dolens incommodam,
 Quum fixus arduæ trabi,
 Supte & placans te cruore victima
 Mortale delet scelus.*

HYMNVS DIVÆ VIRGI-
 NI MATRI, ANNO M. D. XXXIII.
 dictus in Monte Serrato; qui est in Co-
 tholania Hispaniæ.

*Sfderci Virgo genitrix sanctissima regis,
 O, que nympharum cunctis è millibus una
 Virgineum servans vsque intemerata pudorem,
 Digna Deum gestare utero, lactare papillis
 Nectareis, certamque orbi nutrire salutem,
 Astra super latè ætherea dominaris in aula,
 Omnis ut excelsi famuletur regia cœli,
 Quamvis thure tibi valeat, multa ara Sabæo,
 Totque sonent, votis immensum, templa per or-
 bem,
 Quâ sero igniferos lassatus vespere currus
 Sol demergit aquis, & equum fumantia colla,
 Tristia condemnans inamœnis arua tenebris,
 Quâ*

Quaque nouus dum luce venit, caligine ceca
 Exuimur, cunctisque redit sua rebus imago;
 Hac sedes magè grata tamen, magè grataque
 templa,
 Quò te seposuis pius aduena uisat ab oris;
 Nec tam praesentem est alibi cognoscere diuam.
 Nec sedes modò grata tibi, & gratissima tem-
 pla;
 Sed fratrum quoque grata cohors, castumque vi-
 rorum
 Bissenas qui celsa habitant in rupe cauernas
 Simplicitas prudens, curisque soluta prophanis
 Pectora; digna Deo, atque Dei dignissima matre.
 Nàque hic (fama fidè meruit longæua) puell^o
 Alittonans teneris fertur lusisse sub annis,
 Aduectus volucris conuexa per ardua nube,
 Altaque inaccessi reptasse cacumina saxi,
 Unde imas procul in valles despectus, & unde
 Spumosa in curuas latè cingentia terras
 Equora, civili secum pugnantia motu.
 Tu custos aderas, genitrix, custosque maritus
 Regnis, & tecum sceptris eductus Idumes,
 Iam senior, canusque, & seris curuus ab annis:
 Qui dum, venturi iam dudum praescius aui,
 Sape oleas faber hoc in monte, ilignaque sepe
 Robora dilecta socia delubra futura
 Deycit, & syluam sanctos informat in usus,
 Artem sepe Puer grandæui imitatus alumni,

Multifida serraque manum curuaque securi
 Implebat: ponitque illas, recipitque vicissim,
 Oblectans dubio puerilia corda labore.
 Dentibus at melior visa est, streperoque sonore
 Serra Deo, pondusque ad paruos equius artus.
 Ergo hac robora nunc nunc saxa sonantia radit,
 Crebrius at saxa (& clarum mage saxa sonabant)
 Ac totam multo illudit molimine rupem,
 Matre dea librante manūque regente pusilli:
 Unde manet facies Serrati & nomina montis;
 Diuini, o, montis, cuius delebit honores
 Nunquam longa dies, si quid mea carmina possunt.
 Felix, o, nimium rupes, tibi cœlifer ultro
 Cedat Atlas, fuscus qui trās mare prospicit Afros,
 Cedat & auratus smolus qui despicit altè
 Quos fundit latices imo pede, vertice summo
 Flaua croci longè spirantia gramina nutrit;
 Cedat semicapro sedes gratissima Pani,
 Arcadij moles pinosaque saxa Lycæi,
 Et cinere Herculeo decoratus Thessalus Oeta;
 Et Latias qui fert nubes pater Appenninus.
 Nec tibi syluosus certarit laudibus Hemus;
 Nec tibi Apollinei Pindi iuga celsa; nec Ida;
 Endymionai neque testis Latmus amoris:
 Non specula Cilicum Taurus; nō Menala sanis
 Fœta feris, viridiue Taburnus fœtus oliua;
 Dura Promethæo vel cantes sparsa cruore;
 Pinifer aut Ossa; aut æquata Ceraunia calo;
 Trax-

Trax'ue domus quondã Lapitharã Pelios, idem
 Noxia semihominũ cunabula Centaurorũ, (nis
 Ethnã ue, sulphureis qui flagrat in astra cami-
 Littore Trinacrio; vasti neq; claustra Pelori;
 Ismarus aut, longè Thraciũ qui spectat in aquor,
 Purpurei ostentans cælo vincta Lyei,
 Palladiæ pariter prædiues munere bacce,
 Candida nec rigidis Rhodopeia saxa pruinis,
 Queque umbrã vati tulit aduena sylua canenti:
 Nec tu virgineis Helycon celebrate choreis;
 Nec tu, qui surgis geminato ad sidera cornu,
 Parnase, intonsi celeberrima gaudia Bacchi,
 Intonsi & Phœbi, doctarum & cura Sororum:
 Nec, qui sidereo suprema cacumina cælo
 Iseris, & tonitrus subter contemnis, Olympe.
 Hic gaudes venerari, hic acceptissima vota
 Sũt, genitrix; quãdo hic te frustra nullus adorat,
 Carea multa tholo ut pendens testatur imago,
 Veliferasque ingens pinos imitata lucerna,
 Pinguis & assiduo lampas nutrita liquore,
 Et tu sacundis paries duplicate tabellis,
 Sanctaque votiuis onerata sacraria donis.
 Hic renouas cæcis oculos: genitricis ab aluo
 Obruta cui steterant in amorna lumina nocte,
 Ignorũ querulas sustollit ad æthera palmas,
 Votaque Rupicolæ dictat sacra; nec mora, cernit;
 Atque hærens noua miratur spectacula rerum.
 Tabida si cuiquã exedit præcordia feruor

Pestifer, ut nimio percoctus spiritus aestu
 Luëtetur iam nunc gelidas erumpere in umbras,
 Ipsa refrigerium præbes, sedasque calores.
 Algorque, tristis que Fames, Febrisque, Furorq;
 Quotque genus mortale, actos torsere per annos,
 Quotque deinde noua venere propagine morbi
 Te fugiunt; te cuncta timent, te tristis Erinays
 Mandante in seffos actutum deserit artus.
 Per te semianimes ad littora desperata,
 Undique quum Mors, & nusquam spes vlla salutis,
 Prouecti, tuta nauis a sistuntur arena,
 Debita seruat a soluentes præmia vite.
 Ipsa laborantes utero victasque puellas
 Implorata leuas, lacrymis in gaudia versis:
 Tu Iuno es Lucina; tuo sub nomine in auras
 Repimus: ignotos mater miserata dolores,
 Esse iubes matres, releuati leniter alio,
 Binās leto animas subducis munere eodem.
 Septus ab immani circum latrone viator
 Excors dum trepidat, media inter tela, necesque,
 Te vocat auxilio; & scelerato victor ab ense
 Eruitur. sæua superasse incendia flamma
 Sæpe aliquis per te potuit, pia mater; & alta
 Sæpe domo vacuas cecidisse impune per auras,
 Virgineam' ue manu dum supposuisse labanti
 Collibuit, fractos' ue artus, quassataque membra
 Arte pia solido rursum reuocare vigori:
 Omnia namque potes diuini munere Nati, Qui

Qui tibi posse dedit: miserandi nec tenor unus
 Est olivæ, aut certo stat septa potentia sine,
 Seu servare velit, seu malit reddere vitam.
 Hinc quæcûq; Deum incedis regina per ampli
 Lucida regna poli, ac latè venerantis Olympi,
 Pulcher nympharum te antecit chorus innuptarû
 Aurea fragranti complexus tempora myrto,
 Concelebrans casta castis decora alta labellis,
 Omnes formose, nuncis in vestibus omnes;
 Attamen exoricens quantum astra sequacia vincit
 Lucifer, atque illum quantum premit aurea Luna,
 Lunaque fraternis quanto minor ignibus errat,
 Virginibus tanto graderis formosior una
 Omnibus, & latum latè diffundis honorem,
 Quemque tibi virtus diuina affluit amorem.
 Pone omnis matrum Matris vestigia euntis
 Turba legit, rutili capitis mirata decorem;
 Nec pia ab Ambrosio deflectit lumina crine.
 Cana rosa, atq; thymû, crocûq; rubes Hyacinth⁷,
 Ros maris, & violæ, & læta coma odora genista,
 Liliq; alba caput, cum purpureo Narcisso
 Insternuntque viam, & sacris dant oscula plâtis.
 Flava vola supra pubes clarum æthera tranans
 Cœliagum puerorum auratis mobilis alis,
 Et laudes, Regina, tuas, tua maxima facta
 Spargunt concordi æternum per sidera voce.
 Unica virginici laus ordinis, inclita Virgo,
 Unica laus matrum, æterno dilecta parenti,

- » *Ac delecta, prius cœli quàm figeret axes;*
 » *Auctorem ipsa tuum, concepta numinis Aura,*
 » *Nata simul, Natique parens, castissima virgo*
 » *Ut pareres, qui morte genus mortale piaret,*
 » *Agnata crimen sortis commune refellens;*
 » *Cen statuit nutu immensum qui temperat orbem,*
 » *Fatidico & pleni cecinerunt numine vates.*
 » *Prima parens hominum iniecit crudelia genti*
 » *Funera; sublata tu reddis munera vita.*
 » *Eycit illa solo; tu cœli in regnâ reponis,*
 » *Una exfors vitij, at nec auita peruia culpe;*
 » *Altera lux superùm, afflicta spes altera terra.*
 » *Nam postquâ insolito enasti super æthera lapsu,*
 » *Cum Natoque regis iam morti incognita regnâ,*
 » *Quum fera terrificâ librauit fulmina dextra,*
 » *Ipsum te mediam statuis: tibi supplicat orbis*
 » *Ut veniam Natus concedat Matris amore.*
 » *Unde adolent sacros Pancheia dona vapores,*
 » *Festa recurrentes toties repetenda per annos.*
 » *Salve; & opem fessis certam mortalibus adfer.*
 » *Que dũ illi ingeminât, alternâq; carmina dicunt,*
 » *Ipse eadem recinens applausu consonat æther.*
 » *Ergo tuũ in Nato sacrum si nomen honorans*
 » *Rite colò, Natumque tuo sub nomine adoro,*
 » *Votaque dona fero, Mater, communibus aris;*
 » *Si tua perplexa scabrarum ambage viarum*
 » *Culmina subrepsi supplex, arcemque petiui*
 » *Sacratam, imbriferis stillans licet undiq; nimbis,*
 » *Nixus*

Nixus & aduersum prona labentia rupe
 Flumina, virgineam riuus lambentia molem;
 Perque fragorosos tonitrus ignemque coruscum,
 Nocte sub obscura, & geminatis nube tenebris,
 Pratentansque vias cacas & inhospita saxa.
 Soliuagum irrepfi caua pronus in antra virorum,
 Pransatosque pedes lacrymis & genua rigaui,
 Ne (quæso) qua pauca sero tibi carmina temne,
 Sed facilis, si iusta peto, mihi vota secunda.

Nō merces Arabū, vectos ue Oriēte lapillos,
 Qua vel Erythraeo legitur de gurgite concham;
 Non ut culta domus testudine fulgeat aurea;
 Sed qua fas, Genitrix, & non operosa, requiro.
 Aspice nos; meritasque emolli protinus iras,
 Fulminaque irati sistas, mitissima, Nati.
 Dein, mea qua sequitur longis vestigia terris,
 Nullo fracta metu, nullo tardata periclo,
 Dilectam thalami sociam exemplumque ingalis,
 (Si tamē hæc summo stant vota probata parēti)
 Dirige solliciti sub limina tuta mariti;
 Seu Ligeris ripam manno terit illa volucris,
 Seu sibi certantem Rhodanus nunc præpete cursu
 Miratur, rapideque fauens comitatur euntem.
 Ac pariter liceat fratrem spectare secundum,
 Sedibus huc patrijs qui nostros ductat amores;
 Alternis simul ut modulemur carmen auenis,
 Quo ventura tuas venerentur secula laudes.

Postque via errores varios, longosque labores,
 H 5 Quos

Quos fero, clara meci seclatus Caesaris arma
 Per iuga, per foetas torpenti frigore rupes,
 Cui studium sanctis caput obicere periculis,
 In Turcas rapidi ripas dum victor ad Istri
 Bellagerit chara pro Religionis amore,
 Barbarisque premit mollita cruoribus arua,
 Da patrios remeare lares: da tangere dextras,
 Conseruet mihi quos alios Machlonia, fratrum.
 Ac mihi longauam da cernere posse parentem
 Incolumem; & cineri da soluere iusta paterno,
 Qui, me longinquis dum fors exercet in oris,
 Occubuit, seri satur aui, atque obrutus annis.
 Quodq; mihi superat, quocumque in climate, vita,
 Fac rectam & tetra immunem me crimine vita
 Exigere: ast ubi Mors frigentes soluerit artus,
 Vinam, sidereos veetus super arduus ignes,
 Delectosque inter populos mentesque beatas
 Ipse tuis mixtus famulis, turbaeque clienti,
 Diuina pascam Triados mea lumina vultu.
 At, quorum libuit tibi sedem ponere terris,
 Caesaris Augusti, Augustae quoque coniugis aenos,
 Cuique pater vultu mixto genitrixque relucens
 Prolis Casarea in longam protende senectam.
 Filius interea regni certissimus haeres
 Armorumque patris belli & successor honesti,
 Hesperiae spes prima sua, spes prima parentis
 Magnanimi, spes Belgarum haud incerta suorum,
 Nomen aui referens, adolescat mitibus annis,
 Vi-

Viventique patri patris det nomine natum,
 Nec tãũ Herculeas dominetur ad vsque colũnas
 Carolus, at quã mane redux illustris & auro
 Expergiscenti reuehit Sol lumina mundo,
 Quãque rotas volucres mersurus sedit in undas,
 Quãque suos, medio stans ardentissimus axe
 Occasus spacijs æquis respectat & ortus,
 Ambiat æternis parentem legibus orbem,
 Immensum nullo præsignans limite regnum:
 Ordine quod nati assiduo, serique nepotes,
 Ipse tuus postquam Casar successerit astris,
 Sceptro perpetuum patrio moderentur in ævum.

EPI-

EPIGRAMMATA QUÆDAM
AD PIETATEM FACIENTIA.

In imaginē Resurrectionis Dominice, scul-
ptura expressam. In gratiam Caroli Tif-
naci.

Sicut Amathiaden ternos ex ordine soles
Ventre liquet ceti delituisse trucis,
Donec ab excelsō increpitās deus æthere monstrū
Littorea vatem sistere iussit humo;
Hand aliter Christi iacuerunt mēbra sepulchro,
Dum Phœbus roseis ter remearet equis.
Lucifer Eois exsurgens tertius vndis
Vidit denicta frangere tela Necis.
Nā tenebras Aurora graues quū flaua fugaret,
Punicum reuehens præuia mane diem;
Ecce redux furuis ignauæ Mortis ab umbris
Secum nos vitæ reddidit ille nouæ.
Claudite, Idumæi, vasta sacra funera petra,
Scilicet, & saxis voluite saxa super;
Iungant compositum signacula cerea limen;
Et tumulum armiferis cingite militibus.
Vt lubet. At, quæ non retinent adamantina lei
Vincula, qui teneat cæra, vel arma Deum?

In scripturæ sacrae libros.

His adytis veri scitanda oracula Phœbi.
Hic viuus fons est. hic tibi certa salus.

De Lege, & Gratia, ex sententia D.
Pauli. 1. Corinth. 3.

Condemnatoris si magna est gloria Mosis,
An ne Redemptoris gloria maior erit?

Precatio ante pastum, Prudentianæ
non absimilis.

Vna Deum nostra sapiant & fercula mensæ,
Christus & appositas influat in pateras:
Quæq; agimus: quæq; eloquimur, seu seria dicta,
Sive iocos, pietas trina superna regat.

Alia ante cibum precatio.

Alme parēs, qui cuncta tuo sub numine torques,
Si sua dona ferunt ex te mortalibus agris
Cœlum, terra, lacus, fluuij, maris aquor, & aura,
Natorum neque nos frustra dignaris honore;
Adsis, o, facilisque famem poscentibus arcæ.
Sic te sic superum felix chorus athere in alto,
Sic te concelebrent media telluris alumni,
Sic te depressi trepident in tartara manes,
Et manes quæ dira malis exercet Erinnyes:
Ne vox vlla tuas sileat per secula laudes.

Post

Post cibum, Gratiarum actio.

Q Vos tibi, summe parēs, grati reddemus hono-
 Experti dextra munera larga tua? (res,
 Si neque laudis eges? factis neque gratia nostris
 Te sine? quodque tibi reddimus, omne tuū est?
 Tu tamē has, quas ipse moues, bonus accipe voces;
 Muneribusque tuis te patiare coli.
 Cunctaque, Sol, magnū quā circūuoluitur orbē,
 In laudes videat soluiere ora tuas.
 At, quorum dapibus pauisti corpora, mentes
 Datuus ille sacer Spiritus intus alat.

In imaginem Opis, quattuorque puerorum
 Elementa significantiū, pictam ab Fran-
 cisco Floro, insigni pictore BELGA.

O Ps Latys, atq; alma Ceres, māmatq; Tellus,
 Παυσανίας Gray's dicta & Πανδώρα colonis,
 Illa ego sum; stupido quondam dea credita vulgo,
 Equa dapes homini, pecori ceu pabula fundās,
 Frigida componens calidis, humentia siccis.
 At vos esse Deam ne credite: credite solum
 Esse Deum, qui vos, qui me, qui cuncta creauit.
 Hunc mecum colitote pijs, hunc celebrate volētes:
 Huic vni date thura; huic spargite floribus aras:
 Reddite & assiduo assiduas pro munere grates.

Pijs Manibus D. Ioannis Fischerij, Pon-
tificis Roffensis.

Interpres cœli in terris, dum vita manebat,
Roffensis populi præses, amorque tui,
Improba re postquam damnantē facta necavit,
Actua rex posuit colla resēctā foro,
Ille malis malè securus fruitur hymenæis;
Tu summo adsis is victima nota Deo:
Teque nouum indigetem cingit plaudente corona
Gens superūm, & tanta gaudet amicitia.
Fortunate senex, odiumque irasque profanas,
Qui mutas cœlo, fluxaque perpetuis.
Quam densa attonitas obcecant nubila mentes!
Quātū, heu, nostra nigra secula noctis habēt!
Illa tamen veniet lux, prolabantibus annis,
(Sic erit, o, tota sentio mente Deum)
Angla tuā quā gens melior venerabitur umbrā,
Collecta auratis ossa tegens oculis.
Interea hæc capite, o, manes solatia sancti.
Indigna & lachrymas funera sæpe fleam.

Thomas Morus iam securi feriendus,
ad filias, & populum.

NE lugete meo confuse funere, nata:
Ipse ego mutari non mea fata velim.

Trun-

Truncum terra teget, si rex non abnuet urnam,
 Et mea iam terris nomina nota volant.
 Libera mēs superos repetet; neq; seruiet unquam:
 In partem hanc quod agat nulla securis habet.
 Tu quoque, spectator tranquillum si cupis animum
 Exigere, & leto fortior esse tuo,
 Quī tibi mēbra cadant nullo in discrimine pone:
 Quum sint natura lege caduca sua.

Ad Diuum Thomam Cantuariensem,
 de ossibus eius combustis.

Tertius Henricus viuentem morte peremit:
 Extinctum octauus post tua fata necat.
 Ille quidem saeuus violenti crimine leti
 Ante diem in Stygijs facta piavit aquis.
 Sauior hic illo laceratis manibus, an non
 Proiectum cinerem sulphure & igne luet?

Ad

AD REVERENDVM PATREM MARCVM HIERONYMVM VIDAM CREMONensem, Albæ Episcopum; quum eius de laudibus diuinis hymnos ab illo ad se muneri missos legens, mirè animo accenderetur.

 Prime Christiadam monitor, pater v-nice vatum,
 Cui quondã Aonia patuerit auia rupis,
 Et vulgare datum Musarum sacra per orbem,
 Nunc cœli penitus se regia tota reclusit;
 Ac fas mortali diuim per inane recessus
 Mente pia superare, altas & visere sedes
 Cœlicolũm, nitidas sedes, tibi debita tecta,
 Tergeminasque Dei non exhorreere figuras:
 Macte animo egregia, macte prastantibus ansis,
 Macte aura ætherea, & diuini numinis haustu;
 Quo fretus, leuium incessens mendacia vatum,
 Ludicrosque iocos, sanctos facis esse poetas,
 Insuetumque loqui, pulchroque adsuescere vero;
 Ipse prior dum vera canis; dum sacra celebras
 Carmine sidereo, quod nulla obnubilet atas.
 Te vatiũ chorus omnis amet, vatumq; parentẽ
 Agnoscatque volens, & ritè adsurgat, eunti.
 Nec tibi enim quisquam vates certauerit vsquã,
 Nec cuiquam veniat cantus tam leua libido.

Ipse equidē, ter magne senex, (si carmina possit
 Nostra aliquid, nec tu tenuē aspernabere Musa)
 Voce tuas humili laudes ut cunque sonabo;
 Semper honore meo, semper venerabere verſu;
 Ipse suis quando praefecit laudibus ultro
 Te superum rector, tantosque indulſit honores,
 Primus ut obſtructos aditus, umbroſaq; teſqua,
 Semita quā non ulla prius, sed multus ubique
 Horror, & humano generi non peruius error
 Spiniferis dumis & vepribus interplexus;
 Ipse manum violenta armatus utraq; bipenni,
 Hinc ictus, dextra ingeminās, atq; inde ſiniſtra,
 Obuia quaque metens, aperires limite lato,
 In nihilum furuis iam vaneſcentibus umbris:
 Tendere quā tutos tua per veſtigia greſſus
 Dehinc liceat, niſi quem mens ſeditioſa reſutet,
 Quam melior ſeſe inſinuat diuinitus ardor.
 O, me quā inuuet, o, tecum ſuper aëris auras
 Vadentem (quantum non tardet noxia moles
 Corporis) omnipara ſtagrare cupidine lucis,
 Immenſa lucis, quam ſecula nulla cōercent,
 Lucis inacceſſe membris mortalibus, aurea
 Aſtra ſuper; qua cuncta pijs amplexibus ambit
 Undique, ſe reſidens ſemper tamen omnis in una,
 Exſors una leuis motus, ignara quietis,
 Una ignara loci, latè tamen omnia complens;
 Principium ſine principio, ſine fonte oriens ſons,
 Ipſe Deus, cœli, terra, pelagique reſertor,

In se perpetuo sese usque tenore reuoluens,
 Menteque cōplexus qui dum se intelligit ipsum
 Concipit ipse sui simulachrum, & imaginis instar,
 Gignitur unde vigor sanctus, sed origine ab una
 Uno & sine vigor, cunctis qui caussa creatis
 Quae fuerunt, quae sunt, & quae vectura trabuntur;
 Omnipotēs vigor, ōnipotēs sine murmure verbū,
 Verbū in mente Patris, nutuq; effata voluntas,
 Ipse idem Deus, ipse Dei certissima proles,
 Unigena, equalis, patrique aequa potestas,
 Ut genita aeternos sic & gignenda per annos,
 Filius, ingeniti simulachrum & imago parentis:
 Principium de principio, de fonte oriens fons;
 Lux de luce Patris, Patris de lumine lumen,
 Irradians sanctis, qua condidit, omnia flammis,
 Sideraque, stellasque, & vastas aëris oras,
 Et circumfuso quae pendet in aëre molem
 Pondere libratae propriis, & quae caerulea longè
 Aequora, qui fluuij, quae stagna liquētia cingunt,
 Ipse decor, virtus, magni & Sapientia Patris,
 Ipse Patris vires, & magna potentia solus;
 Haud diuisa tamen, nullo & resolubilis euo:
 Heret enim aeterni vinclo nodatus Amoris
 Ipse Patri Natus, Nato Pater, vnus uterque,
 Atque idem Deus, in sese per mutua nexi,
 Communēque ambo conspirant iugiter Auram,
 Aequuam, diuinam equè, pariterque potētē.
 Halitus illa Dei est, Deus ipse, afflabile numen,

*Pulcher Amor; rerumque auctor, dominator &
idem,*

*Nimirum Nati & Genitoris mutua flamma;
Sanctus Amor; qui cuncta fouet, qui cuncta gu-
bernat;*

*Verus amor; verique idem largitor amoris;
Totus Amor; totus pietas, totus vigor, & Mens,
Mens Patris, Mens Nati, utrinque profecta
voluntas;*

*Spiritus ipse idem Nati pariterque Parentis,
Communis Decor, & communis utriusque voluptas,
Spiritus omniuagus, rerumque per intima fusus,
Quo mare, quo tellus, superi quo machina caeli
Asslatu vegetata viget, quo cuncta mouentur;
Quo duce tot pulchri radijs illustribus ignes
Aetheris immensi pura in regione feruntur,
Mobilitate sua firmati: almoque vapore
Usque noui, usque nouos antiquis orbibus orbis
Agglomerant; longum indociles posuisse laborē:
Unde hominum genus omne, unde & genus om-
ne animantum*

*Omnibus in terris, atque equoris omnibus undis
Semina certa sibi ventura in secula propagant;
Unum sub triplici ut claudatur nomine numen,
Immensum, indepransum, atque immemorabile
numen,*

*Numen quod nullis rerum concluditur oris.
Felices anime, seu qua post funera caelum,
Munere*

Munere supremi Patris, per vulnera Nati
 Promerita incolitis, terra & miserescitis ima;
 Seu vos siderei volucres, fortissima pubes,
 Ethere cum primo, primoque ex aethere nati,
 Credita queis generis cura & custodia nostri,
 Functorumque animos superas comitatis ad arces;
 (Sic stet perpetuò vobis iam parta voluptas
 Incorrupta, ingens, immensa, haud mobilis unquam,
 Et nulla minuenda die) me tollite in auras
 Sublimem, mihi me eripite, atq; exsoluite vinclis,
 Exutum (si fas) moribundos corporis artus:
 Ut, positis leuis exuvijs, facisque maligna
 Purus, in aeterni penetralia ditia regis,
 Aethera trans liquidum caeliq; volubilis axes,
 Sepositasque plagas melioris scundere Olympi
 Vobiscum, & valeam supremam evadere in aulam
 Latitiae, ac veri radijs ardescere Phoebi,
 Vocales cithara qui temperat aetheris orbes.
 Cumque meo Vida, tristes quum liquerit annos
 Ille etiam tandem, secretum insistere collem
 Parnasi aetherei, Musasque audire perennes,
 Aeternum aeterno celebrantes carmine regnum,
 Consentit triplici concors ubi Gratia nodo.

AD ILLVSTRISSIMVM
 PRINCIPEM, AC REVEREN-
 DISSIMVM PRÆSVLEM LEO-
 DIENSIVM, DOMINVM GE-
 rardum a Groisbeke, Ducem Bullonnē-
 sem, Marchionem Francimontensem,
 Comitem Lossensem &c.

HÆc ego quæ raris cecini tentata pœtīs,
 Dū cithara Aonidas sub pia tēpla voco,
 Te si audita iuuant, Rector notissime Musis,
 Meque fauore sedet velle fouere tuos,
 Laus mihi magna, tibi nostros placuisse libellos:
 Laus mihi maior erit, me placuisse tibi.

M.HIE-

M. HIERONYMVS VIDA
ALBÆ EPISCOPVS HONO-
RATO IANIO VALENTINO
SVO S. P. D.

V D I O Cremonę amicorum
opera ac diligentia, dum ab-
sum, edita fuisse in publicū,
in multaque exemplaria trā-

scripta atque diuisa quædam
pœmata, quæ ego proximis annis scripserā,
de diuinis laudibus; quū eis ea viderer diu-
tius, quàm ex vsu esset, compressa habere.
Mandavi familiaribus meis illic agentibus,
ad te quàm primū duo volumina trāsmi-
terent: quorum alterum tibi haberes; alterū,
nomine meo, dares Nicolao Nicolaio Gru-
dio, nobili atque amabili viro; cuius aureo-
lum epigramma nō modò libenter legi, sed
etiā centies exosculatus sum; eique me plu-
rimū debere sentio, quòd de me sibi igno-
to homine amātissimè scripserit ea, quæ ma-
gis alicui magno viro, omni laudis genere
excellenti, quàm mihi conuenire videntur.
Quidquid id est tamè, totum eius amori ac
benevolentie acceptum refero. Itidem quo-
que facio de ijs quæ tu, Honorate ornatissi-
me, de meis orationibus cumulatè scripsisti,

luculenta, dij mortales, atque eleganti epistola. nempe de me ipso, deque meis rebus, quæ ad ingeniũ maximè pertinent, non admodum libenter, aut loquor, aut scribo: nõ tam ne ineptus videar; quàm quòd sciam, ea quæ ego scripsi non parum abesse ab optimis. Literæ autem illæ tuæ erant eiusmodi, vt totè in me dilaudando occupatè versaretur: qua quidem re, si tibi illico rescribere voluissem, quum nullum aliud scribèdi argumentum mihi tunc esset, opus erat aut de mea mediocritate plurima verba facere, præter meam consuetudinem; aut certè, quidquid laudum in eas meas orationes congestas, in tuam illam epistolam regerere; eademque quasi transferre. Consultò igitur abstinui; ne mutuum (vt aiunt) scabere viderer: esseque ab hoc scriptiois genere omnino temperandum esse. potius verò, quod alteruter de altero rectè præclare que sentit, totũ id vtriusque amoris accedat. Vale; cura que vt Nicolaiõ nostro etiam atque etiam carus fiam. Albæ, Nonis Decemb. M. D. L.

EPI-

EPIGRAMMA, DE QVO
IN PRÆPOSITA EPISTOLA
FIT MENTIO.

Ad Eridanū, N. Nicolaius Grudius. de
M. Hieronymo Vida Cremonense.

ERidane, equoreas longè qui ducis ad undas
Centū annes, meritò & noīa regis habes,
Mœnia quando tibi fas est spectare Cremonæ,
Aeternū sacris quâ fluis vdius aquis,
Pro me magna mei venerans cunabula Vida,
Ipse, licet properes, hæc mea vota refer:
Stare (precor) vestri dum stabunt Vatis honores,
Vicinusque avum Mincius inuideat.

I S NICO

NICOLAVS GRVDIVS NI-
 CIOLAIVS REVERENDO PA-
 TRI M. HIERONYMO VIDÆ
 Cremonensi, Albæ episcopo. s. p. d.

QVIDEM haud scio, Vidæ pater
 optime, (sic enim te non vna de
 causa libes appellauerim) an gra-
 tius mihi quidquam obtigerit in
 omni vita, quam quod tibi, supremæ seculi
 nostri gloriæ, hoc est, poetarum sine contro-
 uersia principi, innotescere nuper vtrūque
 datū est. Quo certè nomine Honorato la-
 nio Valentino nostro, quem virum & ami-
 citiæ, & probitatis, & amplitudinis gratia
 nomino, haud mediocriter obstrictum me
 profiteor; qui me literis tibi suis primus (vt
 arbitror) mortalium commendavit; quo tē-
 pore Epigramma tibi meū transmisit: quod
 olim ipse Christiade tua illa immortalis sum-
 ma cum voluptate perlecta, Eridanū vide-
 licet compellans exaraueram: quum obuer-
 sarentur memoriæ meæ versus illi tui, quos
 in extremo sexto legissem,

*Quarex fluiorum Eridanus se turbidus infert
 Mœnia turrigeræ stringēs malè tuta Cremona,
 Ut sibi iam tectis vix temperet vnda caducis.
 Tibi verò, quid non amplius? aut quid non*

tandem libentissimè debeam, pater optime, qui affectus erga te mei qualicumque testimonio sic fueris delectatus, vt non satis habueris, rescriptis ad ipsum Honoratum, superioribus Nonis Decembris, amantissimis literis, illud ipsum epigramma meum (quod aureolum etiam nominare dignatus es) non modò libenter legisse te, atque etiã exosculatum fuisse significasse; nisi hymnos insuper de laudibus diuinis tuos, id est diuinos, ei ipsi Honorato mitteres, qui tuo nomine ad me muneri deferrentur. Quos quidem hymnos, quum mihi ad diem VIII. id. Augusti hac ipsa in vrbe reddidisset Ioannes Christophorus Caluetus Stella Barcinonensis, vir egregiè doctus idemque probus, mihi cum primis familiaris, & (quod apud me maximè valet) tui supra modum amans, nò aliter sanè sum deueneratus (quod testificari ille poterit) quàm si Apollinem ipsum, ac Musas omnes, totumque simul Helyconè, hoc est, ipsum te hospitio exciperem. Quãtopere porrò me illi ipsi hymni tui permouerint, quum postridie, negociorum causa, Louanium profectus, itineris eos comites mecum auectos, auidissimè legerè, (& quidem Achille Statio docto planè iuvene, Lufitano, tui item nominis studiosissimo, què

propterea aduocaram, auscultante) testes ni-
 mirum tibi futuri sunt versiculi, in quos illi-
 co, tribus hymnis prioribus vixdū perlectis,
 calore quodam mirifico, maiore sanè quàm
 assolet, stimulatus, aut abreptus potius, sic
 erupi, vt, nescio quo modo, mirātibus ami-
 cis, ipse etiam admirans effuderim. Ete-
 nim, quando te epigramma neutiquàm ref-
 uoluerem licere mihi sum arbitratus. Erit
 autem tuum, optime pater, pro admirabili
 ista humanitate, studiū meum atque animi
 benevolentiam summam complecti, si mi-
 nus illi placebunt. Sed, o, felices, ac prope
 inuidiosos nobis, si quibus & frui te coram,
 & sua tuo moderari arbitrio scripta conce-
 ditur. Quod quidem vtrumque, aut postre-
 mum certè, si quondam mihi cœli benigni-
 tate contigisset; ne ego profecto ad id quò
 tu nunc omnes vocas atque hortaris, prom-
 ptissimè, & magna iam diu cum voluptate
 accinctus sponte mea fuissèm; nempe res sa-
 cras vt celebrarem: simul etiam quæ pauca
 in eo genere meditatus fuissèm, obelis iam
 pridem obiecissèm tuis; qui vnus omnium
 iudicare cum rectissimè, atque iustissimè, tū
 etiam grauissimè, & singulari cum auctori-
 tate possis. Sed illud quidem penè seruum
 nunc

nunc est, & senescenti, & valetudinario: hoc
autem inter tā longo interuallo disiunctos
feri sat commodè, saepe etiam tutò nequit.
nam de tua voluntate (adeò eam habere per-
spectam videor) nihil quidquam addubito.
Hic vero (vt apud te non aliter quàm apud
amantissimum mei patrem liberè querat)
paucissimi omnino sunt, (ac fortasse nemo)
inter eos quidè quos adhuc mihi nosse fa-
miliarius contigit, quibus, si qui fortè exa-
ctius aliquid conemur, aut sanctius, in poë-
ticis præsertim, cōmunicare satis vtiliter no-
stra, & rerum omnium atque verborum pō-
dera examinare, tanquam ad stateram, pos-
simus: vt tu profecto frustra illud nobis qui-
dem accinuisse monendo videare,

Interea fidos adit hand securus amicos, ”
Uique velint inimicum animū, frontisque seueræ ”
Dura supercilia induere, & non parcere culpa, ”
Hos iterum atque iterum rogat. ”

Que sanè res effecit, vt intra vulgares termi-
nos detenti, in leuioris ferè argumenti rebus
(de me ipso, deque duobus fratribus meis,
Adriano Mario, atque Ioanne Secundo lo-
quor) adhuc luserimus: quorum hic quidè,
nisi ante quintum & vigesimum ætatis an-
num extinctus esset, poterat fortasse magnū
aliquid (vt mihi quidem & velle visus est,

& non indignum religione nostra aliquan-
do præstare: nunc præter iuuenilia quædam,
parum admodum serix rei post se reliquit:
cuius operum an quidquã ad vos peruenie-
rit, equidem ignoro: nos tamen ab eius obi-
tu nonnulla illius ante annos xv. quæ de
Thomæ Mori miseranda cæde scripserat, re-
liqua verò ante annos omnino x. qualia e-
rant, publicauimus omnia. Illius autem
(Marium volo) etsi non pauca neque inele-
gantia scripsit, nihil adhuc, præter vnam de
Næniã, prodijt. Ac ne ipse quidem, nisi co-
actus, quidquã ferè emittendum existima-
ui, memor illius tui,

*Non totum subito præceps secura per orbem
Carmina vulgabit. ah, ne sit gloria tanti,
Et dulcis fama quondam male suada cupido.
At patiens operum semper, metuensque pericli
Expectet.*

Quid? quòd alioquin vterque nostrum, qui
etiannum super sumus, ita iam distinemur
reip. curis atque negocijs, vt non videam,
quid non modo elaborare, sed vel tentare
omnino possimus, quod doctis ac religiosis
hominibus facere possit satis. Tamen qui-
dem duo nos, in ludicris etiam illis, & leui-
usculis, quæ tulit adulescentia, ab obsceni-
tate

tate ac turpitudine studiose vbique atque
 anxie temperauimus. Tibi enim vatum om-
 nium piorum parenti atque magistro ratio-
 nem ocij nostri atque instituti reddendam
 esse arbitror. Atque vtinam amor hic meus,
 & egregia aduersus te reuerentia tanti apud
 te sint, vt me vel trium verborum epistolio
 digneris: nihil erit quod ad cumulum mihi
 felicitatis plenissimæ queat accedere. Agit
 Romæ Laurētius Blioulius, vir bonus, ami-
 cus meus, rerum Belgicarum Cæsaris nomi-
 ne curator; qui has literas meas tibi reddi
 curauit. ad eū si quid remittere libebit, tutò
 ad me perferetur per veredarios. Vt ut erit,
 equidem gloriari nō desinam hoc nomine,
 quòd tuus iam pridem factus sum; etiam si
 tui erga me animi nulla neque noua, neque
 maior significatio accesserit. Vale, pater op-
 time, atque ætatis nostræ summū decus.
 Bruxella Brabantia, vii. Calend. Decem-
 bris. An. M. D. LI.

NI-

NICOLAUS GRVDIVS NI-
COLAÏVS REVERENDO PAT-
tri M. Hieronymo Vidæ Cremonensi,
Albæ episcopo s. d.

SUPERIORIBVS annis, amplissi-
me Præsul, animoque meo pater lō-
gè venerandissime, sub illud tempus
ferè, quo tempore tumultuari cœptū est a-
pud Germanos in Carolum Imp. quum per-
lectis hymnis tuis illis diuinis, quos mihi
Honoratus Ianus Hispaniarum Principis
Caroli doctor a te miserat, accendi me adeò
non vulgariter sensissem, prope vt extra me
raptus in versiculos aliquam multos insoli-
tum prorsus in modū erumperè; ausus sum
illos ad te cum epistola mittere: vt simul &
quantum cum omnes tibi lectores, tum ego
præcipuè, deberemus, ingenuè faterer; si-
mul etiam vt tanto viro, tamque pio, atque
vnico poëtæ (quem patris in loco mihi colē-
dum semper atque prædicandū sumpsissem)
me ea ipsa ratione, et si antea commendari-
simum, magis etiam, si fieri posset, commē-
darem. Quam epistolam Blioulius quidam
nostras, qui tunc Romæ viuebat, reddendā
tibi curauit. Neque verò tua dedignata est
humanitas ad eam rescribere; si verum ille
postea

postea respondit, quum affirmaret fasciculū
 se quendam chartaceum tuum mihi inscri-
 ptum veredario commisisse. At ita proh do-
 lor, infelicitas tulit mea, belli ut illius nefar-
 rij calamitas huc quoque ad me insigniter
 peruaserit; eo nimirū ipso fasciculo ab im-
 pacatis illis Germanis intercepto atque de-
 perdito. Hoc ego de grauissimo mihi casu
 ut apud te (quod saepe optaui) tutò queerer,
 idonea satis ad hunc diem oportunitas non
 fuit: quòd cui meas isthuc literas secure da-
 re possem habuerim neminem. Caterum
 eunte nunc in Italiā Auditore Luciano, di-
 ligētissimo homine, qui se tibi familiariter
 esse notum affirmaret; haud quaquam esse
 ferendū putauī, ut ad me non peruenisse tua
 diutius ignorares: nō quo indignus ego sim,
 illis qui careā, sed quòd indigna fuerint illa
 quae perirent. Tum etiam ne in suspicionem
 bene ueniam tibi, quasi dissimulato accepti
 beneficij. Quoniam autem ex eo ipso quod
 respondere meis illis uoluisti, colligere libet,
 non penitus ingratum accidisse tibi officiū
 quale meū; non solum in eam erigor
 spem, has quoque ipsas literas te boni con-
 sulturum esse; verum etiam, audacior dicam
 an impudētior? factus, exomologesim à me
 carmine scriptam, ac sine nominis mei ad-
 scriptione,

scriptione nuper nō planè seriò, sed vt libe-
 riora hominum iudicia intelligerem emif-
 sam, adiungere non dubitavi: Videlicet, vt
 priusquā iterum, cū alijs nōnullis consimilis
 prope argumēti, quę partim premo dū recō-
 cinnē, partim paro, partim mēte tantum cō-
 cepta teneo, diuulgetur, acerrimam limam
 tuam subeat. Quā verò ingentis beneficij
 loco sim habiturus, si & manum illis admo-
 litus, censurarum me tuarum facere certio-
 rem; & quę antea mihi rescripsisti, ea sum-
 matim rursus significare dignaberis, equidē
 difficile possum dicere: nam petere quidem
 suppuet, ne quid te grauem. Illud certe di-
 cam, (quod & constanter vbique & luben-
 ter præ me ferre soleo) me tuis elegātissimis
 pariter & sanctissimis scriptis, cum faciendi
 carminis audaciam, tum sincere pietatis stu-
 dium maxima sanè ex parte accepta ferre.
 His amplissime Præsul, paterque mihi sem-
 per venerandissime, Deo opt. max. te, me
 verò precibus apud illū tuis etiā atque etiam
 humiliter cōmēdo. Bruxella Brabatię octa-
 uo Calend. Decembris. An. M. D. L V. I.

